విచిత్రవ్యక్తి

అది 1590 వ సంవత్సరం. ఆస్ట్రియా దేశం ప్రపంచంతో సంబంధం లేకుండా మడికట్టుకుని కూర్చున్నట్టు దూరంగా ఉండి నిద్రపోతోంది. ఆస్ట్రియాలో ఇంకా మధ్యయుగాల నాగరికతే[1] నడుస్తోంది. అప్పటి పరిస్థితి చూస్తే మధ్యయుగాల నాగరికత ఆస్ట్రియాలో శాశ్వతంగా తిష్ఠవేసుకుని కూర్చునేట్లు కనిపిస్తోంది. కొందరు ఆస్ట్రియాలో కాలమానం కొన్ని శతాబ్దాలు వెనకబడివుందనీ, మానసికంగాను ఆధ్యాత్మికంగాను ఆస్ట్రియా ఇంకా విశ్వాసవాదయుగం[2]లోనే ఉందనీ

---

(1) మధ్య యుగాలనాటి నాగరికత:— యూరప్ ఖండ చరిత్రని వాళ్ల చరిత్రకారులు మూడు పెద్ద భాగాలుగా విభజించారు; ప్రాచీన యుగం, మధ్యయుగం, నవీన యుగం అని. ప్రాచీనయుగంలో బానిసల పద్ధతి ఉండేది. మధ్య యుగంలో భూస్వామ్య పద్ధతి ఉండేది. నవీన యుగంలో పెట్టుబడిదారీ పద్ధతి ఉన్నది. మధ్యయుగంలో చర్చి, చక్రవర్తి, సామంతులు సామాన్యజనం మీద నిరంకుశాధికారం చెలాయించేవారు. ఈ యుగం బ్రిటన్, ఇటలీ మొదలైనదేశాల్లో పదిహేనవ శతాబ్దాంతంతో ఆఖరై, నవీన యుగం ప్రారంభమైంది.

(2) విశ్వాసవాదయుగం:- మధ్యయుగ నాగరికత శిఖరాలనందుకున్న కాలంలో విశ్వాసవాదం ప్రబలంగా ఉండేది. ఈ వాదం ప్రకారం ప్రజలు ఏ విషయాన్ని ప్రశ్నించగూడదు; పరిశోధించగూడదు; ఇదంతా భగవంతుడి సృష్టి అని, మొదటినుంచీ ప్రపంచం ఇలాగే ఉందనీ, చివరిదాకా ఇలాగే ఉంటుందనీ విశ్వసించాలి. అలా విశ్వసించనివాడు భగవద్విరోధి.

అనేవారు. విశ్వాసవాదయుగం అంటే వారి ఉద్దేశ్యంలో భూషణమేకాని దూషణంకాదని గుర్తించుకోవాలి. కనీసం మేమంతా దాన్ని భూషణగానే జమకట్టాం; ఇంకా ఆ యుగంలోనే ఉన్నందుకు గర్వించాం కూడా. నే నప్పటికి బాలుణ్ణయినా అదంతా నాకు బాగా జ్ఞాపకం ఉంది.

అవును; ఆస్ట్రియా దేశం ప్రపంచానికి దూరంగా ఉండి నిద్రపోతోంది. మా వూరు ఆస్ట్రియాకి సరిగా మధ్యలో ఉండటంచేత మరీ గాఢంగా నిద్రపోతోంది. చుట్టూ కొండలు, అడవులు; వాటి మధ్య శాంతంగా, ఏకాంతంగా నిద్రపోతోంది మా గ్రామం. మిగతా దేశాల్లో జరిగే సంఘటనల వార్తలేవి వచ్చి మా గ్రామపు గాఢనిద్రనీ, స్వప్నాలనీ చెదరగొట్టేవి కావు. ఆ వార్తలు రాని లోటుకూడా ఉండేదికాదు.

మా వూరికి ఒకపక్కన ఒకనది ప్రశాంతంగా ప్రవహించేది; నదిమీద ఆకాశంలో సోమరిగా తిరుగాడే తెలితెలిమబ్బుల ప్రతిబింబాలు, మెల్లిగా కదిలిపోయే పడవల ప్రతిబింబాలు కనిపించేవి. ఇంకొక పక్కన అడవు లుండేవి. అడవుల చివర ఒక పెద్ద కొండ శిఖరం; శిఖరంమీద ఒక పెద్దకోట; కోట గోడలనిండా, బురుజులనిండా అల్లిబిల్లిగా పెరిగిన ద్రాక్షలతలు. నది ఆవల దూరంగా ఎడమవైపున సూర్యరశ్మి చొరకుండా దట్టంగా చెట్లు పెరిగిన

పర్వతశ్రేణి. కుడివైపున నదిమీదికి వంగిచూస్తున్న పర్వతశిఖరం. ఈ పర్వతశిఖరానికి, ఆ పర్వతశ్రేణికీ మధ్య విశాలమైన మైదానం; మైదానం మధ్య చెదురుగా చుక్కల్లాగ కనిపించే ఇళ్లు, తోటలు, చెట్ల నీడలు......

కొన్ని మైళ్ళ చుట్టుపక్కలవరకూ ఆ ప్రాంతం ఒక సామంత రాజు స్వాధీనంలో ఉండేది. కొండ శిఖరం మీద కోట ఆయనదే. ఆయన సేవకులు కోట నెప్పుడూ నివాసయోగ్యంగా పరిశుభ్రం చేసి ఉంచేవారు. కాని రాజుగారు కాని, ఆయన కుటుంబీకులు గాని, ఎప్పుడూ అక్కడ ఉండేవారు కాదు. ఎప్పుడో అయిదేళ్ల కొకసారి వచ్చి కొన్నాళ్లుండిపోయేవారు. పరివారసమేతుడై రాజుగారు కోటలో విడిది చెయ్యటానికి వస్తే, జగదీశ్వరుడు దేవతో వచ్చినట్టు, ప్రపంచ సామ్రాజ్యాల వైభవాల నన్నిటినీ వెంటబెట్టుకుని వచ్చినట్లు సందడి అయ్యేది. ఆయన వెళ్ళిపోగానే మద్యపాన మహోత్సవం తర్వాత నీరసవాతావరణం ఏర్పడ్డట్టు నీరవంగా ఉండేది.

మా గ్రామనామధేయం ఈజెల్‌హార్స్ట్; మా కుర్రాళ్లకి అది స్వర్గసన్నిభంగా ఉండేది. అట్టే బడి బాధ ఉండేదికాదు. బళ్లో మాకు చెప్పేదల్లా, క్రైస్తవ ధర్మాలు తూచా తప్పకుండా పాటించాలనీ, ఏసుక్రీస్తు తల్లి అయిన మేరీకన్యను పూజించాలనీ, చర్చినీ, క్రైస్తవ భగవద్భక్తులను గౌరవించాలనీ—ఇంతే. ఇంతకంటే

మాకు బళ్లో ఇంకేమీ నేర్పేవాళ్లు కాదు. అసలు నేర్చుకోటానికి అధికారం కూడా లేదు. ఆరోజుల్లో ఆనవాయితీ ప్రకారం మామూలుజనానికి విజ్ఞానం కలిగించగూడదు. ప్రజలు విజ్ఞానవంతులైతే తమ స్థితి గతుల మీద అసంతృప్తి కలుగుతుంది; ప్రజల్ని ఈ విధంగాసృష్టించిన భగవంతుడు తన సృష్టివిధానం మీద ప్రజలకు అసంతృప్తి కలగటం సహించడు.

మా గ్రామానికి ఇద్దరు మతగురువు లుండేవారు. ఒకాయనపేరు ఫాదర్ అడాల్ఫ్. ఈయనకి క్రైస్తవమతంమీద చాలా శ్రద్ధాప్రపత్తు లుండేవి. చాలా కష్టపడి ప్రజలికి నీతులు బోధించేవాడు. మతగురువుగా ఫాదర్ అడాల్ఫ్‌కంటే సమర్థులైనవా ళ్ళుంటే ఉండవచ్చు; కాని ప్రజలు ఆయన పట్ల చూపించేటంత భయభక్తులు ఇంకెవరిమీద చూపించలేరని ఘంటాపథంగా చెప్పగలను. దీనికి ఒక కారణం ఉన్నది: ఫాదర్ అడాల్ఫ్‌కి సైతాను[3] అంటే బొత్తిగా భయంలేదు. సైతాను అంటే భయపడని

---

(3) సైతాను:— క్రైస్తవమత గ్రంథాల్లో సైతాను అనబడే వాడు దేవుడిమీద తిరుగుబాటుచేసి ఓడిపోయి నరకంలోకి తోసివేయబడిన ఒక మహాపాపి. నరకంలో పడిపోయినా సైతాను అప్పుడప్పుడు భూలోకంలోకి వచ్చి మానవులను వశపరచుకొని, వాళ్ళచేత పాపాలు చేయించి, వాళ్ళు స్వర్గానికి పోకుండా నరకంలో పడేట్టుచేసి, ఆ విధంగా దేవుడిమీద కసితీర్చుకుంటూ ఉంటాడు. పుణ్యంచేసే మనిషి భగవద్భక్తుడనీ, పాపం చేసే మనిషి సైతాను భక్తుడనీ క్రైస్తవుల నమ్మకం.

క్రైస్తవుడు నే నెరిగినంతవరకూ ఆయ నొక్కడే. ఆయన ధీమా చూసి, ఆయన దగ్గరేవో మంత్రసిద్ధులుండి ఉండాలనీ, లేకపోతే సైతానుపట్ల అంత నిర్లక్ష్యంగా సంచరించలేడనీ ప్రజలకి ఒక గట్టి నమ్మకం ఏర్పడింది.

సాధారణంగా సైతాన్ని బూతులు తిట్టనివాళ్లెవరూ ఉండరు; కాని ఆ తిట్టడంలో కూడా సైతానంటే భక్తీ, భయం, గౌరవం చూపిస్తారు కాని ఇష్టం వచ్చినట్టు మనసారా తిట్టరు. ఫాదర్ అడాల్ఫ అట్లా కాదు; సైతాన్ని నోటికొచ్చిన తిట్లల్లా తిట్టేవాడు. ఆ తిట్లు వింటుంటే వినేవాళ్ళకి గుండెలు పీచుపీచుమనేవి. ఆయన సైతాన్ని గడ్డిపోచ కింద లెక్కకట్టి వేళాకోళం చేసేవాడు. వినేవాళ్లు కళ్లుమూసుకుని శిలువను స్మరించుకుని తొందరగా అక్కణ్ణించి తప్పుకునేవారు; లేకపోతే ఏదో భయంకరమైన పని జరుగుతుందని వాళ్ల భయం.

ఫాదర్ అడల్ఫ సైతాన్ని ముఖాముఖి అనేకసార్లు కలుసుకున్నట్లు, కలుసుకున్నప్పుడల్లా "పోవాయ్ నీ లెక్కేమిటి?" అని నిర్లక్ష్యం చేసినట్లు ప్రతీతి. ప్రతీతి ఏమిటి—ఫాదర్ అడాల్ఫ స్వయంగా అలాగని చెప్పేవాడు. ఆయన చెప్పింది నిజమేననటానికి కనీసం ఒక ప్రబల సాక్ష్యం ఉంది: ఒకసారి ఆయన తన గదిలో ఉండగా సైతాను వచ్చాడు. ఫాదర్ అడాల్ఫ సైతానుతో చాలాసేపు యుద్ధం చేశాడు.

యుద్ధం చేస్తూచేస్తూ చేతులో ఉన్న సారాసీసా సైతానుమీదికి విసిరేశాడు. విసిరేశాడనటానికి నిదర్శనంగా తెల్లటిగోడమీద ఎర్రటిమరక, పగిలిన సీసా తాలూకు ముక్కలు ఈనాటికీ ఉన్నాయి.

మా రెండో మతగురువు ఫాదర్ పీటర్. ఆయనంటే మా అందరికీ ప్రేమ. ఆయనమీద కొందరు కిట్టనివాళ్లు ఒక అపనిందవేశారు: భగవంతుడు ప్రేమ స్వరూపుడని, తన పుత్రులైన మానవు లందరినీ పాపాత్ములు, పుణ్యాత్ములు అనే విచక్షణ లేకుండా చివరికి తన దగ్గిరికి చేర్చుకుంటాడని ఫాదర్ పీటర్ ఎవరితోనో ఎప్పుడో అన్నట్టు ఒక అపవాదు లేవదీశారు. నిజానికి ఆయనా మాట అనివుంటే అది ఘోరమైన మాటే. కాని ఫాదర్ పీటర్ ఆ మాట అన్నట్టు ఋజువులేదు. అలా అనే మనిషి కూడా కాడాయన. ఇలాంటి అబద్ధాలు ఆయన ఎప్పుడూ చెప్పడు. ఎంతో మంచి మనిషి. ఆ మాట చర్చిలో ప్రార్థనసభలో ఆయన అనలేదు. అనిఉంటే నలుగురూ అప్పుడే ఆ విషయం బయటపెట్టేవారు. బయట ఎక్కడో ఎప్పుడో ఎవరితోనో ఏ సందర్భంలోనో అన్నాట్ట. అన్నాడని కిట్టనివాళ్లు తేలిగ్గా కల్పించి ఉండవచ్చు. ఫాదర్ పీటర్ అంటే కిట్టనివా డొకడే ఉన్నాడు. అతడు మా పూరి జ్యోతిష్కుడు. ఊరిబైట పాడుపడిన గోపురగృహంలో ఉంటాడు. ఎప్పుడూ బయటికిరాడు. రాత్రిళ్ళు గోపురం చిటారున కూర్చుని నక్షత్రాలు శోధిస్తూ

ఉంటాడు. అతడు యుద్ధాల్ని గురించి, కరువుల్ని గురించి జోస్యం బాగా చెప్పగలడు. అదే మంత కష్టం కాదనుకోండి. ఎందుకంటే ఎక్కడో అక్కడ ఎప్పుడూ యుద్ధం జరుగుతూనే వుంటుంది, క్షామం తాండవిస్తూనే వుంటుంది. కాని అతడు మంచి జ్యోతిష్కుడనటానికి కారణ మేమిటంటే ఆయన దగ్గి రొక పెద్దగ్రంథం ఉంది. దాని సహాయంతో ఎవరి జాతకమైనా చెప్పగలడు; పోయిన వస్తువు లెక్క డున్నాయో ఖచ్చితంగా చెప్పగలడు. గ్రామంలో ఫాదర్ పీటర్ తప్పిస్తే జ్యోతిష్కుడంటే భయపడని వాడు లేడు. ఆ జ్యోతిష్కుడు గోపురందిగి పొడుగాటి టోపీ, నక్షత్రాల గుర్తులున్న వదులు అంగరఖా, ఒక చేతులో జ్యోతిషగ్రంథం, మరొక చేతులో మంత్ర దండం ధరించి గ్రామవీథుల్లో నడుస్తూఉంటే, సైతాన్‌తో దెబ్బలాడిన ఫాదర్ అడాల్ఫ్‌లాంటి సర్లక్ష్యపు మనిషి కూడా వళ్లు దగ్గిర పెట్టుకుని మెలిగేవాడు.

ఫాదర్ పీటర్ మాత్రం జ్యోతిష్కుణ్ణి లెక్క చేసేవాడుగాదు. వట్టి మోసగాడనీ, మూర్ఖుడనీ నిర సించేవాడు. ఇలా నిరసించడంవల్ల జ్యోతిష్కుడికి ఫాదర్ పీటర్ మీద సహజంగా ద్వేషం కలిగింది. ఫాదర్ పీటర్ మీద అపవాదు వేసింది జ్యోతిష్కుడే ననీ, అతడే ఆ ముక్క పైమతాధికారి దాకా చేర వేసి వుంటాడనీ మేమంతా అనుకున్నాం. భగ వంతుడు ప్రేమస్వరూపుడని ఫాదర్ పీటర్ తన

తమ్ముడు కూతురైన మార్గరెట్‌తో అన్నాడని పెద్ద మతాధికారికి ఫిర్యాదు చేయబడింది. తన పెత్తండ్రి ఆ ముక్క అనలేదని, ఆ ముసలాయనమీద కరుణించ వలసిందనీ మార్గరెట్ ఎంత మొత్తుకున్నా పెద్ద మతాధికారి వినిపించుకోలేదు. ఫాదర్ పీటర్‌ను ఉద్యోగం నుంచి తొలగించాడు. అసలు వెలివేసేవాడే కాని, వెలి వెయ్యటానికి తగినంత సాక్ష్యం దొరకనందున మతాధికారి అక్కడితో ఊరుకున్నాడు. ఫాదర్ పీటర్‌కు మతగురువు ఉద్యోగంపోయి రెండేళ్లయింది. ఆ ఉద్యోగం కూడా ఫాదర్ అడల్ఫ్‌కే లభించింది.

ఉద్యోగంపోయిన తర్వాత ఫాదర్ పీటర్‌కూ, మార్గరెట్‌కూ చాలా గడ్డురోజులు సంప్రాప్తమైనాయి. అంతకుముందు గ్రామంలోవారు వారిద్దరినీ ఎంత గౌరవించారో ఇప్పుడంత హీనంగా చూడసాగారు. వారి స్నేహితులంతా దూరదూరంగా తొలగిపోసాగారు. ఉద్యోగం పోయేనాటికి మార్గరెట్‌కు పద్దెనిమిదేళ్ళు. అంత చక్కని అమ్మాయి మా ఊళ్లో లేదు. పైగా మంచి తెలివితేటలుకల పిల్ల. కొందరు విద్యార్థులను కూడదీసి ఫీడేలు నేర్పేది. ఆవిధంగా ఇంటి ఖర్చులకి సరిపోయే డబ్బు కష్టపడి ఆర్జించేది. కాని ఫాదర్ పీటర్‌కు ఉద్యోగంపోయి, అవమానంపాలైన తర్వాత విద్యార్థులు క్రమంగా తగ్గిపోసాగారు. ఇప్పుడసలు వారిఇంటికి ఎవరూ వెళ్లటమే మానేశారు. గ్రామంలో యువతీయువకులు నృత్యోత్సవాలు, విందులు చేసు

కునేటప్పుడు మార్గరెట్‌ను పిలవటం మానేశారు. ఇదివరకు ఆమె చుట్టూ తుమ్మెదల్లాగ జుమ్మంటూ మూగే యువకులు ఇప్పుడామె చాయలకే రావటంలేదు— విల్హెల్మ్ మీస్లింగ్ అనే యువకుడు తప్ప. మార్గరెట్, ఆమె పెత్తండ్రి, స్నేహితులకు, బంధువులకు దూరమై ఒంటరిగా, చీకాకులో, చీకటిలో, చేతి చిల్లిగవ్వయినా లేని దరిద్రస్థితికి వచ్చారు. గుడ్డలు చిరిగి పోయాయి; రోజుకొక రొట్టెకూడా కొనలేని గతి పట్టింది. ఇంటియజమాని సాలమన్ ఐజాక్స ఇంట్లో నుంచి వెళ్లగొట్టేస్తానని తీవ్రంగా బెదిరించటం కూడా ప్రారంభించాడు.

2

మేము ముగ్గురం బాలురం మాత్రం ఎప్పుడూ ఒకరి నొకరం విడవకుండా స్నేహంగా తిరిగే వాళ్లం. పసి పిల్లలంగా ఉన్నప్పటి నుంచీ మాకు స్నేహం కలిసింది. ఏళ్లు గడిచిన కొద్దీ మా మైత్రి గాఢమైంది. ఒకడి పేరు నికొలాస్ బామన్; జడ్జీగా రబ్బాయి. రెండోవాడి పేరు సెప్పీ వోల్మియర్; ఒక పెద్ద హోటల్ యజమానకొడుకు. మూడోవాణ్ణి నేను. నా పేరు తియొడోర్ ఫిషర్; మానాన్న చర్చిలో పియానో వాద్యగాడు.

మేము ముగ్గురం ఆచుట్టు పక్కల కొండల్లోను, అడవుల్లోను విసుగూ విరామం లేకుండా విహరించే

వాళ్లం. అక్కడి ప్రతిచెట్టూ, ప్రతిగుట్టా, ప్రతిపుట్టా మాకు గుర్తే. తీరిక లభించినప్పుడల్లా — అంటే ఈదు లాడటం, పడవలో షికారు వెళ్లటం, చేపలు పట్టడం, మంచు మీదనో, కొండ వాలుల్లోనో ఆటలాడటం— మొదలైన జరూరు పనులేమీ లేనప్పుడల్లా అడవుల్లోనే తిరిగే వాళ్లం.

మిగతా కుర్రాళ్లకంటే మాకు ప్రత్యేకంగా ఉన్న ఘనత ఏమిటంటే కొండమీది కోటలోని తోటలో స్వేచ్ఛగా ఆడుకోటానికి మాకు హక్కుం డేది. కోటలోని ముసలి సేవకుడొకడు మాకు స్నేహితుడు. అతడు మమ్మల్ని యథేచ్ఛగా తోటలో ఆడుకో నిచ్చేవాడు. రాత్రిళ్లప్పుడు మాకు పూర్వ కాలపు కథలు, ఏవేవో వింతలు చెపుతూ కాలక్షేపం చేసేవాడు. మాకు పొగతాగటం నేర్పింది అతనే. అప్పుడప్పుడు కుండపోతగా వాన కురిసేది. అలాంటి సమయాల్లో ఆ రాత్రికి కోటలోనే ఉండిపోయే వాళ్లం. కోటబయట కొండమీద తొండాలతో కుమ్మరించినట్లు వాన కురుస్తూ, మెరుపు మెరుస్తూ, ఉరుము ఉరుముతూ ఉంటే మేము లోపల వెచ్చగా పొగ తాగుతూ మా వృద్ధస్నేహితుడు చెప్పే వింత కథలు వింటూ కూర్చునే వాళ్లం. ముఖ్యంగా దెయ్యాలు, యుద్ధాలు, హత్యలు, చిత్రవధలు వీటిని గురించిన భయంకర కథలు అతడు చెబుతుంటే చెవులు నిక్క బొడుచుకుని ఆసక్తితో వినేవాళ్లం.

మాత్రమేననీ చెప్పేవాడు. మాకు అతని మూలంగా ఎంత ధైర్యం కలిగిందంటే, అతనితో కలిసి కోట వెనకాల భూగృహాల చీకట్లోకి కూడా నిర్భయంగా వెళ్ళేవాళ్ళం. భూగృహంలో ఒక్కసారి మాత్రమే దెయ్యం కనిపించింది. ఆ దెయ్యం మసక మసకగా పొగలాగ దూరంగా తప్పుకుపోయింది. దాన్ని చూసి మేము రవ్వంతైనా చలించలేదు. ఈ దెయ్యం తన్ను, చాలాసార్లు నిద్ర లేపిందనీ, కాని ఎటువంటి హాని చెయ్యలేదనీ వృద్ధుడు చెప్పాడు. అన్నిటికంటె గొప్ప సంగతి ఇంకోటున్నది. వృద్ధుడు అనేకసార్లు సాక్షాత్తు స్వర్గం నుంచి దిగివచ్చిన దేవకన్యల్ని చూశాట్ట. దేవకన్యలకి రెక్కలు లేవట; బట్టలు తొడుక్కున్నారట; వాళ్ళు తనతో మామూలు మనుష్యుల్లాగే శుభ్రంగా మాట్లాడారట. దేవకన్యలు దెయ్యాల మాదిరిగా కాక చాలా సంతోషంగా, మందహాస ముఖాలతో కనిపించారట.

అది మేనెల. ఆకిందటి రాత్రి మా వృద్ధ మిత్రుడు చాలా దెయ్యాల కథలు చెప్పాడు. పొద్దున్నే లేచి అతనితో కూర్చుని భోజనం చేసి కొండ కిందకి వెళ్ళాము. నదిపైన వంతెన దాటి, ఎడమవైపున గల కొండలెక్కి, చెట్లతో నిండిన ఒక శిఖరం మీద కూర్చున్నాము. ఈ శిఖరం మా ఆటస్థలం. సాధారణంగా ఇక్కడికే వచ్చి కూర్చుంటూ ఉంటాము. పచ్చికమీద కాళ్ళు జాపుకుని పడుకుని, పైపు

వృద్ధుడు ఎక్కువగా తన అనుభవాలే వర్ణించేవాడు. ఎన్నోసార్లు దెయ్యాల్ని, మంత్రగత్తెలనీ[4] ఇంద్రజాలికులను అతడు చూశాట్ట. ఒకసారి కొండల్లో తిరుగుతుండగా తుపాను వచ్చిందట. అప్పుడు ఒక మెరుపు మెరిసి గాలిలో ఈదులాడుతూ, జడలు విరబోసుకుని పోతున్న దెయ్యాల గుంపులు కనిపించాయట. ఇంకా ఎన్నోసార్లు దెయ్యపు గబ్బిలాలు చూశాట్ట. ఈ గబ్బిలాలు మనుషుల్ని బలే చిత్రంగా చంపుతాయట. మనుషులు నిద్రపోతున్నపుడు పక్కమీద వాలి, మెలుకువ రాకుండా చల్లగా రెక్కలతో విసురుతూ మెడమీద కరిచి నెత్తురు పీల్చివేస్తూ చంపుతాయట.

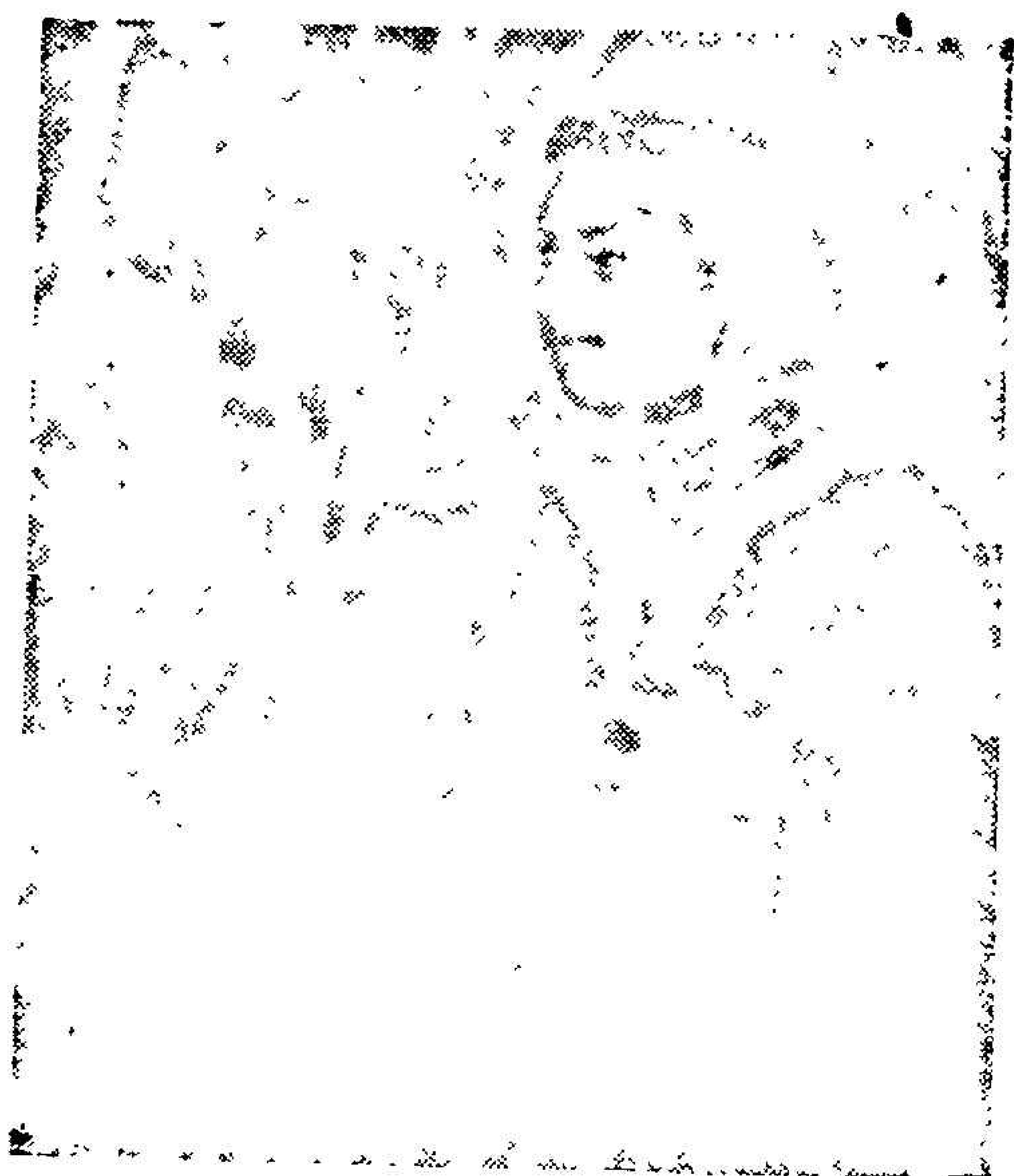
వృద్ధుడు మాకు దెయ్యాల భయం పూర్తిగా పోగొట్టాడు. దెయ్యాలు మనుషుల్ని ఏమీ చెయ్యవని, పాపం వాటితో మాట్లాడే వాళ్లెవరూ లేక అలా ఒంటరిగా దిగులుగా ఏడుస్తూ భూలోకంలో తిరుగుతూ ఉంటాయనీ, వాటికి కావలసిందల్లా ప్రేమతో కూడిన ఒకమాట, ఒక చిరునవ్వ

---

(4) మంత్రగత్తెలని ఇంగ్లీషులో *Witches* అంటారు. సైతానుతోను, అతని తాలూకు భూతాలతోను సంబంధబాంధవ్యాలేర్పరుచుకుని వాళ్ళద్వారా కొన్ని శక్తులు సంపాయించి వాటిని మనుషులమీద ప్రయోగించే స్త్రీలని మంత్రగత్తెలంటారు. ఈ మంత్రగత్తెలు చర్చికి విరోధులు. మధ్యయుగ దినాలలో మంత్రగత్తె అని అనుమానం కలిగిన ఏ స్త్రీనైనా నిర్దాక్షిణ్యంగా పట్టుకుని నిలువునా నిప్పంటించి చంపేసేవారు.

కాలుస్తూ, మాకు రాత్రి వృద్ధుడు చెప్పిన వింత కథలను గూర్చి చర్చించాలని అనుకున్నాం. కాని పైపు కాల్చటానికి వీల్లేక పోయింది. చెకుముకి రాయి, ఉక్కు ముక్క వెంట తెచ్చుకోవటం మరిచిపోయి నందుకు చాలా విచారం కలిగింది.

ఇంతలో ఎక్కడి నుండి వచ్చాడో ఏమో ఒక యువకుడు చెట్ల మధ్యనుండి మాకేసి నడిచి వచ్చాడు. మాపక్కన కూర్చుని, ఎంతో కాలంనుంచీ మమ్మల్ని ఎరిగిన వాడల్లే స్నేహంగా మాట్లాడ సాగాడు. మేము మాత్రం అతనితో మాట్లాడలేదు. అతడెవరో

కొత్తవాడు. కొత్తవాళ్లతో వెంటనే దోస్తీ కలిపించుకుని మాట్లాడటం మా కలవాటులేదు. కొత్త బట్టలు, ధగధగ మెరిసేవి, కట్టుకున్నాడు; మంచి అందంగా ఉన్నాడు. ఆ తేజోవంతమైన ముఖం, ఎంత విన్నా వినబుద్ధి వేసే కంఠస్వరం, ఒక రకమైన సౌకుమార్యంతో కూడిన ఠీవి—ఇవన్నీ చూసి అతనితో నేస్తం కలపాలని అనిపించింది. కాని ఎలా మొదలు పెట్టాలో తెలియలేదు. ఇంతలో నాకు పైపుజ్ఞాపకం వచ్చింది. పైపు తీసి ఇద్దామను కున్నాను గాని దగ్గిర నిప్పులేదు గదా అని మళ్లీ జ్ఞాపకం వచ్చి మానేశాను. వెంటనే ఆ అపరిచిత యువకుడు నాకేసి చూసి మందహాసం చేసి,

"నిప్పుకావాలా? దానికేముంది? నిముషంలో తయారు చేస్తాను," అన్నాడు.

పట్టశక్యంకాని ఆశ్చర్యం నన్ను ఉక్కిరిబిక్కిరి చేసింది. నేను ఇంతవరకూ అతనితో ఒక్క మాట మాట్లాడలేదు. పైపు తీసి ఇద్దామని, నిప్పులేకపోతే పైపు మాత్రం ఇవ్వటం దేనికని, ఇదంతా నాలో నేను అనుకున్నానే గాని పైకి అనలేదు. ఇంతలో అతనే నిప్పుకావాలా అని అడగటం ఎంత ఆశ్చర్యకరం! అతడు నా చేతులో పైపు తీసుకుని పొగాకుమీద మెల్లిగా ఊదాడు. వెంటనే పొగాకు అంటుకుంది. నీలపు పొగ సుడిగుండంలో అల్లాగ గిరగిర తిరుగుతూ పైకి లేచింది. ఘక్‌మని ముగ్గరం

లేచి ముందుకు దూకి పరిగెత్త బోయాము. కాని కొత్త యువకుడు పారిపోవద్దనీ, మాకేమీ హాని చెయ్యనని బతిమాల సాగాడు. మాతో చెలిమి చెయ్యటానికే వచ్చాననీ, మేమంటే తనకెంతో ఇష్ట మనీ అన్నాడు. ఆమాటలు విని ఉన్నచోటే ఆగి పోయాము. వెనక్కి వెళ్లటానికి ఒక వంక భయమూ, ఈవింత ఏమిటో పరిశీలించాలని మరొక వంక ఆసక్తి — ఈ రెంటితోనూ ఎటూ కదలలేక నుంచు న్నాము. యువకుడు ఇంకా బతిమాలుతూనే ఉన్నాడు పారిపోవద్దని. పొగాకు అంటుకుని కాలుతున్నప్పటికీ పైపు తాపున బద్దలై పోవటం, భూమి కంపించటం, పిడుగులు పడటం, మొదలైన వేమీ జరగనందున మాకు భయం తీరింది. నెమ్మదిగా కాస్త కాస్త వెనక్కి వచ్చి అతని దగ్గిరే నుంచున్నాము — అవసర మైతే పారిపోటానికి సిద్ధంగా.

మా భయం, అనుమానం తీర్చటానికి అతడు ఎంతో మృదువుగా, మధురంగా కబుర్లు చెప్పాడు. అంత తియ్యటి కంఠం నేనెప్పుడూ వినలేదు. అతని ముఖంలో ఎంతో మంచితనం కనిపించింది. మరి కొద్ది నిమిషాల్లో మేము మాకు తెలియకుండానే అతని పక్కన కూర్చుని నిర్భయంగా మాట్లాడ సాగాము. కొత్త స్నేహితు డొకడు దొరికినందుకు సంతోషం కలిగింది. బెరుకూ, కొత్తా తీరి పూర్వ పరిచితుల మల్లే మాటా మాటా కలిపిన తర్వాత నెమ్మదిగా

అడిగాము: పొగాకుమీద ఊదినంత మాత్రానే నిప్పు ఎల్లా తెప్పించ గలిగావని. అతడు అది కొత్త విద్యేమీ కాదన్నాడు. తనకు స్వతహాగా వచ్చిన విద్యే నన్నాడు. ఇదే కాదు, ఇల్లాంటి వింకా ఎన్నో తమాషాలు తను చెయ్యగల నన్నాడు.

"ఏం తమాషాలు?" అని అడిగాము.

"ఓ, ఏది పడితే అదే చెయ్యగలను. నేను చెయ్యలేనిది లేదు."

"మాకు చేసి చూపిస్తావా?"

"మరి మీరు పారిపోకుండా ఉంటారా?"

"ఊహు. పారిపోము. చెయ్యవూ? తమాషాలు చెయ్యవూ?"

"చేస్తాను. మీరు మళ్ళీ భయపడి పారి పోకుండా ఉంటే ఎన్నైనా చేసి చూపిస్తాను."

మేము పారిపోమని వాగ్దానం చేశాము. యువకుడు కొంచెం దూరంలో ఉన్న నీటిమడుగు వద్దకు వెళ్లి ఒక ఆకు దొన్నెలో నీళ్లు తీసుకు వచ్చాడు. నీళ్ల మీద ఇందాకటిలాగే ఉదాడు. నీళ్లు క్షణంలో గడ్డకట్టి మంచులాగ మారాయి. మాకు అద్భుతమనిపించింది, కాని భయం వెయ్య లేదు. ఇంకా తమాషాలు చెయ్యమని అడిగాము. యువకుడు మమ్మల్ని ఇష్టం వచ్చిన పళ్లు కోరుకో మన్నాడు. ఈకాలంలో కాస్తాయూ కాయువా ఆనే

విచక్షణ లేకుండా ఏం కావలిస్తే అవి కోరుకో మన్నాడు. మేము ముగ్గురం ఒకేసారి అడిగాం.

"బత్తాయి కాయ!"

"ఆపిల్!"

"ద్రాక్షపళ్లు!"

"మీ జేబులో ఉన్నాయి, చూసుకోండి," అన్నాడు యువకుడు. జేబుల్లో చేతులు పెట్టగానే ఎవరు కోరిన పళ్లు వారికి దొరికాయి. అవి తింటే ఎంతో రుచిగా ఉన్నాయి కూడాను. ఇంకా కావా లనిపించింది. కాని మర్యాదగా ఉండదని పైకన లేదు.

"మీకేం కావలిసినా ఇస్తాను. మీరు నాతో ఫలానా ఫలానా ఇది కావాలని చెప్పక్కర్లేదు. మీ పక్కన నే నున్నంత సేపూ మీరు కోరుకోవటం తడవు అన్నీ వచ్చేస్తాయి", అన్నాడు యువకుడు.

రొట్టె, బిస్కట్లు, బిళ్లలు, బాదం కాయలు,— ఏది తలుచుకుంటే అది, ఆక్షణంలో జేబు ఈనినట్టు బయలుదేర సాగాయి. ఆబగా, ఆవురావురుమంటూ వాటిని మేము లగాయించాము. కొత్త యువకుడు మట్టితో చిన్న ఉడత చేసి వదిలిపెట్టాడు. అది పరిగెత్తుకు పోయి చెట్టు కొమ్మమీద కూర్చుని మాకేసి చూసి వెక్కిరించింది. తరవాత ఎలిక పిల్లంత కుక్కనొక దాన్ని చేసి వదిలిపెట్టాడు. అది మొరుగుతూ పోయి చెట్టెక్కి ఉడతను తరిమింది. అలా ఆబుల్లి కుక్క ఉడతని చెట్టుమీంచి చెట్టుమీదికి తరుముకుంటూ

చివరకి రెండూ దూరంగా కనుచూపు మేరదాటి, పోయాయి. తరవాత మట్టితోనే పక్షులు చేశాడు. అవి రెక్కలల్లార్చి పాడుకుంటూ ఎగిరి పోయాయి.

చివరికి ధైర్యం చేసి అడిగాను: నువ్వెవరివో చెప్పమని.

"నేను దేవతని," అన్నాడు యువకుడు, అది చాలా మామూలైన విషయమైనట్టు. అని ఇంకొక పక్షిని నేలమీద పెట్టి, చప్పట్లు కొట్టాడు. అది ఎగిరిపోయింది.

"దేవత" అనగానే ఏదో చెప్పలేని భయం కలిగింది మాకు. కాని భయపడ వద్దనీ, దేవతను చూసి భయపడే అవసరం లేదనీ యువకుడు ధైర్యం చెప్పాడు. మళ్లీ మామూలుగా ఏమీ జరగనట్టు మృదువుగా కబుర్లు చెప్పసాగాడు. చెబుతూనే మట్టితో వేలెడంత మనిషి బొమ్మల్ని బోలెడు చేసి పెట్టాడు. ఆ మనుషుల్లో ఆడవాళ్లూ మొగవాళ్లూ ఉన్నారు. వాళ్లు గబగబ పనులు ప్రారంభించారు. రెండు చదరపు గజాల స్థలం బాగుచేసి దానిమీద ఒక చిన్నకోట కట్టటం మొదలు పెట్టారు. ఆడవాళ్లు సున్నం కలిపి తట్టలతో తీసుకువచ్చి నిచ్చెనల మీద ఉన్న మగవాళ్లకి అందించటం, మగవాళ్లు ఇటుకలు పేర్చి సున్నం మెత్తటం—అచ్చు నిజంగా మనుషులు చేసినట్టే చెయ్య సాగారు. అటువంటి మనుషులు అయిదు వందలమంది అటూ ఇటూ ఏదో గొప్పపని

ఉన్నట్టు తిరగటం, చకచక కోట నిర్మాణం పూర్తి చెయ్యటం చూస్తుంటే భయం, బెరుకూ మరిచిపోయి తన్మయులమై పోయాము. "మేము కూడా అలాంటి మనుషుల్ని చెయ్యవచ్చునా?" అని యువకుణ్ణి అడిగాము. చెయ్యవచ్చన్నాడు. సెప్పీని పేరుపెట్టి పిలిచి కోట గోడలమీద పెట్టటానికి ఫిరంగులు తయారు చెయ్యమన్నాడు. నికొలాస్‌ను పేరుపెట్టి పిలిచి సైనికులకు కవచాలు, శిరస్త్రాణాలు, కత్తులు, డాళ్లు తయారు చెయ్యమన్నాడు. నన్ను గుర్రాల్ని, రౌతుల్ని తయారు చెయ్యమన్నాడు. అతను మమ్మల్ని పేరు పేరునా పిలుస్తుంటే మేం చెప్పకుండా ఎల్లా తెలిసిందా అని మళ్ళీ ఆశ్చర్యం కలిగింది. సెప్పీ ఉండబట్టలేక యువకుణ్ణి "నీ పేరేమి"టని అడిగాడు. "సైతాను," అని సమాధానమిచ్చి అప్పుడే నిచ్చెన ఎక్కుతూ కాలుజారి పడబోతున్న ఒక ఆడమనిషిని పుల్లతో ఆపి సరిగా నుంచోబెట్టాడు "ఈ ఆడమనిషికి ఇంత అజాగ్రత్తేమిటి? కాలుజారి పడితే ఇంకేమన్నా ఉందా?" అన్నాడు.

ఆ పేరు వినగానే మాకు వొళ్లు ఝల్లుమంది. అప్రయత్నంగా మా చేతుల్లోని బొమ్మ ఫిరంగులు, గుర్రాలూ అవీ కిందపడి ముక్కలయ్యాయి. యువకుడు అదిచూసి చిరునవ్వు నవ్వుతూ "ఏమిటలా చూస్తారేం?" అన్నాడు. నేను "అబ్బే ఏం లేదు దేవతలకి అల్లాంటి పేరుంటుందా?" అన్నాను.

"ఎందు కుండ కూడదూ?"

"కాని—ఆ పేరు—అది—దేవుడి విరోధి పేరు గదా?..."

"అవును. అతడు మా బాబయ్య."

ఈమాట మాకెంత ఆశ్చర్యం కలిగించిందో చూడనట్లు నటిస్తూ విరిగిపోయిన గుర్రాల్ని, కవచాల్ని ముట్టుకున్నంత మాత్రాన్నే సరిచేసి మా కందించాడు.

"మీకు గుర్తులేదా? మా బాబయ్య కూడా ఒకప్పుడు దేవతే," అన్నాడు యువకుడు.

"అవును, నిజమే. మరిచిపోయాను," అన్నాడు సెప్పీ.

"దేవుడిపై తిరుగుబాటు చెయ్యకముందు మా బాబయ్య ఒక్క పాపం కూడా చెయ్యలేదు."

"అవును, చెయ్యలేదు," అన్నాడు నికోలాస్

"మాది చాలా మంచివంశం. అంతమంచి వంశం స్వర్గంలో ఇంకోటి లేదు. మాలో కల్లా పాపం చేసింది మా బాబయ్య ఒక్కడే."

సైతానుతో ముఖాముఖి అలా మాట్లాడటం ఎంత ఉత్సాహంగా ఉందో చెప్పలేను. ఏదో వినూతనమైన, సమ్మోహనమైన, అద్భుతమైన విషయం చూస్తుంటే ఒక వంక భయం, మరొక వంక సంతోషం పెనవేసికొని గుండె వేగంగా కొట్టుకోవటం, శ్వాస అంతకంతకు త్వరితము కావటం మీరంతా ఎరుగ

చారు. అలాంటి అవస్థలో నే పడ్డాం మేము. సైతాన్ను ఒక ప్రశ్న అడగాలని పించింది. కాని అడిగితే అవమ ర్యాదగా వుంటుందేమో నని శంకవల్ల ఆగాను. సైతాను తను చేస్తున్న ఎద్దుబొమ్మను కిందపెట్టి నా వంక చూసినవ్వుతూ అన్నాడు:

“అవమర్యాద కాదు. ఒకవేళ అవమర్యాద అయినప్పటికీ అటువంటి వాటిని ఆట్టే పట్టించుకోను. ‘మా బాబయ్యను ఎప్పుడైనా చూశానా’ అని అడగా లను కొంటున్నావు కదూ ? చూడకేం ? కొన్ని లక్షలసార్లు చూశాను. నేను వెయ్యి సంవత్సరాల కుర్రాణ్ణిగా ఉన్నప్పటి నుంచీ ఆయన్నెరుగుదును. మా బాబయ్యకి మా వంశంలో పిల్లలందరిపై కంటే నాపైనే ఎక్కువ ప్రేమ. అప్పటినుంచి, మా బాబయ్య నరకం లోకి పడిపోయేవరకూ, అంటే నాకు ఎనిమిదివేల ఏళ్లు వచ్చేవరకూ నేనంటే ఎంతో ప్రేమగా ఉండేవాడు.”

“ఎనిమిదివేల — ఏళ్లు!” అన్నాం ఒక్క సారిగా.

“అవును... నేను చిన్నవాణ్ణిగా కనిపిస్తున్నానని కదూ మీరు ఆశ్చర్యపోతున్నారు? అవును. నేను చిన్నవాణ్ణే. మీరు కాలం అని పిలిచేదుందే, అది మాకు చాల విశాలమైనది. దేవతలకి వృద్ధాప్యం రావాలంటే చాలా కాలం పడుతుంది...” ఇంతలో నా మనస్సులో ఒక సందేహం మెదిలింది. సైతాను నావంక తిరిగి సమాధాన మిచ్చాడు; “నాకిప్పుడు మీ

కాలమానం ప్రకారం పదహారువేల ఏళ్లు." నికొలాస్ వంక తిరిగి అతని మనసులోని సందేహానికి గావ్రను సమాధాన మిచ్చాడు; "ఊహు. లేదు. దేవుడు మా బాబయ్యని మాత్రమే నరకంలోకి తోసి వేశాడు గాని మావంశంలో ఇతరులకేమీ శిక్ష వెయ్యలేదు. మా బాబయ్య ఒక్కడే పాపం చేశాడు; మొదటి పురుషుడిచేత, మొదటి స్త్రీచేత[5] కూడా పాపం చేయించాడు. మాకు పాపం అంటే ఏమిటో కూడా తెలియదు; - పాపం చెయ్యటం కూడా చేతకాదు; బహుశా ఎప్పుడూ ఇలాగే ఉంటామనుకుంటాను—"

ఇంతలో బ్రహ్మకోట నిర్మిస్తున్న కార్మికుల్లో ఇద్దరు దెబ్బలాడుకోసాగారు. వాళ్ల గొంతుకలు తుమ్మెదలు రొదచేస్తున్నంత హీనస్థాయిలో ఉన్నాయి. ఒకరి నొకరు తిట్టుకున్నారు; తరవాత దెబ్బల్లోకి దిగారు. మెల్లిగా రక్తం కారసాగింది. ఒకరిజుట్టు ఒకళ్లు పట్టుకుని వదలకుండా నేలమీద చాప చుట్టగా దొర్లారు. ఇదంతా చూస్తున్న సైతాను వాళ్లిద్దరినీ చేతుల్లోకి తీసుకుని నల్లుల్ని నలిపినట్టు నలిపి చంపి పారేశాడు. జేబురుమాలు తీసి చేతికంటిన నెత్తురు

(5) సైతాను, అతని పక్షంవారూ స్వర్గంనుంచి నరకానికి బహిష్కరించబడిన తరువాత దేవుడు ప్రపంచాన్ని, అంటే మన భూమిని సృష్టించాడు. భూమికి వెలుగు నిచ్చేందుకు సూర్య, చంద్ర, నక్షత్రాలను సృష్టించాడు. భూమిమీద ఆదిపురుషుడైన ఏడెమ్‌ను, ఆదిస్త్రీ అయిన ఈవ్‌ను, వారితోపాటు సకల చరాచరాలను సృష్టించాడు.

తుమ్ముకుని తన ప్రసంగం కొనసాగించాడు; "ఇందాక ఏం చెబుతున్నాను?—ఆ—మాకు పాపం చెయ్యటం చేతకాదు. పాపమంటే తెలియదు గనక చెయ్యాలనే కోరిక కూడా ఎప్పుడూ కలగదు."

సైతాను మాటలు విచిత్రంగా తోచాయి. అతను చేసిన పనేమిటి? చెబుతున్న మాటలేమిటి? అతని మాటలు అంతకష్టం కలిగించలేదు గాని అతను చేసిన రెండు హత్యలు మాకు దారుణంగా కనిపించాయి. ఇద్దరు మనుషులను, తనకేమీ అపకారం చెయ్యని వారిని, నిష్కారణంగా వధించాడు; అది హత్యకాక మరేమవుతుంది? చాలా బాధపడ్డాము; కొత్త వ్యక్తిమీద మాకు ఇందాక ఎంత గౌరవం కలిగింది! ఎంత ఉదార స్వభావుడని, ఎంత సుందరుడని, ఎంతగొప్ప వాడని అనుకున్నాము! ఇప్పుడదంతా పోయింది! వట్టి పిచ్చాడిలాగ కనిపించాడు.

కాని సైతాను మాత్రం ఏమీ జరగనట్టు తన దోవన తను చెప్పుకు పోతున్నాడు! తన విశ్వ సంచారం, ఏయే లోకాల్లో ఏయే వింతలు చూశాడో, మన భూలోకానికి కోట్ల యోజనాల దూరంలో ఉన్న ఏయే ప్రపంచ మండలాల్లో ఎలాంటి జీవులుంటారో, వారి ఆచార వ్యవహారా లెటువంటివో అన్నీ వర్ణించాడు. వింటుంటే మమ్మల్ని మేము మరిచి పోయాము; అతని వాక్సుధారసం తాగి

తన్మయులమై, మంత్ర ముగ్ధ సర్పాల్లాగ నోరు తెరుచుకు చూస్తూ వుండిపోయాము. మా ఎదురుగా చనిపోయిన ఇద్దరు మనుషుల తాలూకు పిల్లలు భార్యలు భర్తలమీద పడి గొల్లు గొల్లున ఏడుస్తున్నారు. శవాల పక్కన ఒక మతగురువు మోకరించి చనిపోయిన వారి ఆత్మశాంతికై భగవంతుని ప్రార్థిస్తున్నాడు. ఇతరులు చుట్టూ మూగి, టోపీలు తీసి చేత పట్టుకుని కన్నీరు కారుస్తున్నారు — మేము ఇదంతా చూశాము గాని సైతాను అటువైపు చూడనన్నా చూడలేదు. కాని కొంతసేపటికి ఏడుపులు, ప్రార్థనలు ఎక్కువై, ఆరోద అతనికి చిరాకు కలిగించింది. వెంటనే పక్కనున్న ఒక కర్ర తీసుకుని శవాల దగ్గిర మూగిన జనాన్నందరినీ రెండు దెబ్బలతో నేల మట్టం చేసేశాడు. తిరిగి తన సంభాషణ సాగించాడు.

ఆ చంపబడిన జనంలో మతగురువు కూడా ఉన్నాడు! దేవత అయివుండీ మతగురువును చంపేశాడు! ఎంత ఘోరం! తప్పు చెయ్యటమంటే ఏమిటో తెలియదట! చూస్తూ చూస్తూ వందల కొలది అమాయకులను, తన కేమీ అపకారం చెయ్యని వారిని వధించాడు.

కాని క్షణంలో అన్నీ మరచిపోయి అతని మాటలు వినసాగాము. అతని కంఠం వేణు నాదం లాగ మధుర మధురంగా చెవులకు సోకి ఎక్క-

ఉన్నామో, ఏం చేస్తున్నామో తెలియని లోకాల్లోకి తీసుకు పోయింది. ఆకంఠం విని అతనిమీద ప్రాజ్ఞ భావం తప్ప మరొక భావం కలిగించుకో టానికే మాకు సాధ్యం కాలేదు. అమృతంలాగ ప్రవహించే అతని వాక్కులు శ్రవణేంద్రియాలతో తాగుతూ, తన పక్కన మమ్మల్ని కూర్చో నిచ్చినందుకు, తన నేత్రాల స్వర్గంలోకి తేరి పారమూడ నిచ్చినందుకు కృతజ్ఞతతో నిండిపోతూ, అతడు మమ్మల్ని ముట్టుకుంటే చెప్పలేని పారవశ్యం అనుభవిస్తూ, అక్కడే కూర్చుండి పోయాము.

3

మా నూత్న మిత్రుడు చూడని సంఘటన లేదు; వెళ్లని స్థలం లేదు; అతనికి తెలియని విషయం లేదు; మరిచిపోయిన విషయం లేదు. మనం కొన్నేళ్లు శ్రమపడితే గాని తెలుసుకోలేని దాన్ని అతడు ఒక్క క్రీగంటి చూపుతో గ్రహిస్తాడు. అతడు ఏదన్నా వర్ణించటం ప్రారంభిస్తే అది సజీవంగా మన కళ్లకి కట్టినట్టుంటుంది. భూమిని దేవుడు సృష్టించటం చూశాట్ట; మొదటి మానవుడైన ఏడం సృష్టిని కూడా చూశాట్ట. శాంసన్ దేవాలయ స్తంభాల్ని ఊడబెరికి దేవాలయాన్ని ధ్వంసం చెయ్యటం చూశాడు. జూలియస్ సీజరు చనిపోవటం చూశాడు. స్వర్గంలో దేవతల దైనిక జీవితం ఎట్లా ఉంటుందో చెప్పాడు. నరకంలోని

అగ్నిసరస్సులో దేవుడి విరోధులు మలమల మాడిపోవటం వర్ణించాడు. వీటన్నిటి గూర్చి చెబుతూ అవి మాకళ్ల ఎదట కనిపించేట్టు చేశాడు. మేము నిజంగా ఆయాస్థలాల్లో ఉన్నంత ప్రత్యక్షంగా అవన్నీ కనిపించాయి. నరకలోకపు అగ్నిసరస్సులో గిలగిల కొట్టుకునే పాపాత్ముల దారుణ బాధచూసి మేము గజగజలాడిపోయాం. కాని సైతాను ఆ దృశ్యం చూస్తూ ఉత్తుత్తి మంటల్లో ఉత్తుత్తి ఎలికలు కాలిపోతున్నంతగా కూడా చలించలేదు.

ఇక భూలోకంలో స్త్రీపురుషులను గూర్చి మాట్లాడుతున్నప్పుడు, వారి పనులను, ఎంత మహోత్తమమైనవాటినైనా సరే, వర్ణిస్తున్నప్పుడు, సైతాను ఇదంతా నిరర్థకమైన బొమ్మలాటగా పరిగణిస్తున్నట్టు మాట్లాడాడు. అతడు మనుష్యుల్ని గూర్చి మాట్లాడుతున్నా, ఈగల్ని గూర్చి, దోమల్ని గూర్చి మాట్లాడుతున్నట్టు అనిపించింది. ఆమాట స్పష్టంగా చెప్పేశాడు కూడా: మానవులు వట్టి దౌర్భాగ్యులు, అజ్ఞానులు, గర్వపోతులు, శుష్కదంభగాళ్లు, రోగిష్ఠులు, బలహీనులు, ఎందుకూ పనికిరాని చెత్తరకంగాళ్లు. అయినప్పటికీ వాళ్లని చూస్తుంటే తనకేదో తమాషాగానే ఉంటుందని మెచ్చుకున్నాడు. మానవులను ఇన్ని బండబూతులు తిట్టినా, ఆ తిట్టడంలో ఎక్కడా అతని ద్వేషం వ్యక్తం కాలేదు. మామూలుగా అన్నట్టే అన్నాడు. పెంట

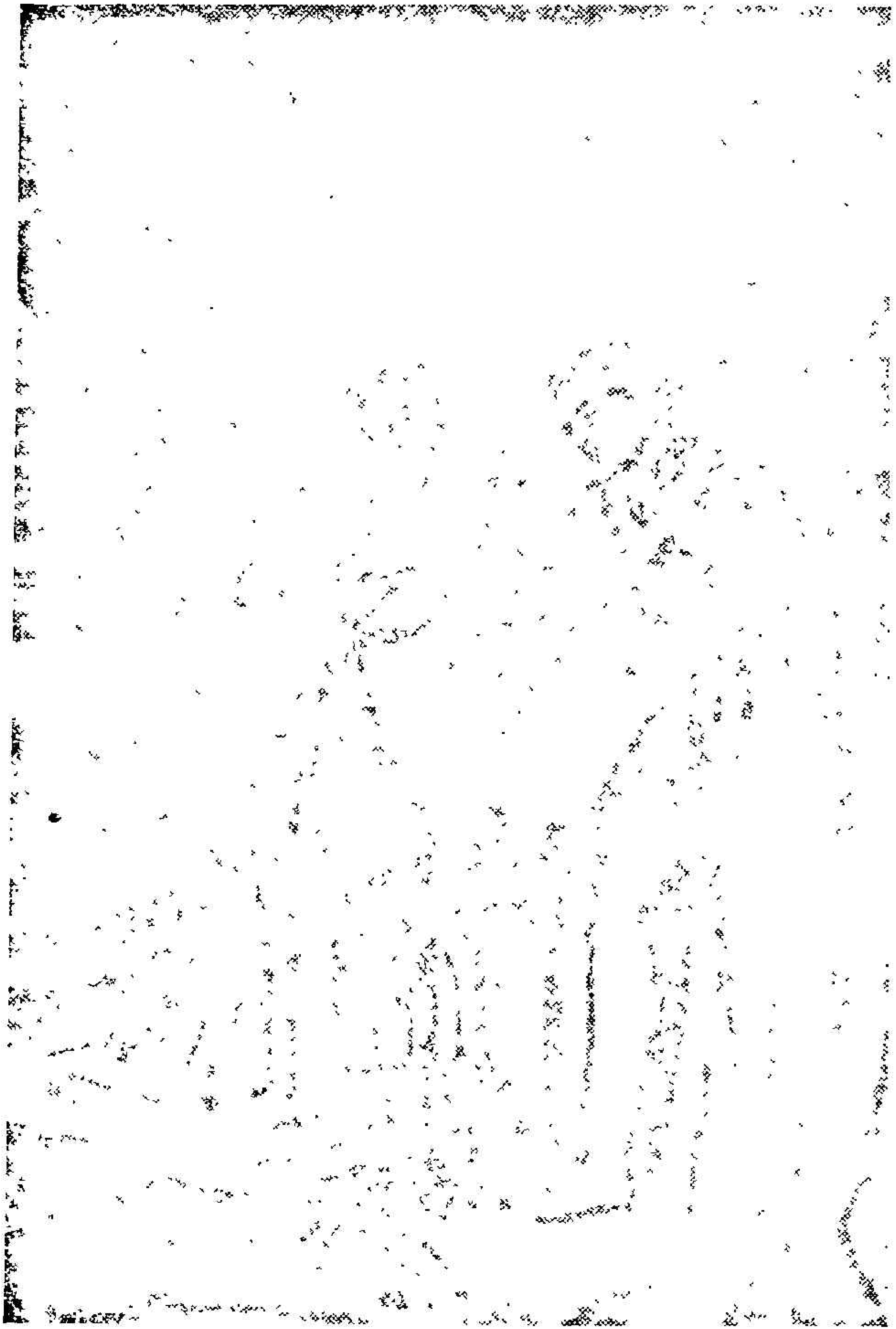
పోగును చూసి మనం దూరంగా తొలగిపోయి నప్పుడు దానిమీద మనకి వ్యక్తిగతంగా కోపం వుంటుందా? ఉండదు. అట్లాగే మానవులంటే అతనికీ కోపం లేదు. మనని తిట్టాలని తిట్టకపోయినప్పటికీ అదేమంత పెద్దమనిషితరహాగా లేదని మనసులో అనుకున్నాను.

"పెద్దమనిషితరహా కాదూ? నేనన్నది అక్షరాలా నిజం. నిజం చెప్పటంకంటే పెద్దమనిషితరహా ఏముంది?... ఆ, ఇదుగో, కోట తయారైంది. బావుందా?" అన్నాడు సైతాను.

నిజానికి బొమ్మకోట చాలా బావుంది. కందకం, ప్రహారీగోడ, బురుజులు, రెపరెపలాడే చిన్న జెండాలు—పరిమాణంలో చిన్నదైనా నిజమైన కోట అంత సర్వాంగ సుందరంగా ఉంది. సైతాను బురుజుల మీదకి ఫిరంగుల నెక్కించమనీ, సైనికులను బారుగా నుంచోపెట్టమనీ, ఆశ్వికదళాన్ని సమాయత్తపరచమనీ మాకు ఆదేశించాడు. మేము తయారుచేసిన మనుషులను, గుర్రాల్ని చూస్తే మాకే నవ్వొచ్చింది. సైతాను వాటిని ముట్టుకుని ప్రాణం తెప్పించాడు. మాకు బొమ్మలు చెయ్యటం తిన్నగా చేతకాలేదు. మనుషులకి, గుర్రాలికి కాళ్లు వంకరటింకరగా ఉన్నాయి; ఒకకాలు పొట్టి, ఒకకాలు పొడుగుగా తయారయ్యాయి. మనుషులు వంకరటింకరగా నడుస్తుంటే తాగినవాళ్లు తూలుతూ నడుస్తున్నట్టుంది

పైగా నడవటం కుదరక అడుగడుక్కీ కూలబడి కాళ్లు చేతులు విరగ్గొట్టుకున్నారు. చివరికి ఒకరి నొకరు తోసుకుని అంతా కూలబడి లేవలేక తన్నుకో సాగారు. తోటి మానవులు అలా బాధపడుతుంటే మాకు సిగ్గు వేసినా, మరొకవంక ఆపుకోలేని నవ్వు కూడా వచ్చింది. ఇక మేము చేసిన ఫిరంగు లున్నాయి—వాటిని ఫిరంగు లనటానికే వీలులేదు. వాటిలో మందు కూరి పేల్చేసరికి అవి వంకరగా ఉన్నందున ఒక్కసారిగా అన్నీ ముక్కలు ముక్కలుగా బద్దలై పోయాయి. ఆ ప్రేలుడుకు చుట్టుప్రక్కల ఉన్న ఫిరంగిసైనికులు కొందరు మరణించారు; కొందరు గాయపడ్డారు.

తరవాత సైతాను కోటఉన్న ప్రదేశానికి గాలివాన తెప్పిస్తా నన్నాడు. కావలిస్తే భూకంపం కూడా తెప్పిస్తా నన్నాడు; ప్రమాదం రాకుండా మమ్మల్ని దూరంగా నుంచోమన్నాడు. మనుషుల్ని కూడా ఇవతలకు పిలుద్దామనుకున్నాము గాని సైతాను వద్దన్నాడు. కావలిస్తే మళ్లీ ఆ మనుషుల్ని తయారు చేసుకోవచ్చనీ, వీళ్లు నశించినంత మాత్రాన నష్టమేమీ లేదనీ అన్నాడు. ఇంతలో కోటశిఖరాల మీదుగా నల్లటి మబ్బులు వ్యాపించి ఆ ప్రదేశమంతా చీకటి చేశాయి. చిన్న చిన్న మెరుపులు మెరిశాయి; బుల్లి బుల్లి పిడుగులు పడ్డాయి; గాలి హోరున వీచింది; భూమి కంపించింది; వాన ప్రారంభమైంది;

జనమంతా రక్షణ కోసం కోటలోకి చొరబడ్డారు. మబ్బులు అంతకంతకు చిక్కనై, నల్లనై కోటను

పూర్తిగా మూసివేశాయి. మెరుపులు తీగెలు తీగెలుగా కోటను ముట్టడించాయి. కోట భగ్గుమని అంటుకుంది. వెయ్యి నాల్కల పాము లాగ అగ్ని దేవుడు బుసలు కొట్టాడు; జ్వాలా తరంగాలమీద నాట్యం చేశాడు. కోటలో దాక్కున్న మనుషులు హృదయ భేదక ధ్వనులు చేస్తూ మళ్ళీ బయటికి పారిపోయి వచ్చారు. సైతాను మళ్ళీ వాళ్లని కోటలోకే తోసివేశాడు; వారి దురవస్థ చూసి మాకు కూడా ఏడుపొచ్చింది. వద్దని ఎంత బతిమాలుతున్నా సైతాను వారిని మంట ల్లోకే తోశాడు. కోటలో ఉన్న మందుగుండు సామాను అంటుకుని ఢామ్మని ధ్వనించింది. అక్రేలు డుకు భూమి బద్దలైంది. కోట, అందులో వున్న పంచ లాది అనాయక ప్రాణులు భూగహ్వరంలోకి పడి పోయి, క్షణంలో అంతా అదృశ్యమై పోయింది. ఒక్క మనిషి కూడా మిగల్లేదు. భూమి ఏమీ ఎరగ నట్టు తిరిగి మూసుకుంది. ఆ దృశ్యం చూసి మా గుండెలు బద్దలై పోయాయి. ఏడవకుండా ఊరుకోలేక పోయాము.

"ఎందుకేడుస్తారు? ఇంకా ఇలాంటి వాళ్లని ఎంత మందిని కావలిస్తే అంతమందిని తయారు చేసుకోవచ్చు," అన్నాడు సైతాను నిర్దయగా నవ్వుతూ.

సైతాను హృదయకాఠిన్యాన్ని కరిగించాలను కోవడం కంటె నిరర్థక ప్రయాస ఇంకో టుండదు.

అతనిలో మనుష్యత్వం బొత్తిగా లేదు; అతనికి మానవ హృదయం అర్థం కానే కాదు. తన ఎదుట జరిగిన పైశాచిక హత్యాకాండ చూసి పెళ్లి వేడుక చూస్తున్నట్టు ఆనందించాడు. తన ఆనందాన్ని మేము కూడా పంచుకునేలాగ చేయాలని ప్రయత్నించాడు. మమ్మల్ని మరిపించటం అతనికేమీ కష్టమైన పని కాదు. జేబులోంచి ఏదో చిత్రమైన వాద్యం తీసి వాయించాడు. అది సంగీతమేనా? ఏమో చెప్పలేము. అంత విచిత్రమైన, వినూత్నమైన మధుర శబ్దాలు మేము ఎప్పుడూ ఎక్కడా వినలేదు. బహుశా అది స్వర్గలోకపు సంగీతమై ఉండి ఉండచ్చు. అప్రునని సైతాను సమాధాన మిచ్చాడు. క్షణం లో గత సంఘటన లన్నీ మరిచిపోయి, అప్రయత్నంగా లేచి నిలబడి నాట్యం చెయ్యసాగాము. ఆనాట్యం ఎలా చేశానిందో మాకే తెలియదు. ఆనాట్యం కూడా స్వర్గ లోకపు నాట్యమే నన్నాడు సైతాను. వాద్యం వాయిస్తున్నంత సేపు అతని కళ్లనుంచి మాకళ్లు తిప్పుకోలేక పోయాము. మా చూపులు హృదయాల్ని చీల్చుకుని వచ్చినట్టు తోచింది. వాటిలో అతని పై భక్తి తప్ప మరొక భావమే లేదు.

సంగీతం ఆగింది. నెమ్మదిగా మా నాట్యం కూడా ఆగింది. కలలోంచి మేలుకున్నట్టు జాగరితుల మయ్యాము. సైతాను తనకు వేరేచోట పనివుంది, వెళ్లిపోవా లన్నాడు. అతడు వెళ్లిపోతే మేము

భరించలేమన్నాము. అతని చేతులు పట్టుకుని దీనంగా బతిమాలుకున్నాము వెళ్లవద్దని. సైతాను మా ప్రార్థన మన్నించాడు. మేము బతిమాలటం తనకు సంతోషం కలిగించిందన్నాడు. ఇంకా కొంచెం సేపు మాత్రమే మాతో ఉంటానన్నాడు. తన అసలు పేరు సైతాను అయినా, ఆ పేరు మా ముగ్గురికీ తప్ప ఇంకెవరికీ తెలియకూడదనీ, ఇతరులున్నప్పుడు తన్ను ఇంకో పేరుతో పిలవాలనీ చెప్పాడు. ఫిలిప్ ట్రామ్ అని పిలవమన్నాడు.

సైతాను లాంటి అద్భుత వ్యక్తికి ఫిలిప్ ట్రామ్ అనే మామూలు పేరు తగదనిపించింది. కాని సైతాను ఒక నిర్ణయం చేశాక దానికి తిరుగేముంది!

ఇవ్వాళ మేము ఎన్నో విచిత్రాలు చూశాము. ఊళ్లోకి వెళ్లాక మాతోటి పిల్లలతో ఇదంతా చెబితే ఎంత గొప్పగా ఉంటుందో అనుకున్నాము. కాని మా ఆలోచనలు గ్రహించాడు సైతాను.

"వద్దు వద్దు; ఈవేళ జరిగిన విచిత్రాలు మన నలుగురిలోనే అణగి పోవాలి. ఒక్క పిసరు కూడా బైటికి పొక్క గూడదు. మీకు బాల్య చాపల్యం చేత ఒకవేళ ఎవరితోనన్నా చెప్పాలనుకున్నా చెప్పలేరు. చెప్పాలనుకున్నప్పుడల్లా వాగ్బంధం చేసి ఉంచుతాను," అని హెచ్చరించాడు.

ఇదంతా రహస్యంగా ఉంచాలనే సరికి మాకు ఆశాభంగం అయింది. కాని చేసేదిలేక నిట్టూర్పు

విడిచి ఉంటున్నాము. మళ్ళీ కబుర్లలో పడ్డాము. సైతాను మా మనస్సులో మెదిలే ఆలోచనల కెప్పటి కప్పుడు సమాధానా లిచ్చాడు. ఇలాగ ఇతరుల ఆలోచనలను కనిపెట్టటం అన్ని చిత్రాల కంటే చిత్రంగా ఉందనుకున్నాను. కాని సైతాను సమాధాన మిచ్చాడు:

"మీకైతే చిత్రంగా ఉండచ్చుగాని నాకది చిత్రమేమీ కాదు. మీకు మల్లే నేను పరిమిత జీవిని కాను. మీ మానవ లక్షణాలకి నేను అతీతుణ్ణి. మానవుల దౌర్బల్యాన్ని నేను తరిచి తరిచి పరిశోధించాను. కాని ఆ దౌర్బల్యం నన్నంటదు. మీరు నన్ను ముట్టుకుంటే మనుష్య శరీరం ఉన్నట్టే ఉంటుంది; కాని నాకు శరీరం లేదు; నాబట్టలు నిజమైన బట్టలు కావు. నేను అశరీరిని...అదుగో ఫాదర్ పీటర్ వస్తున్నాడు."

మేము చుట్టూ చూశాము. ఎవరూ కనబడ లేదు. "మీకత డిప్పుడప్పుడే కనిపించడు. మీ కంటికి అందని దూరంలో ఉన్నాడు," అని సైతాన్ అన్నాడు.

"ఫాదర్ పీటర్ని నువ్వెరు గుదువా?" అని అడిగాము.

"ఉహుఁ."

"ఆయనిక్కడికి వస్తే ఆయనతో మాట్లాడతావా? ఆయన మాకు మల్లే ఏమీం తెలుసుకోని అజ్ఞానుడు కాదు. మాట్లాడతావా?"

"ఇప్పుడు కాదు. ఇంకోసారి ఎప్పుడైనా మాట్లాడతాను. నాకు వేరే తొందరపని వుంది. ఆ, అదుగో. ఇప్పుడు చూడచ్చు మీరు. సద్దు చెయ్యకుండా కూచోండి. మాట్లాడకండి."

ఫాదర్ పీటర్ దూరంగా చెట్లమధ్య నుంచీ మా కేసే వస్తున్నాడు. మేము ముగ్గురం దోవపక్కగా పెరిగిన పచ్చికలో కూర్చున్నాం. సైతాను దోవ మధ్యగా కూర్చున్నాడు. ఫాదర్ పీటర్ తలవంచుకుని, తీక్ష్ణంగా ఆలోచిస్తూ, వచ్చి వచ్చి, మాకు రెండు గజాల దూరంలో ఆగాడు. ఆగి, టోపీతీసి, చేతిరుమాలతో మొహం తుడుచుకుంటూ మాతో మాట్లాడబోతున్నట్టు చూశాడు. కాని మాట్లాడలేదు. "ఇక్కడికెల్లా వచ్చాను? ఇంతకు ముందే గదా నాగదిలో కూర్చుని చదువుకుంటున్నాను? నన్నిక్కడికెవరో లాక్కొచ్చినట్టు కనిపిస్తుంది. లేకపోతే నా అంతట నేనే ఇంతదూరము నడిచి వచ్చానేమో? అంతా గందరగోళంగా వుంది. ఈమధ్య మనస్సు మనస్సులో వుండటంలేదు," అని తనలో తను గొణుక్కున్నాడు. తరవాత ముందుకు నడిచాడు. సైతాను అక్కడ కూర్చున్నది కూడా చూసుకోకుండా సూటిగా అతనిగుండా నడిచాడు.

మాకు చెప్పరాని ఆశ్చర్యం వేసింది. భయభ్రాంతులమై కెవ్వుమని కేక వెయ్యబోయాము కాని ఏదో మంత్రశక్తి వల్ల మానోళ్లు తెరిచినవి తెరిచినట్టే ఉండి పోయాయి. ఫాదర్ పీటర్ అలా చెట్లచాటుకు నడిచిపోయి ఇక కనిపించలేదు. సైతాను ఇలా అన్నాడు:

"చెప్పానా, లేదా? నేను అశరీరినని."

"అవును, నువ్వు అశరీరివే," అన్నాడు నికొలాస్; "కాని మేము అశరీరులం కాదే. నిన్ను ఫాదర్ పీటర్ చూడనట్టు తెలుస్తూనే వుంది. కాని మమ్మల్ని కూడా చూడకుండా ముందుకు వెళ్లిపోయాడు. మాకేసి చూస్తూ కూడా మేమిక్కడున్నట్టు గ్రహించలేదు. మేము కూడా నీలాగే అదృశ్యులమై ఉన్నామా?"

"అవును. మనమెవ్వరం అతనికి కనిపించలేదు. కనిపించకూడదని నేను అనుకున్నాను; అల్లాగే జరిగింది."

అతడు చెప్పింది ఒక పట్టాన నమ్మ శక్యం కాలేదు. ఎప్పుడో జరిగాయని కథలుగా చెప్పుకునే అద్భుత విచిత్రాలన్నీ మా విషయంలోనే జరుగుతున్నాయంటే, ఇదంతా కలా, నిజమా అనిపించింది. కల అని ఎలా అనుకోగలం? నిజమైన మనిషి లాగానే మా ఎదురుగా కూర్చుని, నవ్వుతూ, నవ్విస్తూ, చలాసాగా కబుర్లు చెబుతున్నాడు సైతాను. అప్పటి మా

మనస్థితి వర్ణించటం నాతరంకాదు. తన్మయత్వం అంటే సరిపోతుందేమో ! కాని తన్మయ స్థితిని మాటల్లో వర్ణించటమెల్లా? తన్మయత్వం అనేది సంగీతం లాంటిది. సంగీతం ఈమాదిరిగా ఉంటుందని మరొక మనిషికి వర్ణించటమెల్లా?

సైతాను తిరిగి ప్రాచీన యుగాల కథలు చెప్ప సాగాడు. అబ్బ! అతనికి తెలియనిది, అతడు చూడనిది లేదు ! అతడు చెప్పేవి వింటూ, అతనికేసి చూస్తూ, అంత విస్తారమైన విజ్ఞానం, అంత అనంతమైన అనుభవం సంపాయించిన వాడి మనస్సు ఎలా ఉంటుందా అని ఆలోచించ సాగాము. అతనితో మమ్మల్ని పోల్చుకుంటే, పోలికకైనా సరిపోని క్షుద్ర కీటకాలమనిపించింది. సైతాను మాట్లాడటంలో కూడా అతని దృష్టికి మానవులు పెంట కుప్పలవంటి వారేనన్న ధోరణి తప్ప మరొకటి వ్యక్తం కావటం లేదు. అయితే మానవులను అవమానించాలనే ఉద్దేశ్యం అతనిలో ఎక్కడా కనిపించలేదు. పెంటకుప్పను తీసి అవతల పారవేసి నప్పుడు దాన్ని అవమానిస్తున్నామనే భావం మనకుంటుందా? ఉండదు. అలా పారవేయటం వల్ల పెంటకుప్ప ఎంత బాధ పడుతోందో, ఎంత వ్యాకుల పడుతోందో అనే ఆలోచనే మనకి రాదు. అసలది బాధ పడగలదో లేదో అనే ఆలోచన కూడా రాదు.

వేక సహించలేక ధైర్యంచేసి సైతాన్ని అడిగాను, "మనుష్యులంటే నీకింత నిరసన భావం ఎందుకూ? నీకూ మాకూ తేడా ఏమిటి?" అని. నా ప్రశ్న విని నివ్వెరపోయాడు; ఏమనుకున్నాడో కూడా అతనికి కొంతసేపటి వరకూ అర్థం కాలేదు. చివరికి ఇలాగన్నాడు:

"నాకూ మనిషికీ తేడా ఏమిటా? మర్త్యునికీ అమర్త్యునికీ తేడా ఏమిటా? మేఘానికీ, ఆత్మ పదార్థానికీ తేడా అడుగుతున్నావా?" అని పక్కనే పాకుతున్న పురుగునొక దాన్ని పట్టుకుని "దీనికీ సీజరుకీ తేడా ఏమిటి?" అని అడిగాడు.

"ఈ పురుగునూ సీజరునూ పోల్చటం న్యాయం కాదు. సీజరు తత్వానికీ, ఈపురుగు తత్వానికీ, సీజరు జీవించిన కాలానికీ, ఈ పురుగు జీవించే కాలానికీ ఎంతో అంతరం ఉన్నది," అన్నాను నేను.

"అవును నీ ప్రశ్నకు నువ్వే సమాధానం చెప్పుకున్నావు. దాన్ని నేను విడమర్చి చెబుతా నాగు. మానవుని సృష్టిని నేను కళ్లారా చూశాను. మానవుడు మట్టితో సృష్టించబడ్డాడు. నేను మట్టితో సృష్టి కాలేదు. మానవుడు చిత్ర విచిత్ర రోగాల మ్యూజియం లాంటి వాడు; అనుచికి నిలయమైన వాడు. మానవుడు ఇవ్వాళ వస్తాడు; రేపు పోతాడు. బురదగా ప్రారంభమై దుర్గంధంగా నిష్క్రమిస్తాడు. నేను అమరుల కోవకు చెందినవాణ్ణి. నాకూ మాన

వుడికీ ఇంకొక పెద్ద భేదం ఏమిటో తెలుసా? మానవునికి ధర్మాధర్మ విచక్షణ జ్ఞానం ఉన్నది. నాకు లేదు. తెలిసిందా?"

సైతాను మాట్లాడకుండా ఆలోచనలో పడ్డాడు. ధర్మాధర్మ విచక్షణ జ్ఞానమంటే నాకు బాగా తెలియదు; చూచాయగా మాత్రమే ఆమాట అర్థం తెలుసు. కాని అదేదో గొప్పదనీ, ఆ విచక్షణ శక్తి మానవునికి ఉండటం గర్వించ దగిన దని మాత్రం నాకు నిశ్చయంగా తెలుసు అటువంటి దాన్ని పట్టుకుని సైతాను నిర్లక్ష్యం చెయ్యడం నాకు చాలా కష్టం కలిగించింది. క్షణం సేపు అందరం మౌనంగా కూర్చున్నాము. తరవాత సైతాను మళ్ళీ కబుర్లు ప్రారంభించాడు. మానిరుత్సాహం పోగొట్ట డానికై హాస్య కథలు చెప్పి ఉషారు చేశాడు. చివరికి లేచి నిలబడ్డాడు.

"ఇక నేను వెళ్ళిపోవాలి. పనుంది."

"వద్దు వద్దు. అప్పుడే వెళ్ళవద్దు. ఇంకా కాసేపు కూర్చో. ఇక మళ్ళీ రావు నువ్వు," అని ముగ్గురం ఒక్కసారిగా అన్నాం.

"ఉహు. వెళ్ళాలి. మళ్ళీ వస్తాను. తప్పకుండా వస్తాను."

"ఎప్పుడూ? ఇవ్వాళ రాత్రికా? చెప్పు ఎప్పుడొస్తావో?"

"త్వరలోనే. మీరే చూస్తారుగా."

"నువ్వంటే మాకెంతో ఇష్టం. నువ్వు రాక పోతే ఎంత బాధ పడతామో తెలుసా?"

"అవును. మీరంటే నాకు కూడా ఇష్టం ఏర్పడింది. అందుకే మీకోసం ఒక తమాషా చేసి చూపిస్తాను. సాధారణంగా నేను నిష్క్రమించే టప్పుడు హఠాత్తుగా అంతర్ధానమై పోతాను. ఇప్పుడు మెల్లి మెల్లిగా హరించి పోతాను."

అంటూండగానే సైతాను క్రమంగా హరించి పోసాగాడు. చివరికి సబ్బు బుడగ అంత పరిమాణా నికి వచ్చాడు. కాని కాళ్ళు, చేతులు, ముఖం ఈ ఆకారమంతా యథారూపంలోనే ఉంది. సబ్బు బుడగ లోంచి అవతలి వస్తువులు కనిపించినట్టే అతనిలోంచి అవతలి పొదలు, పచ్చిక అన్నీ కనిపిస్తున్నాయి. సబ్బు బుడగ మీద సూర్యరశ్మి పడి ఇంద్ర ధనస్సు రంగులు వచ్చినట్లే అతను కూడా చిత్ర చిత్ర వర్ణాలతో ప్రకాశించాడు. సబ్బు బుడగను ఊది నప్పుడు మెల్లిగా ఎగురుతూ పోయి నేలమీద పడి రెండు గెంతులు వేసి టక్కుమని బద్దలవుతుంది. అలానే సైతాను కూడా సబ్బు బుడగంత తేలికై పోయి కొంత దూరం ఎగిరి పోసాగాడు. తరవాత పచ్చిక మీదికి దిగాడు. మళ్ళీ ఎగిరి మరి కొంత దూరంలో వాలాడు. అలా చాలదూరం పోయిపోయి బద్దలై మాయ మయ్యాడు. అతను ఇందాక ఉన్నస్థలంలో శూన్యం మిగిలింది.

ఈ దృశ్యం పరమాద్భుతంగా ఉంది. ఏదో ఇంద్రజాలం చూస్తున్నట్లు ఊపిరి బిగపట్టి చూశాం. సైతాను మాయనైన కొంతసేపటికి క్రమంగా నిట్టూర్పులు విడిచాం. చివరికి సెర్గీ లేచి నుంచుని,

"అసలిదేమీ జరగలేదనుకుంటాను,"
అన్నాడు.

"అవును. ఇదంతా మాయ," అన్నాడు నికొలాస్.

నాకూ అలాగే అనిపించింది. కాని మాట్లాడకుండా, స్తబ్ధుగా కూర్చుండిపోయాను.

ఇంతలో ఫాదర్ పీటర్ వెళ్లిన దారినే తిరిగి వస్తూ కనిపించాడు. తలవంచుకుని నేలమీద ఏదో వెదుకుతున్నాడు. మాకు బాగా దగ్గిరగా వచ్చిన తరవాత తలఎత్తి మమ్మల్ని చూసి,

"ఇక్కడ ఎంతసేపటినించీ ఉన్నారా?" అని అడిగాడు.

"ఆట్టేసేపు కాలేదు ఫాదర్!"

"అలాగా. ఈ దోవనే వచ్చారా?"

"అవును ఫాదర్!"

"అలాగా. నేనూ ఈ దోవనే వచ్చాను. నా చేతిసంచీ దోవలో ఎక్కడో పారేసుకున్నాను. దాంట్లో డబ్బుకూడా వుంది. కాస్తే ననుకోండి. ఐనా నాకున్నదంతా ఆ కాస్తే. మీ కెక్కడనా నా సంచీ కనిపించిందా?"

"చూడలేదు ఫాదర్. వెదకితే కనిపిస్తుందేమో."

"అయితే వెదకండి...అరె. ఇదుగో ఇక్కడే వుంది!"

అంతవరకూ అది అక్కడ ఉండటం మేము చూడనేలేదు. సరిగ్గా సైతాను ఇందాక కూర్చున్న చోటనే (సైతాను రావటం, కూర్చోటం నిజమేఅయిన పక్షంలో) చేతిసంచీ వున్నది. ఫాదర్ పీటర్ సంచీ తీసుకున్నాడు. వెంటనే తెల్లబోతూ చూశాడు.

"ఈ సంచీ నాదే. కాని ఇది చాలా బరువుగా వుంది," అంటూ సంచీ తెరిచిచూశాడు. సంచీనిండా బంగారునాణాలున్నాయి. నాణాలు చూడగానే మేము ముగ్గురం ఒక్కసారిగా నోళ్లు తెరిచి "సైతాను పనే!" అనబోయాము. కాని తెరిచిన నోళ్లు తెరిచినట్టే ఉండిపోయాయి; మాట బైటికి రాలేదు. అది సైతాను మహిమయేనని వెంటనే గ్రహించాము.

"నాసంచీలోకి ఇన్ని నాణాలు ఎలా వచ్చాయి? మీ పనేనా యిది?" అన్నాడు ఫాదర్ పీటర్.

ఈ [illegible] పగలబడి నవ్వాము. ఇంత తెలివితక్కువ ప్రశ్న వేసినందుకు ఫాదర్ పీటర్కు కూడా నవ్వొచ్చింది.

"ఇక్కడికి ఇంకెవరన్నా వచ్చారా?" అని ఆయన అడిగాడు.

మేము సమాధానం ఇవ్వటానికి నోళ్లు తెరిచాము. 'ఎవరూ రాలేదు' అంటే అబద్ధమవుతుంది; 'సైతాను' అందామంటె ఆ మాట పైకి రావటం లేదు. చివరికి "మనుష్యమాత్రు డెవడూ రాలేదు," అని సమాధానం ఇచ్చాము.

"కాదు. ఎవరో వచ్చారు. నే నిందాక ఈ దోవనే ఇటు వెళ్లాను. అప్పు డిక్కడ ఎవరూ లేరు. ఆతరవాత ఎవరో వచ్చివుండాలి. బహుశా మీకా మనిషి కనిపించలేదేమో. నిజంగా చెప్పండి—మీకెవరూ కనిపించలేదా ఇక్కడ?"

"మాకే మనిషీ కనిపించలేదు ఫాదర్!" అన్నాము.

"చాలా విచిత్రంగా వుంది," అని గొణుక్కుంటూ ఫాదర్ పీటర్ సంచీలో నాణాలు తీసి లెక్కించసాగాడు. మేము ఆయన లెక్క పెట్టినవాటిని తీసి వరసగా పేరుస్తున్నాము.

"అబ్బ! పదకొండు వందల డకట్లు* పై చిల్లర. ఇదంతా నాదైతే, ఎంత బావుంటుంది!" అన్నాడు ఫాదర్ పీటర్.

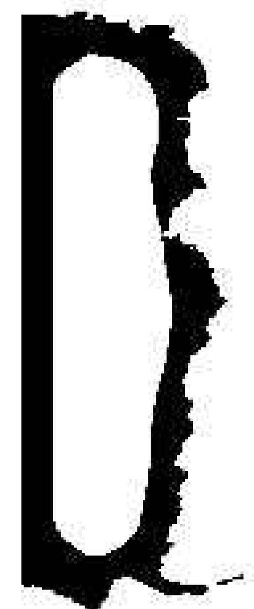
"అది సరే ఫాదర్!" అన్నాము.

"కాదు. ఇదంతా నాది కాదు. ఇందులో నాలుగు డకట్లు మాత్రమే నావి. మిగతావి......"

---

* డకట్:—పూర్వం యూరపియన్ దేశాల్లో వాడుకలో ఉండే బంగారు నాణెం.

అంటూనే ఆ వృద్ధుడు బంగారు నాణాలు గుప్పిళ్ళతో తీసి వదిలిపెడుతూ తియ్యటి ఆలోచనల్లో పడ్డాడు.

ఆయన్ని చూస్తుంటే జాలివేసింది. కొంతసేపటికి ఆయన అదిరిపడినట్టు వెక్కి తొలగి, "కాదు. ఇది నాది కాదు. నాచేత నేరం చేయించటానికి ఎవరో విరోధి ఈ వల పన్నాడు...అవును..." అన్నాడు.

నికొలాస్ అందుకుని "కాదు, ఫాదర్. ఇది నీదే. మన వూళ్లో జ్యోతిష్కుడు తప్ప నీకు నిజంగా విరోధు లెవరూ లేరు. మార్గెట్ కి కూడా ఎవరూ శత్రువులు లేరు. నిన్ను మోసం చెయ్యాలని పదకొండు వందల డకట్లు ఇక్కడ పడవేసే విరోధి అసలు లేడు," అన్నాడు.

నికొలాస్ అన్న మాట ఫాదర్ పీటర్ కాదన లేకపోయాడు. ముఖం కొంచెం వికసించింది. "నువ్వు చెప్పింది నిజమే నికొలాస్! కాని ఈ డబ్బు నాది కాదు. ఇంత డబ్బు నాదెల్లా అవుతుంది?" అన్నాడు.

అలాగని ఆయన అన్నాడు కాని "ఇది నీదే" నని మాచేత ఇంకా కాసేపు బతిమాలించుకోవాలని అలా అంటున్నట్టు తెలుస్తూనే వుంది.

"ఫాదర్! నువ్వు సందేహించకు. ఈ డబ్బు నిజంగా నీదే, కావలిస్తే మేము సాక్ష్యం ఉంటాం", అన్నాను నేను.

మిగతా ఇద్దరూ నా మాట సమర్థించారు.

"అబ్బాయిలూ! మీరు నన్ను మరీ బలవంతం చేస్తున్నారు. ఈ డబ్బులో ఒక్క నూరు నాణాలు నావైతే ఎంత బావుండును? మా ఇల్లు నూరు డకట్లకు

తాకట్టు పెట్టాము. గేథ గనక తాకట్టు విడిపించుకోక పోతే ఇక మాకు నివటానికి నీడ ఉండదు. మరి నాకున్నదంతా కలిపి నాలుగు డకట్లైనయ్యే!"

"మళ్ళీ అలా అంటావేమి ఫాదర్! ఇందులో ప్రతిఒక్క డకట్ నీదే. తప్పకుండా తీసుకోవాలి. తప్పదు. నువ్వు అన్యాయంగా సంపాదించింది కాదని మేము సాక్ష్యం ఉంటాము. కదురా సెప్పీ? ఏమంటావ్ థియొడోర్?" అన్నాడు. నికొలాస్.

"ఓ" అని మేమిద్దరం తలకాయలూపాము. నికొలాస్ డబ్బంతా పోగుచేసి మాసిపోయిన సంచీలో పోశాడు. ఫాదర్ పీటర్ తన ఇంటి తాకట్టు ఇవ్వాళే విడిపించివేస్తాననీ, మిగతా డబ్బు వడ్డీకి వేస్తాననీ, ఆ డబ్బు ఎవరిదో ఆ మనిషి కనిపించినప్పుడు అతని డబ్బు అతనికే ఇచ్చివేస్తాననీ అన్నాడు. మమ్మల్ని ఆ డబ్బు తనకెలా వచ్చిందో ఆ వైనమంతా ఒక కాగితంమీద రాసి సాక్షి సంతకాలు పెట్టమన్నాడు.

4

ఫాదర్ పీటర్ ఒక్కసారిగా ధనవంతుడు కావడం ఊళ్ళో పెద్దసంచలనానికి కారణమైంది. సాలమన్ ఐజాక్స్‌కి డబ్బిచ్చి ఇల్లు విడిపించుకున్నాడు; మిగతాది అతనివద్దనే వడ్డీకి వేశాడు. భాగ్యశాలి కావడంతో ఇప్పటిదాకా దూరదూరంగా ఉంటున్న పాత స్నేహితులు, బంధువులు వచ్చి పలకరించారు; ధన

వంతుడైనందుకు అభినందించారు. అక్కడితో ఆగక, మార్గరెట్‌ను విందుకు, నృత్యానికి ఆహ్వానించారు.

ఫాదర్ పీటర్ ఏమీ దాచకుండా ఉన్నదున్నట్టు చెప్పేశాడు. ఏ పరిస్థితుల్లో, ఎప్పుడు, ఎక్కడ డబ్బు దొరికిందో వివరంగా, సమగ్రంగా చెప్పాడు. ఆ డబ్బు అక్కడి కెలా వచ్చిందో తనకి తెలియదనీ, అదంతా దేవుడి చలవేననీ అన్నాడు.

ఒకళ్లిద్దరు పెదవులు విరిచారు. "దేవుడి చలవ కాదు, సైతాన్ చలవలాగా కనపిస్తోం" దని చాటుగా అనుకున్నారు. కొందరు మా ముగ్గుర్ని అవతలకు తీసుకుపోయి "నిజం" చెప్పమని ఒత్తిడి చేశారు. ఇంకెవ్వరికీ చెప్పమనీ, తమాషాగా ఉందిగనక అసలు విషయం ఏమిటో తెలుసుకోవాలని అడుగుతున్నామనీ అన్నారు. ఒట్లేసుకున్నారు; వారిలో కొందరు లంచం ఇస్తామనికూడా అన్నారు. ఏదన్నా కల్పించి చెబితే, డబ్బయినా వస్తుందని ఆశపడ్డాం. కాని సమయానికేమీ తోచలేదు. అందుచేత లంచం కొట్టే అవకాశం జారిపోయింది.

డబ్బును గురించిన రహస్యం మా ముగ్గురికీ తప్ప ఎవరికీ తెలియదు. ఈ రహస్యం దాచటంలో మేము అట్టే కష్టపడలేదు. కాని ఆ అసలు రహస్యం, ఇంతకంటె పెద్దది, గొప్పది, అద్భుతమైనది అయిన, అసలు రహస్యంమటుకు మమ్మల్ని నిలువునా దహించసాగింది. చెబుదా మనుకున్నప్పటికీ ఆ రహస్యం

బైటికి రావటంలేదు. చెప్పటానికి వీల్లేకుండా వాగ్బంధం చేస్తానన్నాడు సైతాను. అతడన్నట్టే ఆ రహస్యం చెబుదామనుకున్నప్పుడల్లా నోళ్లు కట్టబడిపోతున్నాయి. మేము ప్రతిదినమూ మా ఆటస్థలానికి పోయి ఒంటరిగా సైతాన్ని గూర్చి మాట్లాడుకునే వాళ్ళం. అసలు మాకు సైతాను ప్రసక్తి తప్ప మిగతా ప్రాపంచిక విషయాలన్నీ శూన్యమైనవిగా తోచసాగాయి. సైతాన్ని గూర్చి, అతడు చేసిన పనులను గూర్చి ఎంతసేపు మాట్లాడుకున్నా విసుగు పుట్టేది కాదు. రోజురోజుకీ, రాత్రిరాత్రికీ ఎదురుచూసే వాళ్ళం సైతాను వస్తాడేమోనని. ఆటలు, పాటలు అన్నీ మానేసి దుర్భరమైన నిరీక్షలో యుగాలుగా కాలం వెళ్ళబుచ్చేవాళ్ళం. సైతాను చేసిన విచిత్రాలు, అతడు తిరిగిన లోకాలు, అతడు చూపిన ప్రాచీన యుగాల దృశ్యాలు ఇవన్నీ తలుచుకుంటే మా తోటిబాలుర ఆటలు, వినోదాలు క్షుద్రాతిక్షుద్రాలుగా కనిపించాయి.

మొదటిరోజున ఒకవిషయంమాత్రం మమ్మల్ని విపరీతంగా బాధించింది. ఆరోజల్లా ఫాదర్ పీటర్ ఇంటికి తడవతడవకూ వెళ్ళి వాకబుచేసి వచ్చాము. మా భయం మరేమీ లేదు—మాయ వస్తువులు మంత్రం ఉన్నంతవరకే ఉంటాయి; మంత్రం విచ్చిపోగానే వస్తువులుకూడా మాయమైపోతాయి. అలాగే ఫాదర్ పీటర్ వద్ద ఉన్న బంగారు నాణాలు కూడా

మట్టిగానో, బూడిదగానో మారిపోతాయేమో, లేక మాయమైపోతాయోనని ఎంతో భయపడ్డాము. కాని అలాంటిదేమీ జరగలేదు. అది నిజమైన బంగారమేనని అప్పుడు మాకు ధైర్యం కలిగి, నిశ్చింతగా నిద్రపోయాము.

ఫాదర్ పీటర్‌ను ఒక విషయం అడగాలని తహతహపడ్డాము. రెండోరోజు సాయంత్రం ఆయనదగ్గిరికి వెళ్లి కాసేపు ఆయన పనుల్లో సాయం చేశాము. జంకుతూ జంకుతూ చివరికి ధైర్యంచేసి నేనే అడిగాను: "ఫాదర్! ధర్మాధర్మ విచక్షణ అంటే, ఏమిటి?"

ఫాదర్ పీటర్ నా ప్రశ్న విని ఆశ్చర్యపడ్డాడు. కళ్ళజోడు ముక్కు చివరికి లాగి నాకేసి చూస్తూ,

"ఇది ధర్మం, ఇది అధర్మం అని తెలుసుకోగల శక్తిని ధర్మాధర్మవిచక్షణం అంటారు" అన్నాడు.

ఆయన సమాధానం నన్నంతగా తృప్తి పరచలేదు. సందేహంగా ఆయనకేసి చూశాను. ఇంకా ఏమడుగుతానో అన్నట్టు ఆయన కూడా నాకేసే చూశాడు. చివరికి గొంతు పెకల్చుకొని అడిగాను: "ఆ విచక్షణజ్ఞానం ఉండటం అవసరమా?"

"అవసరమా? నీకేమన్నా మతిపోయిందా? ఆ జ్ఞానం లేకపోతే మానవుడు పశుప్రాయుడే సమానం. పశువులు ఆ జ్ఞానం లేకపోవటంవల్లనే శాశ్వతమరణం

పొందుతాయి. మానవులకా జ్ఞానం ఉన్నందువల్లనే శాశ్వత జీవితానికి వారసులవుతారు."

ఫాదర్ పీటర్ ఇలా చెప్పిన తరవాత ఇంకే మధగాలో జ్ఞాపకం రాలేదు. ఒక్కొక్కసారి ఏదన్నా తిన్నప్పుడు కడుపు నిండినట్టు ఉంటుంది గాని తృప్తి కలగదు. అలాగే ఫాదర్ పీటర్ సమాధానం విన్నాము గాని మా సందేహం తీర లేదు.

ఫాదర్ పీటర్ దగ్గిర్నించి తప్పకుని ఇంట్లోకి వెళ్లాం. మార్గరెట్ కనిపించింది. ఆమె మేరీ లూగర్ అనే అమ్మాయికి పియానో నేర్పుతోంది. ఫాదర్ పీటర్‌కు అదృష్టం పట్టిన తరవాత మొట్టమొదటగా మార్గరెట్ దగ్గిరికి వచ్చింది ఆ అమ్మాయే. ఆ పిల్ల తండ్రి ఊళ్లో మంచిపలుకుబడిగల ఆసామీ. ఆమెను చూసి మిగతా పిల్లలు కూడా క్రమంగా మార్గరెట్ దగ్గిరికి వస్తారని మాలో మేము అనుకున్నాము.

మార్గరెట్ మమ్మల్ని చూడగానే గబగబ వచ్చి తన్నూ, తన పినతండ్రినీ రక్షించినందుకు కృతజ్ఞత తెలిపింది. ఆమె అలా కృతజ్ఞత తెలపటం అది మూడోసారి. రక్షించింది మేము కాదని ఎన్నిసార్లు చెప్పినా ఆమె వినిపించుకోలేదు.

మేము ఇంట్లోంచి తోటలోకి వచ్చాము. తోట కంచెమీద విల్హెల్మ్ మీడ్లింగ్ కూర్చుని ఉన్నాడు. ఫాదర్ పీటర్ కష్టదినాల్లో ఉన్నప్పుడు ఊళ్లో అందరూ ఆయన్నీ, మార్గరెట్‌నీ వెలివేసినట్టు చూశారు

గాని విల్హెల్మ్ మిొాక్లింగ్ మాత్రం ఆ కుటుంబాన్ని విడవలేదు. మార్గరెట్‌పై అతనికి గాఢమైన ప్రేమ ఉందనటానికి అదే నిదర్శనం. ప్రతిసాయంత్రం ఆనడు తోటకంచెమీద కూర్చుని మార్గరెట్ కోసం ఎదురు చూసేవాడు. మార్గరెట్ ఇంటిపనులు త్వరత్వరగా ముగించుకుని వచ్చేది. ఇద్దరూ కలిసి ఊరిబైటికి షికారుగా చేయీచేయీ కలిపి వెళ్ళేవారు. మిొాక్లింగ్ కొత్తగా లాయరువృత్తి ప్రారంభించాడు. నెమ్మదినెమ్మదిగా పేరులోకి వస్తున్నాడు. అంతపెద్ద తెలివితేటలు గల మనిషి అనటానికి వీల్లేదుగాని సుందరమైన ఆకారం, దానికితగ్గ మంచిహృదయం గలవాడనటం చేత, అతనికని బాగానే ఉంది.

మమ్మల్ని చూసి 'మార్గరెట్ పాఠం ఎంత వరకూ వచ్చిం'దని అడిగాడు. 'అయిపోవచ్చిం' దని సమాధానము ఇచ్చాము, మాకు తెలియకపోయినప్పటికీ. మాకు తెలుసు ఆ జవాబుతో మిొాక్లింగ్ సంతోషపడతాడని. మా మాట వినగానే అతని ముఖం చేటంత అయింది.

5

నాలుగో రోజున ఎప్పుడూ ఇల్లు కదలని జ్యోతిష్కుడు ఊళ్ళోకి వచ్చాడు. ఎవరో అతని చెవిలో ఊదివుంటారు ఫాదర్ పీటర్‌కు ధనం దొరికినట్టు. ముందుగ మమ్మల్ని వెదికి పట్టుకున్నాడు.

చాటుకు పిలిచి అంతా భోగట్టా చేశాడు. మేము చెప్ప గలిగినదంతా చెప్పాము. అతనంటే మాకు చచ్చే భయం. అందుచేత వీలైనంతవరకూ అంతా వివరంగా చెప్పాము. జ్యోతిష్కుడు కాసేపు కళ్లు మూసుకుని ఆలోచన చేశాడు. చివరికి కళ్లు తెరిచి అడిగాడు :

"ఎన్ని డకట్లు ఉన్నాయి ఆ సంచిలో ?"

"పదకొండువందల ఏడు డకట్లు ఉన్నాయండి."

జ్యోతిష్కుడు తనలో తను గొణుక్కుంటు న్నట్టు అన్నాడు: "చిత్రంగా ఉందే! అవును, చాలా చిత్రంగా వుంది. ఎలా జరిగి ఉంటుంది?"

తరవాత మళ్ళీ మొదట్నించీ చెప్పమన్నాడు. జరిగినదంతా మళ్ళీ ఏకరువు పెట్టాము. అంతా విని "కాస్తాకూస్తా కాదు. పదకొండువందల ఆరు డకట్లు!" అన్నాడు.

"ఆరు కాదు, ఏడు" అన్నాడు సెప్పీ.

"ఏడా? ఆరు కాదూ? ఇందాక ఆరే అన్నా వుగా ?"

'ఇందాక ఆరు అనలేదు, ఏడే అన్నాము' అంటే జ్యోతిష్కుడు 'అయితే నేను అబద్ధమాడా నంటారా ?' అని విరుచుకుపడతాడు. అతనితో జగడం పెట్టుకోవటం క్షేమం కాదు. అందుకని నికొ లాస్ వినయంగా,

"కాదు సార్! ఇందాక ఆరు అనబోయి ఏడు అన్నాము. మాదే పొరబాటు. నిజానికి పదకొండు వందల ఏడు డకట్లు దొరికాయి," అని అన్నాడు.

"ఫరవాలేదులే అబ్బాయ్! ఒకటి ఎక్కువైనా తక్కువైనా ఇబ్బంది లేదులే. పైగా ఇన్నిరోజులైన తరవాత మీకు మాత్రం జ్ఞాపకం ఉంటుందా సరిగా ఎన్ని డకట్లు దొరికాయో?"

"కాదు సార్! మాకు బాగా జ్ఞాపకం ఉంది. జ్ఞాపకం ఉండటానికి కారణంకూడా వుంది," అన్నాడు సెప్పీ.

"ఏమి టది?"

"మొదట ఫాదర్ పీటర్, తరవాత థియొడోర్, తరవాత నికొలాస్ వరసగా మూడు సార్లు లెక్కపెట్టారు. వాళ్లు లెక్కపెట్టటానికి ముందే నేను తమాషా చేద్దామని ఒక డకట్ తీసి దాచాను. పదకొండు వందల ఆరు డకట్లు లెక్కకు వచ్చాయి. అప్పుడు నేను వాళ్లు చూడకుండా దాచిన డకట్ మళ్లీ కలిపాను. 'మీరు తప్పు లెక్కపెట్టారు. మళ్లీ ఈసారి లెక్కపెట్టండి,' అన్నాను. మళ్లీ లెక్కపెట్టే టప్పటికి పదకొండువందలఏడు డకట్లు లెక్క వచ్చింది. అందుచేత మాకు డబ్బు ఎంత దొరికిందో స్పష్టంగా జ్ఞాపకం వుంది."

"నిజమేనా?" అని జ్యోతిష్కుడు మమ్మల్ని అడిగాడు. అవునని మేము తలకాయ లూగించాము.

"ఇప్పుడు తెలిసిపోయింది దొంగ ఎవరో? అబ్బాయిలూ, అది దొంగసొమ్ము. దొంగ కూడా దొరికాడు," అని జ్యోతిష్కుడు వెళ్ళిపోయాడు. దొంగసొమ్ము అనటంలో అతని ఉద్దేశ్య మేమిటో అర్థంకాక కొంతసేపు తికమకపడ్డాము. ఒక గంట గడిచిందో లేదో అంతా అర్థమైంది. జ్యోతిష్కుని డబ్బు ఫాదర్ పీటర్ తస్కరించాడనీ, పోలీసులు ఫాదర్‌ను అరెస్టుచేశారని ఊరుఊరంతా గుప్పుమంది. ఎవరికి తోచినట్టు వారు చెప్పుకోసాగారు. ఫాదర్ పీటర్ అలాంటి మనిషి కాదని చాలమంది అన్నారు. కొందరుమాత్రం, తిండికిలేని పరిస్థితిలో ఎంత మంచి మనిషైనా నైచ్యానికి పాల్పడక మానడని అన్నారు. ఒక విషయం మాత్రం అందరూ ఏకగ్రీవంగా అంగీకరించారు: ఫాదర్ పీటర్‌కు హఠాత్తుగా ధనం దొరికిన వైనం నమ్మటానికి వీల్లేకుండా ఉందని అంతా అన్నారు. జ్యోతిష్కుడికి దొరికితే దొరకచ్చు గాని ఫాదర్ పీటర్‌కు అంత డబ్బు ఆ విధంగా దొరకటం అసంభవమని అన్నారు.

ఫాదర్ పీటర్‌కు దొంగతనం అంటగట్టబడటంతో మా ముగ్గురికీ కూడా తలవంపులైంది. గ్రామస్థులు మమ్మల్ని బహిరంగంగా అవమానించ సాగారు. ఫాదర్ పీటర్‌కు ఆ డబ్బు దోవలో దొరికిందనటానికి మేము ముగ్గురం తప్ప ఇంకెవరూ సాక్షులు లేరు. అందుచేత మేము కూడా ఆయనతో లాలూచీ అయి,

బహుశా లంచం పుచ్చుకుని అబద్ధమాడినట్లు అంతా అనుమానించారు. ఇళ్లదగ్గిర మా తండ్రులు కూడా మమ్మల్ని అనుమానించారు. తమకు మాయనిమచ్చ తెచ్చిపెడుతున్నామని, ఇప్పటికైనా నిజం ఒప్పుకుని వంశగౌరవం తిరిగి నిలబెట్టవలసిందని మమ్మల్ని వేధించుకు తిన్నారు. మేము చెప్పింది నిజమేనని ప్రమాణాలు చేసినకొద్దీ వారి కోపం ఎక్కువకాసాగింది. చివరికి మాకు విసుగు పుట్టింది. జరిగినదంతా చెప్పేద్దామనుకున్నాము. సైతాను రావటం, మాయలు మంత్రాలు చెయ్యటంతో సహా యావత్తూ బయటపెట్టేద్దామనుకున్నాం. కాని ఎంత ప్రయత్నించినా ఆ రహస్యం బైటికి వస్తేగా. సైతాను పేరెత్తినప్పుడల్లా మా నోళ్లు తెరిచినవి తెరిచినట్టే ఉండిపోవటం పరిపాటి అయింది. సైతాను వస్తే బాగుండుననీ, ఈ విషమపరిస్థితినుండి బయట పడవెయ్యటానికి అతడొక్కడే సమర్థుడనీ తహతహలాడిపోయాము.

జ్యోతిష్కుడు మాతో మాట్లాడి వెళ్ళిపోయిన గంట సేపట్లో ఫాదర్ పీటర్‌ను చెరసాలలో పడవెయ్యటం, సాలమన్ ఐజాక్స్ దగ్గిర ఆయన దాచుకున్న డబ్బు తిరిగి లాక్కుని సంచీలో కుట్టి సీలు వెయ్యటం, అంతా జరిగిపోయింది. ఆ నాణాలు ఫాదర్ పీటర్ ఇచ్చిన నాణాలేననీ, వాటి మొత్తం పదకొండువందల ఏడు డకెట్లనీ, వాటిని లెక్కపెట్టిన

రేకపాత మళ్ళీ తను ముట్టుకోలేదనీ, సాలమన్ ఐజాక్స్ చేత అధికారులు ప్రమాణం చేయించారు.

ఫాదర్ పీటర్ తన్ను చర్చి న్యాయస్థానం * వారి చేతనే విచారణ చేయించాలని పిటీషను పెట్టుకున్నాడు. కాని మా రెండో మతగురువు ఫాదర్ అడాల్ఫ్ ఇందుకు ఒప్పుకోలేక. మతగురువు ఉద్యోగంనుంచి తొలగించబడిన ఫాదర్ పీటర్‌ను చర్చి న్యాయస్థానంచేత విచారణ చేయించటానికి వీల్లేదని ఆయన అన్నాడు. బిషప్ కూడా ఆమాటే అన్నాడు. అందుచేత ఫాదర్ పీటర్ కేసు సివిల్ కోర్టుకి పోయింది. సివిల్ కోర్టు మరికొన్నాళ్ళదాకా సమావేశం కాదు. విల్హెల్మ్ మీస్లింగ్ ఫాదర్ పీటర్ తరఫున వకాల్తా నామా పుచ్చుకున్నాడు. తన శక్తినంతన లేకుండా వాదిస్తానన్నాడు; కాని గెలవటం బహుకష్టమని చాటున ఒప్పుకున్నాడు.

మళ్ళీ మార్గరెట్‌కు కష్టాలు ప్రారంభమైనాయి. నతమాత్రపు సిరి ఎలా వచ్చిందో అలాగే పోవటంతో, స్నేహితులు, బంధువులు మళ్ళీ మొహాలు చాటు చేశారు. మార్గరెట్‌ను ఊరడించటానికైనా ఎవరూ రాలేదు. విందుకు రమ్మని ఆహ్వానిస్తూ వచ్చిన ఉత్త

* చర్చి ఉద్యోగులు నేరం చేసినప్పుడు సివిల్ కోర్టు వారిని విచారణచెయ్యటానికి వీలుండేదికాదు; చర్చి న్యాయస్థానమే వారిని విచారణచేసేది.

రాన్ని రద్దు చేస్తూ సంతకంలేని మరో ఉత్తరం వచ్చింది. పియానో నేర్చుకోటానికి చేరిన ఇద్దరు ముగ్గురు విద్యార్థినులు మళ్లీ మానేశారు. పాపం మార్గరెట్ కుంగిపోయింది. ఫాదర్ పీటర్ జైలులో పడటంతో, ఇంట్లో మగదిక్కు లేకుండా పోయింది. అదృష్టవశాత్తు ఇల్లు మాత్రం పోలేదు. ఫాదర్ పీటర్ సాలమన్ ఐజాక్‌కి చెల్లించిన డబ్బు ప్రస్తుతం అధికార్ల వద్ద ఉన్నప్పటికీ ఇంటిపైగల తాకట్టు రద్దయినట్లే పరిగణించబడింది.

ఆ యింట్లో మార్గరెట్‌కు తోడుగా ఉర్సులా అనే వృద్ధదాసి కూడా ఉండేది. మార్గరెట్‌ను చిన్నప్పటినుంచీ పెంచి పెద్దచేసింది ఆమే. వంటచెయ్యటం, బట్టలు ఉతకటం, మొదలైన ఇంటిపనులన్నీ ఆమే చేస్తూంటుంది. ఫాదర్ పీటర్ కుటుంబానికి కష్టదినాలు ప్రాప్తమైనా ఆమె ఆ కుటుంబాన్ని విడవకుండా అంటిపెట్టుకుని వుంది. 'దిక్కులేనివారికి దేవుడే దిక్కు' అని ఆమె నిత్యమూ అంటూ ఉండేది.

ఫాదర్ పీటర్ జైల్లోపడిన నాలుగోరోజున వృద్ధదాసి ఉర్సులా మా యింటికి వచ్చింది. "బట్టలుంటే ఉతుకుతాను ఇ"మ్మన్నది. మా అమ్మ దయతలచి కొన్ని బట్టలు ఇచ్చింది. అవి పుచ్చుకుని ఉర్సులా అన్నది: "ఈ సంగతి మార్గరెట్ గారితో చెప్పకండి. డబ్బుకోసం ఇంకొకళ్ళ ఇంట్లో నేను కష్టపడుతున్నానని తెలిస్తే ఆమె వొప్పుకోదు. పాపం ఆమెకి కడుపు

నిండా తింటానికైనా లేదు. రోజురోజుకీ చిక్కిపో తున్నది."

ఊర్మిలా కూడా తిండిలేక బాగా క్షీణించి పోయింది. అసలే వృద్ధాప్యం; దానికితోడు తగిన పోషణలేక నీరసించింది. మా అమ్మ ఆమెకు అన్నం పెట్టింది. అన్నానికి మొహంవాచినదానిలాగ గబగబ రెండు నిమిషాల్లో అంత అన్నమూ తిన్నది. మార్గరెట్‌కి కూడా పట్టుకుపొమ్మని మా అమ్మ చెప్పింది. కాని "మార్గరెట్ దయాధర్మంగా పెట్టిన అన్నం తినదు," అని ఊర్మిలా అన్నది. బట్టలమూట వీపున వేసుకుని ఉతకటానికి నదివైపు బయల్దేరింది. కాని ఆట్టే దూరం నడవలేకపోయింది. బట్టలమూట కాదుగదా, ఈగ వాలినా మొయ్యలే నంత నీరసంగా ఉన్నది. ఆమెను చూస్తే జాలి వేసింది. మా అమ్మ ఊర్మిలాను వెనక్కి పిలిచి మూట తీసుకుని "బట్టలు నువ్వేం ఉతుకుతావులే. ఇది తీసుకో" మని కొంత డబ్బు చేతిలో పెట్టింది. ఊర్మిలా మొదట సందేహించింది మార్గరెట్ కోప్పడుతుందేమోనని. ఫరవాలేదు పుచ్చుకోమన్నాము. "మీరు ఊరికే ఇచ్చారని తెలిస్తే మార్గరెట్ ఎలానూ ఊరుకోదు. అందుకని ఈ డబ్బు దోవలో దొరికిందని చెబుతాను," అన్నది. అయితే అబద్ధమాడినట్టు కాకూడదు కనక ఆ డబ్బు తను చూస్తుండగా రోడ్డుమీద పడవెయ్య మని నాతో చెప్పింది. అలాగే పడేశాను. అప్పుడు

మా అమ్మదగ్గిర సెలవు తీసుకుని ఇంటికి బయల్దేరింది. దారిలో నేను పడేసిన డబ్బు తీసుకుని, నిజంగా దొరికి నట్టే ఆశ్చర్యం, సంతోషం ప్రకటించి తన దారిన తను పోయింది.

ఉన్నలాగు అప్పటికేదో డబ్బిచ్చి పంపించినా, రోజూ ఎవరిస్తారు? ఎవరివ్వగలరు? మరి మార్గరెట్‌కి జీవనం ఎల్లా గడుస్తుంది? అన్న ఆలోచనలు నన్ను బాధించాయి. పోనీ ఆమెకు ధైర్యం చెప్పేందుకైనా అప్పుడప్పుడు వాళ్ళింటికి వెళ్ళవద్దామనుకున్నాను. కాని దానికి మా తలిదండ్రులు వొప్పుకోలేదు. ఊళ్ళో అందరూ వెలివేసిన ఇంటికి రాకపోకలు సాగించటం మంచిది కాదని నన్ను చివాట్లు పెట్టారు. చేసేది లేక ఊరుకున్నాను.

ఆలోచన ఇలాగే విచారిస్తూ ఒంటరిగా నడుస్తున్నాను. హఠాత్తుగా నాలో ఏదో మార్పు వచ్చింది. ఒక్కసారిగా సంతోషంతో ఉప్పొంగి పోయాను. వెంటనే సైతాను వచ్చినట్టు గ్రహించాను. సైతాను సమ్ముఖంలో ఉన్నవారి కెవరికైనా ఆ విధమైన అనుభూతి కలుగుతుంది. ఇదివరకు ఆ అనుభూతి ఎరిగివుండటంవల్ల వెంటనే తెలిసింది సైతాను దగ్గర్లో ఎక్కడో ఉన్నట్టు. చటుక్కున ఆగి నలుదిక్కులా చూశాను. మరి కొద్దిక్షణాల్లో సైతాను నా పక్కన సాక్షాత్కరించి నాతో నడవసాగాడు. తక్షణం అతను కిందటిసారి వచ్చి వెళ్ళినప్పటి

నుంచీ జరిగిన వృత్తాంతమంతా గబగబ ఏకరువు పెట్టాను. మార్గరెట్ కూ, ఆమె పినతండ్రికీ ఒక్క సారిగా కష్టాలొచ్చిపడ్డాయని చెప్పాను. అలా మాట్లా డుతూ రోడ్డుమలుపు తిరిగాము. ఊర్పులా కనిపించింది.

ఒక చెట్టునీడలో కూర్చుని బక్కచిక్కిన పిల్లి నొక దాన్ని ఒళ్లో పెట్టుకుని నిమురుతోంది. ఆమెను సమీపించాము. "ఆ పిల్లి ఎక్కడిదని అడిగాను. "ఆ అడివిలోంచి వచ్చింది. పాపం తిండి దొరక లేదో ఏమో నీరసంగా తూలుకుంటూ వచ్చింది. తల్లిదండ్రీ కూడా లేరుగావును. దీన్ని తీసుకుపోయి పెంచుదామని చేరదీశాను," అని చెప్పింది ఉర్సులా.

"నువ్వసలే బీదదానివి. నీ పొట్టకే లేనప్పుడు ఇంకో పొట్టను కూడా ఎక్కడ పోషించగలవు? ఈ పిల్లిమీద నీకంత జాలివుంటే ఏ ధనవంతుడికో అప్పగించరాదూ?" అన్నాడు సైతాను.

ఎవరో కొత్తవ్యక్తి తనతో అలా మాట్లాడటం చూసి ఉర్సులాకు కోపంవచ్చింది. "ధనవంతుడవడికైనా ఇమ్మంటున్నావా? మంచిమంచి బట్టలు కట్టుకుని తక్కుతూ, తారుతూ వచ్చావు; నువ్వు ధనవంతుడివేగా? నువ్వే తీసుకోరాదూ?" అని వెక్కిరించింది. తరవాత కనుబొమ ఎగరేసి అన్నది: "హు. ధనవంతుల కివ్వాలిట, ధనవంతులకి. వాళ్లకి కళ్ళు నెత్తినుంటాయి; ఈ పిల్లికూన వాళ్ళదృష్టి కెక్కడ ఆనుతుంది? దీన్ని పోషించటానికి వాళ్ళకేం మనసరం? నాబోటి బీదలే ఇలాంటి నోరులేని జీవాల్ని కనికరించేది. దిక్కులేనివారికి దేవుడే దిక్కు అయనే పోషిస్తాడు దీన్ని."

"దేవుడు పోషిస్తాడని నీకెల్లా తెలుసు?" అన్నాడు సైతాను

ఈ మాటతో ఉర్సులాకింకా కోపం వచ్చింది. "ఎల్లా తెలుసేమిటి, నాకు తెలుసు. దేవుడు చూడకుండా ప్రపంచంలో ఏమీ జరగదు."

"దేవుడు చూస్తేనేం, చూడకపోతేనేం; జరిగేదెల్లాగూ జరుగుతుందిగా."

వృద్ధురాలి ఆగ్రహానికి పట్టపగ్గాలు లేవు. కోపంలో మొదట మాట్లాడలేకపోయింది. చివరికి "ఏయ్, అబ్బాయ్. నీదారిన నువ్వుపో. లేకపోతే కర్ర తీసుకుని ఒక్కటేస్తాను," అని కసిరింది.

ఉర్సులా అలా అనటంతో నాకు అమితమైన భయం కలిగింది. సైతానుకు కోపం వస్తుందేమో, వస్తే ఉర్సులాను నెత్తిమీద ఒకటివేసి చంపేస్తాడేమోనని భయపడ్డాను. ఎందుకంటే సైతాను మానవులకి పురుగులకంటే ఎక్కువ విలువ ఇవ్వడు! ఒక జీవి ఉన్నా పోయినా అతని కొకటే. కాని సైతాను ఉర్సులా అన్నమాటలకు చలించలేదు. బహుశా అతనికి అవమానం అనేది లేదనుకుంటాను. మహా రాజును నల్లి కుడితే అవమానమని ఎలా భావించడో అలాగే అతనికి మానవుల ప్రవర్తన అవమాన కారణం కాజాలదు. అతడు నిశ్చలంగా నవ్వుతూ ఉర్సులాకేసి అలాగే చూస్తూ నుంచున్నాడు. ఆ చూపులో ఏమి మహిమ ఉన్నదో అప్పటిదాకా

వణుకుతూ వంగివంగి కూర్చున్న వృద్ధురాలు ఇరవ య్యేళ్ళ యువతిలాగ చురుకుగా లేచి నిలబడింది. అంత చురుగ్గా లేవటం నాకేగాక ఆమెకుకూడా ఆశ్చర్యం కలిగించినట్లుంది. సైతాను సన్నిధిలో సంతోషం, చైతన్యం తప్ప మరొకటి ఉండటానికే వీలులేదు. అతని ప్రభావం పిల్లికూనపైకి కూడా ప్రస రించింది. అది లేచి ఉషారుగా గంతులు వెయ్య సాగింది. ఇది మరింత ఆశ్చర్యకారణ మైంది.

"ఇదేం విడ్డూరం? ఈ పిల్లికూన ఇప్పటిదాకా నడవనేలేక పోయిందిగదా? ఎల్లా ఎగురుతోందో?" అన్నది ఉర్సులా.

"ఈమాదిరి పిల్లిని నువ్విదవర కెప్పుడూ చూడ లేదు. ఇది కొత్తరకం పిల్లి," అని నవ్వాడు సైతాను

అసలే సైతానుమీాద కోపంగావున్న ఉర్సులా ఈ హేళనకు మరింత మండిపడింది. "ఏ య్, అబ్బాయ్. అసలు నువ్వెవరు? ఇక్కడికొచ్చి అనవస రంగా జోక్యం కలిగించుకోమని ఎవరు చెప్పారు? నేను ఇదివరకు ఏం చూశానో ఏం చూడలేదో నీకేం తెలుసు?"

"నాకు తెలుసుగనకే చెబుతున్నాను. ఈ పిల్లికి నాలికమీాద వెంట్రుకలుంటాయి."

"చాల్లే నీ వేళాకోళం."

"వేళాకోళం కాదు. కావలిస్తే పరీక్షచెయ్."

ఉర్సులా పిల్లిని పట్టుకోబోయింది. కాని పిల్లి చేతికందకుండా దూరంగాపోయింది. ఉర్సులా పిల్లిని పట్టుకోవాలని మహా ప్రయత్నించింది. పిల్లి అందలేదు. చివరికి విసుగుపట్టి తన ప్రయత్నం విరమించింది.

"ఏదన్నా పేరుపెట్టి పిలు; వస్తుందేమో," అన్నాడు సైతాను.

ఉర్సులా ఏవేవో చాలా పేర్లుపెట్టి పిలిచింది. కాని పిల్లి వినిపించుకోలేదు.

"ఆగ్నెస్ అని పిలు; వస్తుందేమో," అన్నాడు సైతాను.

ఈసారి పిల్లి దగ్గిరికి వచ్చింది. ఉర్సులా దాన్ని పట్టుకొని నోరు తెరచి పరీక్షించింది. "అరె. నిజమే. నాలికమీద వెంట్రుకలున్నాయి. ఇలాంటి పిల్లి నెప్పుడూ చూడలేదు. ఈ పిల్లి నీదా?" అని ఉర్సులా సైతాన్ను అడిగింది.

"కాదు."

"మరి దాని పేరు నీ కెల్లా తెలిసింది?"

"ఈ జాతిపిల్లుల్ని ఆగ్నెస్‌పిల్లు లంటారు మరే పేరుతో పిలిచినా అవి పలకవు."

"ఎంత చిత్రంగా ఉంది!" అనుకుంది ఉర్సులా. ఇంతలో ఏదో సందేహం కలిగినట్లుంది; పిల్లిని కింద దించి "ఉహు. ఈ పిల్లిని ముట్టుకోగూడదు. వదిలేస్తాను...నాకు భయమని కాదు...ఇట్లాంటి పిల్లుల్ని... ఏమో కొందరు అంటుండగా విన్నాను...కాక

పోయినా ఈపిల్లి ఇప్పుడు నిక్షేపంగా వుంది. దాని బతుకు అది చూసుకోగలదు. దీన్ని నేను సాక నక్కర్లేదు," అన్నది. "మంచిపిల్లే పాపం. చూట్టానిక్కూడా నాజూగ్గావుంది. మిస్ మార్గరెట్ ఒంటరిగా ఏమీతోచక బాధపడుతోంది. ఈ పిల్లి వుంటే దీంతో కాలక్షేపం చెయ్యొచ్చు. కాని......"

"ఇంతమంచి పిల్లిని వదిలిపెట్టడం భావ్యంకాదు" అన్నాడు సైతాను.

ఉర్సులా ఉత్సాహంతో "ఏం?" అని అడిగింది.

"ఈజాతి పిల్లుల్ని పెంచితే మంచి అదృష్టం."

"నిజంగా? చెప్పు, అబ్బాయ్, నిజంగానే? ఏమిటా అదృష్టం?"

"ఈ పిల్లులు డబ్బిస్తాయి."

"ఎల్లా ఇస్తాయి?"

"దీన్ని పెంచినవాళ్ళకి ప్రతి ఉదయం జేబులో నాలుగు వెండినాణాలు కనిపిస్తాయి."

ఉర్సులాకు ఒళ్లు మండిపోయింది. కొత్త యువకుడు తన్ను వేళాకోళం చేస్తున్నాడనుకొంది. చూస్తుండగానే ఆమె కోపం రెచ్చిపోయింది. కసితీరా తిడదామనుకుంది. అప్రయత్నంగా గౌను జేబుల్లో రెండు చేతులూ పెట్టి, నిటారుగా నుంచుని, తిట్లు ప్రారంభించబోయింది. హఠాత్తుగా ఆమె ముఖం మారింది; కోపం మాయమై, ఆశ్చర్యమో, భయమో,

సంతోషమో ప్రవేశించింది. నెమ్మదిగా ఒక జేబు లోంచి చేయి తీసింది. గుప్పిలి విప్పి చూస్తూ నుంచుంది. చేతిలో నాలుగు వెండినాణాలు మెరిశాయి. అవి మాయనాణాలేమో, మాయమైపోతాయేమోనని అలాగే చూస్తూ నుంచుంది. చివరికి భక్తి విశ్వాసా లుట్టిపడే స్వరంతో అన్నది: "నిజం. నిజం. నువ్వన్నది అక్షరాలా నిజం. క్షమించు. తెలియక కారుకూతలు కూశాను. నువ్వు నిజంగా దేవతవి," అంటూనే పరుగునవచ్చి సైతాను చెయ్యి ముద్దుపెట్టుకుంది. ఆస్ట్రియన్ ఆచారంప్రకారం చెయ్యి మళ్ళీ మళ్ళీ ముద్దుపెట్టుకుంది.

డబ్బు చూసి ఉర్సులా సంతోషించినప్పటికీ, ఈ పిల్లి మంత్రపు పిల్లి అనీ, ఇదంతా సైతానుమాయ అనీ, మనస్సులో అనుకునే వుండాలి. ఏ మాయ అయినా స్వీకరించటాని కామె సిద్ధంగానే వుంది. రోజూ రెండుపూటలా తిండికి సరిపోయిన డబ్బు ఇస్తే చాలు. సైతాను మహిమ అయినా ఫరవాలేదు. నిజానికి ఎంత దైవభీతిగలవారికైనా సైతాను నిజాయితీలో ఉన్నంత నమ్మకం దేవతలమీద కూడా ఉండదు.

ఆగ్నిస్ పిల్లిని చంకబెట్టుకుని ఉర్సులా ఇంటికి బయల్దేరింది. నేనుకూడా ఒక్కసారి మార్గెట్‌ను చూసి వస్తే ఎంత బావుండు ననుకున్నాను. అనుకోవటమే తడవు మరుక్షణంలో మార్గెట్ ఇంట్లో ఉన్నాను. మార్గెట్ కుర్చీలో కూర్చుని వుంది. మెల్లిగా తలఎత్తి

మమ్మల్ని చూపింది. మనిషి అమిత బలహీనంగా వుంది. కాని సైతాను సన్నిధిలో బలహీనత, అనారోగ్యం ఉండటానికే వీల్లేదు. సైతాన్ను చూడగానే ఆమె చురుకుగా లేచి నిలబడింది. సైతాన్ను ఆమెకు పరిచయం చేశాను. అతని పేరు ఫిలిప్ ట్రాసస్ అని, నా స్నేహితుడనీ చెప్పాను ముగ్గురం కూర్చున్నాము. సైతాను రెండు క్షణాల్లో మార్గరెట్ బెరుకు పోగొట్టాడు. చిరపరిచితుడితో మాట్లాడినట్లు ఆమె మాట్లాడ సాగింది. తనకు తెలియకుండా, చెప్పకుండా లోపలికి ఎల్లా వచ్చారంది. తలుపులు తెరిచే ఉన్నాయనీ, ఆమె పరధ్యానంగా ఉండి మా రాక గమనించలేదని సైతాను చెప్పాడు. అది అబద్ధం. నిజానికి ఏ తలుపులూ తెరిచి లేవు. మేము గోడల్లోంచో, ఇంటికప్పులోంచో, భూమి అడుగునుంచో ఎల్లా వచ్చామో నాకే తెలియదు. కాని సైతాను మాటకు తిరుగులేదు. అతను చెప్పింది ఎంత పచ్చి అబద్ధమైనా అవతలి మనిషి నమ్మితీరాల్సిందే. సైతాను చెప్పింది నిజమేనని మార్గరెట్ నమ్మింది. అతను కబుర్లు చెబుతున్నంతసేపూ అతనివంకే చూస్తూ కూర్చుంది. లోకోత్తరమైన అతని సౌందర్యానికి ఎవరు ముగ్ధులు కారు? ఆమె అతనికేసే దీక్షగా చూడటం నాకు కూడా ఒకవిధమైన గర్వం కలిగించింది.

సైతాను అబద్ధాలమీద అబద్ధాలు చెప్తూ పోతున్నాడు. తనకి తల్లీ, తండ్రీ లేరనీ, చిన్నప్పుడే చనిపోయారనీ చెప్పాడు. మార్గరెట్ కి చనిపోయిన తన

తలిదండ్రులు జ్ఞాపకం వచ్చారోయేమో కళ్ళనీళ్లు పెట్టుకుంది. తనకొక పినతండ్రి ఉన్నాడనీ, ఆయన బాగా ధనవంతుడనీ, ఆయనే దిక్కులేని తన్ను చేరదీసి పెంచి పెద్దవాణ్ని చేశాడనీ చెప్పాడు. మార్గెట్‌కి జైల్లోవున్న తన పినతండ్రి జ్ఞాపకంవచ్చి గావును, మళ్లీ కన్నీళ్లు జొటజొట కారాయి. తన పినతండ్రీ, అతని పినతండ్రీ ఎప్పుడన్నా కలుసుకుంటే బావుండునని ఆమె అన్నది. ఆమాట వినేటప్పటికే నావొళ్ళు జలదరించింది. "అవును. వాళ్లిద్దరూ ఒకరొకరికి పరిచయం కావటం బాగానే వుంటుంది," అన్నాడు సైతాను. నాకు మళ్లీ వొళ్లు జలదరించింది.*

"ఏమో ఎవరికి తెలుసు? ఎప్పుడన్నా కలుసుకుంటారేమో? మీ పినతండ్రి ఏం చేస్తూవుంటారు?" అని అడిగింది.

"అబ్బో ఆయనకి ఒకటా? బోలెడుపనులు. ఎప్పుడూ తిరుగుతూనే వుంటాడు."

ఈవిధంగా యిద్దరూ సంభాషణ సాగించారు. మార్గెట్ ఇన్నాళ్లూ తను పడిన కష్టాలు మరచిపోయింది. ఉత్సాహంతో ఆమె కళ్లు ప్రకాశించాయి. సైతానుమీద క్రమంగా ఆమెకు అనుకూలభావం ఎక్కువవుతున్నట్లు గ్రహించాను. చర్చి ఉద్యోగానికై

* మన కథలోవచ్చే సైతాను అసలు సైతాను కాదు. అసలు సైతాను తనపినతండ్రి అని ఇతడు చెప్పాడు. అసలు సైతాను దేవుడిమీద తిరుగుబాటు చేసి నరకంలో పడిపోయినవాడు.

విద్య అభ్యసిస్తున్నానని అతడు చెప్పినప్పుడు మార్గరెట్‌కు అతనిపై గౌరవం ఇంకా ఎక్కువైంది. తరవాత జైల్లో ఉన్న ఫాదర్ పీటర్‌ను మార్గరెట్ ప్రతి రోజూ చూడగల ఏర్పాట్లు చేస్తానని చెప్పినప్పుడు అతనిమీద ఇష్టం మూరింతలయింది. సైతాను అప్పటికప్పుడే ఒక కాగితంమీద ఏవో వింత అక్షరాలు రాశాడు. అది మార్గరెట్ కిచ్చాడు. జైలు కావలివారికి ఆ కాగితం చూపిస్తే లోపలికి వెళ్లనిస్తారని, బయటికి వచ్చేటప్పుడు మళ్ళీ చూపించమనీ చెప్పాడు. మార్గరెట్ ముఖం వికసించింది. ఎప్పుడు చీకటి పడుతుందా, ఎప్పుడు పోయి పినతండ్రిని చూద్దామా అని తొందరపడింది. ఆ రోజుల్లో శాసనాలు మహాక్రూరంగా ఉండేవి. ఖైదీలు సంవత్సరాల తరబడి బంధుమిత్రులను చూడకుండా కారాగారాల్లో మగ్గేవారు. ఒకపట్టాన సామాన్యజను లెవ్వరూ ఖైదీలను చూసేందుకు అనుమతి లభించేది కాదు. అందుచేత మార్గరెట్ తన అదృష్టానికి పొంగిపోయింది. సైతాను కాగితంమీద గిలికిన అక్షరాలు కావలివారిని మంత్రించేందుకు ఉపయోగపడతాయని, ఆ కాగితం చూసి కావలివారు ఆకాసేపూ నిశ్చేష్టులై ఏం జరుగుతున్నదీ తెలుసుకోలేని స్థితిలో ఉంటారని నేను గ్రహించాను.

ఇంతలో ఉర్సులా వంటగదినుండి బయటికి వచ్చి "వంట అయిందమ్మా," అన్నది. నన్నూ, సైతాన్నూ చూసి తెల్లబోయింది. నన్ను పిలిచి రహ

స్యంగా అడిగింది, "పిల్లిసంగతి మార్గరెట్‌తో చెప్పారా?" అని. చెప్పలేదన్నాను. "చెప్పవద్దు. చెబితే మార్గరెట్ వెంటనే మతగురువును పిలిపించి, మంత్రాలు చదివించి, పిల్లి దగ్గరవున్న శక్తులు తీసివేయిస్తుంది. అది మంచిపిల్లి అయినా దెయ్యపుపిల్లి అయినా రెండుపూటలా తిండికి లోటులేకుండా చేస్తుందిగదా! దాన్ని పోగొట్టుకోవట మెందుకూ?" అని నన్ను హెచ్చరించింది.

మార్గరెట్ భోజనానికి సిద్ధమవుతున్నది. "వెడదామా" అని సైతాన్ను అడిగాను. "భోజనం చేసి పోదాము," అన్నాడు సైతాను. ఈమాటకు మార్గరెట్ గాబరాపడింది. 'ఇంట్లో ఒక్కమనిషి అర్ధాకలిగా తినటానికైనా పదార్థాలులేవే' అనే చింతలో పడింది ఆమె. ఉండమనటానికీ, పొమ్మనటానికీ కూడా మాట రాక ఆమె స్తబ్ధురాలైంది. ఇంతలో సైతాను మాటలు విన్నది గాబోలు ఉర్సులా అక్కడికి వచ్చింది. మొదట మార్గరెట్ ముఖంలోని తేజస్సు, చురుకుదనం చూసి ఆశ్చర్యపోయింది. తరవాత మా కర్థం కాదనుకుని బొహీమియన్ భాషలో మార్గరెట్‌తో అన్నది! "మిస్ మార్గరెట్! వీళ్ళని పొమ్మను. ఇంట్లో పదార్థా లేమీ లేవు."

మార్గరెట్ సమాధానమిచ్చే లోగానే సైతాను అందుకున్నాడు. బొహీమియన్ భాషలోనే అన్నాడు:

"ఇందాక నువ్వే కదూ రోడ్డుమీద నాకు కని పించావు -"

"అవును."

అతడు బొహీమియన్ భాషలో మాట్లాడటం ఉర్సులాకు, మార్గెట్‌కూ కూడా ఆశ్చర్యం కలిగించింది.

"అయితే నేనింకా నీకు జ్ఞాపకం ఉన్నానన్న మాట," అంటూ ఉర్సులాను కొంచెం అవతలికి తీసుకుపోయి మార్గెట్‌కు వినపడకుండా చెప్పాడు: "నీతో ఇందాక చెప్పలా? ఆ పిల్లి కోరినదంతా ఇస్తుంది. ఏమీ భయపడకు. అది ఎంతమందికైనా భోజనం సిద్ధం చెయ్యగలదు."

ఉర్సులా ముఖం చేటంతఅయింది. ఆమె ఆందోళన తీరిపోయింది. కళ్లలో ఆర్థికమైన ఆనందం కందళించింది. పిల్లి విలువ క్షణక్షణానికి హెచ్చుతున్నట్లు ఆమె గ్రహించింది.

"భోజనంచేసి పోదాం" అని సైతాను అన్న మాటకు మార్గెట్ ఇంతవరకూ సమాధానమివ్వలేదు. తాను అతిథులను తృప్తికరంగా సత్కరించే స్థితిలో లేనని, అయినా ఉన్నదాంతోనే సంతోషించవలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నానని అన్నది.

ఉర్సులా మాకు వంటగదిలో భోజనపు బల్లా, పళ్ళాలూ, అవీ అమర్చింది. మేము సుఖంగా ఆసీనుల మయ్యాము. పొయ్యిమీద పెనంలో చేప నొకదాన్ని

ఉర్సులా చేయిస్తున్నది. కమ్మటి వాసనలు గది అంతా ఆవరించి నోరూరించాయి. మార్గరెట్ ఆశ్చర్యపడింది, అదెక్కడనుంచి వచ్చిందా అని. చేప వేగిన తరవాత ఉర్సులా దాన్ని తీసుకువచ్చి మార్గరెట్ కిచ్చింది. మార్గరెట్ దాన్ని రెండు ముక్కలుగా కోసి ఒకటి నాకూ, ఒకటి సైతానుకూ వడ్డించింది. తనకు చేపలమీద అంత ఇష్టం లేదన్నది. ఇంతలో పెనంలో మరొక చేప వేగుతూండటం చూసింది. ఆశ్చర్యపడింది కాని పైకి ఏమీ అనలేదు. బహుశా ఉర్సులాను తరవాత అడిగి కనుక్కుందామని అనుకుని ఉంటుంది. ఇంతలో ఉర్సులా రుచికరమైన మాంసం, ద్రాక్షరసం, పళ్లు వరసగా తీసుకువచ్చి వడ్డించసాగింది. మార్గరెట్ ఇవన్నీ చూసి ఆశ్చర్యం ప్రకటించకుండా ఊరుకుంది. అదికూడా సైతాను ప్రభావమే అయివుంటుంది. అతడు భోజనం ఆరగిస్తూ ఇష్టాగోష్ఠిగా సంభాషణ ప్రారంభించాడు. నిమిషానికి వంద అబద్ధాల చొప్పున కల్పించి తియ్యతియ్యగా మాట్లాడాడు. అతడు ఎన్ని అబద్ధాలాడినా అతని కేమీ ఇబ్బంది లేదు. దేవతగనక అతనికి పాపం చుట్టుకోదు; అసలు దేవతలకి పాపపుణ్యాల ప్రసక్తే లేదని అతడే చెప్పాడుగా!

సైతాను ఉర్సులాను అదేపనిగా ముఖస్తుతి చేశాడు. మార్గరెట్‌తో రహస్యంగా చెబుతున్నట్టు నటిస్తూ, బిగ్గరిగా ఉర్సులా వంటను మెచ్చుకున్నాడు. ఉర్సులాకు వయస్సు ముదిరినా ఇంకా అందంగానే

ఉందని, ఆమెకు తన పినతండ్రిని పరిచయం చేస్తానని అన్నాడు. ఈ మాటలు ఉత్సాహంగా వినకుండా నటిస్తూనే విన్నది. ఆ వృద్ధురాలి కెక్కడలేని సిగ్గూ వచ్చింది. యువతులకు సహజమైన లజ్జ అభినయిస్తూ గౌను సవరించుకోవటం, జుట్టు సవరించుకోవటం మొదలుపెట్టింది. ఆ దృశ్యం జగుప్సాకరంగా వుంది. సైతాను మానవజాతిని అవమానిస్తున్నట్టు అనిపించి సిగ్గుతో తలవంచుకున్నాను.

ఇంతలో ఆగ్నెస్‌పిల్లి మా కుర్చీలవద్దకు వచ్చింది. నేను చూడకుండా అది నాచెయ్యి నాకింది. ఆ నాకటంలో ఒక రహస్యం బయటపడింది. దాని నాలుకమీద వెంట్రుకలూ లేవు, గింట్రుకలూ లేవు. "ఇది మామూలు పిల్లే" అనబోయాను; కాని నోట్లో మాట నోట్లోనే ఆగిపోయింది. సైతాను నావంక చూసి నవ్వాడు. అప్పుడర్థమైంది నాకు.

ఆ రోజున చీకటి పడగానే మార్గరెట్ ఒక బుట్టలో భోజనం, ద్రాక్షరసం సీసా, పళ్లు పెట్టుకుని జైలుకి బయల్దేరింది. నేనూ, సైతానూ మా యింటివైపు నడుస్తున్నాము. నాకు ఒక ఆలోచన కలిగింది, జైలు లోపల ఎల్లా వుంటుందో చూడాలని. నా ఆలోచన సైతాను విన్నాడు. మరుక్షణం మేము జైల్లో ఉన్నాము. మేమున్న గది చిత్రహింసల గది అని సైతాను చెప్పాడు. నేరస్థులను అక్కడ రకరకాలుగా హింసించేందుకు యంత్రాలున్నాయి. ఒకటి రెండు

గుడ్డిదీపాలు మినుకుమినుకుమని వెలుగుతూ ఆ గదిని మరింత భయంకరం చేస్తున్నాయి. ఒక బల్లమీద ఖైదీ ఒకడు కాళ్లూ చేతులు కట్టివేయబడి పడి వున్నాడు. మృత్యుకింకరుల్లాంటి జైలు అధికారులు, భటులు అతనిచుట్టూ వున్నారు. మమ్మల్ని వారు గమనించనందున మేము అదృశ్యులమై ఉన్నామని గ్రహించాను. ఆ ఖైదీ మతద్రోహి అని ఆరోపణ చేయబడింది. "మతద్రోహి వని ఒప్పుకుంటావా? లేదా?" అని అధికారులు అడుగుతున్నారు. "నేను మతద్రోహిని కాను, కాను, కాను," అని ఖైదీ సమాధానం చెబుతున్నాడు. కొంతసేపైన తర్వాత భటులు ఖైదీ గోళ్లలో గుండుసూదులు దిగవెయ్యసాగారు. అతడు గుండెలు బద్దలయ్యేటట్లు బాధతో అరుస్తున్నాడు. ఆ అరుపులు విని నాకు తల తిరిగిపోయింది. ఆ గుండుసూదులు నాకే గుచ్చబడుతున్నట్లు నిలువెల్లా గజగజ వణికిపోయాను. సైతాను ఎప్పటివలెనే నిశ్చలంగా నవ్వుతూ చూస్తున్నాడు. చివరికి మూర్ఛపోయే స్థితిలో వున్న నన్ను పట్టుకుని బయటికి తీసుకురావలసివచ్చింది. చల్లగాలి సోకగానే నేను మామూలు మనిషి నయ్యాను. చిత్రహింసల గదిని తలుచుకుంటే వొళ్లు గగుర్పొడిచి మళ్ళీ కంపించాను. "అబ్బ! ఎంత ఘోరమైన హింస! వాళ్లు మనుషులా జంతువులా?" అన్నాను.

"కాదు, వాళ్లు మనుషులే. వాళ్ళని జంతువులతో ఎందుకూ పోలుస్తావు? మనుషులు చేసే పనికి జంతువుల నెందుకూ అవమానిస్తావు? తప్పుతప్పు," అన్నాడు సైతాను.

"మీ జాతి ఎంత అబద్ధాలకోరో చూశావా? ఎక్కడలేని సద్గుణాలూ తనకే ఉన్నాయంటుంది. దుర్గుణాలన్నీ, తనకంటే ఉన్నత శ్రేణికి చెందిన జంతువులకు ఆరోపిస్తుంది. అసలు సద్గుణాలనేవి ఉంటేగింటే ఉన్నత శ్రేణి జంతువులకేగాని మానవజాతికి లేనేలేవు. ఏ జంతువూ ఇంత క్రూరహింస చెయ్యలేదు. ధర్మాధర్మ విచక్షణ చెయ్యగల మానవజాతికే అది చేతనైనపని. ఏ జంతువైనా హింస చేసినప్పుడు తను చేసేది హింసఅని దానికి తెలియదు. అందుచేత అది తప్పని, అసలు తప్పనేదొకటి వుందని దానికి తెలియదు. పైగా ఏ జంతువూ హింసకోసమే హింస చెయ్యదు; తన సంతోషంకోసం అంతకన్నా చెయ్యదు. ధర్మాధర్మవిచక్షణ చేస్తున్నాననే గర్వంతో మానవుడొక్కడే ఆ పని చెయ్యగలడు. ఏది ధర్మమో ఏది అధర్మమో నిర్ణయించే శక్తి మానవుడొకడికే ఉన్నది. ధర్మం చెయ్యటమో, అధర్మం చెయ్యటమో నిర్ణయించుకునే శక్తికూడా అతని కొక్కడికే ఉన్నది. ఆ శక్తి ఉండటంవల్ల అతనికొచ్చిన లాభమేమిటి? పది సందర్భాలు తీసుకుంటే తొమ్మిది సందర్భాల్లో మానవుడు అధర్మం చెయ్యటానికే నిర్ణయించుకుం

టున్నట్టు కనిపిస్తుంది. అసలు అధర్మం అనేది ఎందు కుండాలి? ధర్మాధర్మ విచక్షణ లేకపోతే అధర్మం అనేదే ఉండదు. కాని మానవుడు ఎంత తెలివితక్కువ వాడంటే, ధర్మాధర్మ విచక్షణ జ్ఞానంవల్లనే, తను జంతుకోటిలో అన్నిటికన్నా అధఃశ్రేణిలో ఉన్నా నన్న సంగతి అతడు గ్రహించటంలేదు. ఏమోయ్ థియొడోర్! మాట్లాడవేం? నీకిం కొంత తమాషా చూపిస్తానాగు."

6

మరుక్షణంలో మేము ఒక ఫ్రెంచిగ్రామంలో ఉన్నాము. అదేదో పెద్ద ఫ్యాక్టరీ; ఆడవాళ్ళు, మగవాళ్ళు, పిల్లలు చాలామంది వంచిన నడుము ఎత్త కుండా పనిచేస్తున్నారు. ఫ్యాక్టరీలోపల నిప్పులు చెరుగుతున్నంత వేడిగా వుంది; దుమ్ము, పొగ కలిసి ఉక్కిరిబిక్కిరి చేస్తున్నాయి. అంత దుర్భరమైన వాతావరణంలో పనివాళ్ళు, చిరిగిన పేలికలు ధరించి, వాడిన ముఖాలతో, వంగిన శరీరాలతో, ఆకలితో నీరసించి, అలసటతో కుంగిపోయి, పనిచేస్తున్నారు. నేనూ, సైతాను అదృశ్యరూపాలతో వారిమధ్య సంచరిస్తున్నాము. సైతాను ఇలా ప్రారంభించాడు:

"చూశావా థియొడోర్! మీ మానవుల ధర్మాధర్మ విచక్షణాజ్ఞానం? ఈ ఫ్యాక్టరీయజ మానులు ధనవంతులు; గొప్ప దైవభక్తులు; వాళ్లు

తమ తోటి మానవులైన ఈ కార్మికులకు ఇచ్చే జీతం ఎంతో తెలుసా ? ఆకలికి మలమల మాడి చనిపోకుండా ఉండటానికి ఎంత అవసరమో అంతే ఇస్తారు. ఈ కార్మికులు ఇలా ఎంతసేపు పనిచేస్తారో తెలుసా? చలికాలమయేది, వేసవికాలమయేది, పిల్లలయేది, పెద్దవాళ్లయేది—రోజుకి పధ్నాలుగు గంటలు, పొద్దున ఆరింటినించి, రాత్రి ఎనిమిది గంటలదాకా పని చేస్తారు. వీళ్లు ఎలుక బొరియలులాంటి కొంపల్లో నివసిస్తారు. ఆ కొంపలనించి ఈ ఫ్యాక్టరీదాకా, రానూ పోనూ ఎనిమిదిమైళ్లు, ప్రతిరోజూ, వానలో, ఎండలో, బురదలో, ధూళిలో, చలిలో, నడలో సంవత్సరాలతరబడి, బతికివున్నన్నాళ్లూ, నడిచి వచ్చి ఇక్కడ శ్రమిస్తారు. వీళ్లు నిద్రపోయేది రోజుకి నాలుగ్గంటలసేపు. ఒక్కొక్క గదికి మూడేసి కుటుంబాల చొప్పున ఊహించటానికి చేతకానంత ధూళిలో, దుర్గంధంలో నివసిస్తారు. రోగాలు రాక ఏమవుతాయి? వస్తాయి; వీళ్లు పురుగుల్లాగ టపటప రాలిపోతారు. ఈశిక్ష అనుభవించటానికి వాళ్లేమైనా నేరాలు చేశారంటావా? ఊహూ. ఏ నేరాలూ చెయ్యలేదు. మీ మూర్ఖ మానవజాతిలో పుట్టడమే వాళ్లు చేసిన నేరం! నేరం చేసినవాణ్ణి ఎంత చిత్రంగా హింసిస్తారో జైల్లో చూశావు. ఏ నేరం చెయ్యని వందలాది అమాయకులను ఎలా హింసిస్తారో ఇక్కడ చూస్తున్నావు. మీ జాతికి ఏ కోశానైనా మెదడు అనేది వుందం

టావా? జైల్లో ఆ మతద్రోహి బాధకీ, ఈ కార్మికులు పడే బాధలకీ పోలిక లేదంటావా? అవును పోలిక లేదు. వీరి బాధలతో పోలిస్తే ఆ నేరస్థుని బాధ అతి స్వల్పం. అతన్ని మన మిటు వచ్చెయ్యగానే, రంపపు చక్రాల మధ్య నుంచోబెట్టి ముక్కలు ముక్కలుగా, పిండి పిండిగా చేసి ప్రాణం తీశారు. అతడు చనిపోయాడు. మీ మానవజాతినుంచి శాశ్వతంగా విముక్తుడయ్యాడు. కాని ఈ కార్మికులు—పాపం వీరు కొన్ని సంవత్సరాలుగా ప్రతిరోజూ చనిపోతూనేవున్నారు. వీరిలో కొందరు మరికొన్నేళ్లదాకా జీవితంనుంచి విముక్తి పొందలేరు. చూశావా! ధర్మానికీ అధర్మానికీ తేడా తెలిసిన ఫ్యాక్టరీ యజమానులు చేసేపని ఇదీ. పైగా తాము కుక్కలకంటే గొప్పవారమని వారి భావన. ఎంత తెలివితక్కువజాతోయ్ మీది!"

సైతాను ఉపన్యాసం ఆపేసి మన సామ్రాజ్యాలను, యుద్ధాలను, మహారాజులను, మహారాణులను, వారి వీరగాథలను తనివితీరా వేళాకోళం చేశాడు. మన చరిత్ర తలుచుకున్నకొద్దీ అతడు చక్కిలిగింతలు పెట్టినట్లు నవ్వసాగాడు. ఆ నవ్వు ఎంతసేపటికి ఆగలేదు; వింటున్నకొద్దీ అసహ్యంవేసింది. చివరికి నవ్వు ఆపాడు. "మీ చరిత్ర ఇంత హేళన చెయ్యదగినది కాదులే. ఒక్కొక్కసారి మిమ్మల్ని, మీ అల్పత్వాన్ని తలుచుకుంటే జాలి వేస్తుంది."

ఇంతలో అన్నీ మాయమై, క్షణంసేపు శూన్యాకాశంలో తేలిపోయాను. కన్ను మూసి తెరిచేలోగా మా గ్రామంలో వున్నాను. ఇద్దరం నదివైపు నడుస్తున్నాము. చీకటి పడింది. వెనకనుంచి సంతోష పూరితస్వరం వినిపించింది; "వచ్చాడు, వచ్చాడు, అడుగో!"

ఆ కంఠం సెప్పీదని గుర్తుపట్టాను. చీకట్లో, నేను గాని, సైతానుగాని అతని కళ్లకు కనబడకపోయినా, నాకు అనుభవమైనట్లు అతనికీ అనుభవం కలిగి సైతానుసాన్నిధ్యాన్ని గుర్తించగలిగాడు. మా దగ్గిరికి వచ్చి మా పక్కనే నడిచాడు. సైతాన్ని చూసి తన సంతోషం వెళ్లబోసుకున్నాడు. ఎంతో కాలం వియోగం అనుభవించిన ప్రియుడు ప్రియురాల్ని కలుసుకున్నట్లు ఆనందపారవశ్యంలో పరవళ్లు పెట్టాడు.

మా గ్రామంలో హాన్స్ ఆపర్ట్ అని ఒక తిరుగుబోతు ఉండేవాడు. వాణ్ణిగూర్చి చెప్పసాగాడు సెప్పీ. వాడు రెండు రోజుల్నించీ ఊళ్లో కనిపించటంలేదట. గ్రామస్థులు వాడేమయ్యాడా అని చర్చలపై చర్చలు చేస్తున్నారట. సెప్పీ ఇంకా ఇలా చెప్పాడు:

"వాడికో కుక్క వుంది. ఎప్పుడూ ఆ కుక్కని చితగ్గొడుతూవుంటాడు. రెండు రోజులకిందట ఏమొచ్చిందో ఏమో దాన్ని పట్టుకుని బాదటం మొదలెట్టాడు. నేనూ, థియొడోర్ వాణ్ణి బతిమాలాము కొట్టవద్దని. మా మాటలు వినకపోగా, కుక్కని ఇంకా

కొట్టాడు. ఆ కొట్టడంలో పాపం దాని కన్నొకటి ఊడి వచ్చేసింది. ఛీ! వాడు మనిషి కాదు. పశువు, మృగం, జంతువు..." సెప్పీ కంఠం కోపంతో, కరుణతో వణికింది.

నాకు తెలుసు సైతాను ఏమంటాడో. సరిగ్గా నేనూహించినట్టే అన్నాడు: "కాదు సెప్పీ! అలా తిట్టబోకు. జంతువు లెప్పుడూ అలాటి పనులు చెయ్యవు. మానవులే చెయ్యగలరు."

"పోనీ జంతువులు కూడా చెయ్యవనుకో. ఏమైనా అది అమానుషం, రాక్షసం, పైశాచికం అంటాను."

"అదిగో మళ్ళీ పొరపాటు పడుతున్నావు సెప్పీ! అది అమానుషం కాదు; మానుషమే. మనుష్యులకి అది మానుష కార్యమే. మానవ హృదయంలో తప్ప ఇంకెక్కడా లేని క్రూర స్వభావాన్ని ఉన్నత శ్రేణి ప్రాణులకు అంటకట్టడం అన్యాయం. మీరు జంతువు లని పిలిచే ప్రాణులున్నాయే, వాటిలో వేటికీ ధర్మాధర్మ విచక్షణాజ్ఞానం లేదు. సెప్పీ! మీ భాషని కొంచెం మరమ్మతు చెయ్యి. జంతువు, పశువు ఇత్యాది దూషణపదాల్ని తీసి వెయ్యి."

సైతాను కొంచెం కఠినంగానే మాట్లాడాడు. సెప్పీ ఎంతో నొచ్చుకున్నాడు. సైతానుకు కోపం తెప్పించానని బాధపడ్డాడు. కొంతసేపు ముగ్గురం నిశ్శబ్దంగా నడిచాము. ఆ నిశ్శబ్దత మరీ బాధ కలిగించింది. కాని ఇంతలో నిశ్శబ్దత భంగం చేస్తూ ఒక

నన్నని మూలుగు వినబడింది. హాన్స్ ఆస్కర్ కుక్క కుంటుతూ మమ్మల్ని సమీపించింది దానికన్ను ఒకటి స్థానం తొలగి వేళ్ళాడుతోంది. అది సరాసరి సైతానువద్దకు పోయి ఏడుస్తున్నట్టు మూలిగింది. సైతాను కూడా మూలుగుతున్నట్టే సమాధాన మిచ్చాడు. సైతానూ, ఆ కుక్కా- కుక్కల భాషలో మాట్లాడుతున్నట్టు మా కర్థమైంది.

అప్పటికి చంద్రుడు ఉదయించాడు. పల్చటి తెరల్లాగ పరుచుకున్న చంద్రకాంతిలో పచ్చికమీద ముగ్గురం కూర్చున్నాము. సైతాను కుక్కను దగ్గిరికి తీసుకుని దానితల ఒళ్లో పెట్టుకున్నాడు. కన్ను యథా స్థానంలో అమర్చాడు. కుక్కకు బాధ తీరిపోయి, సంతోషంతో తోకాడించింది; సైతాను చెయ్యి ప్రేమగా నాకింది; తనభాషలో ఏదో చెప్పింది; బహుశా తన కృతజ్ఞత తెలిపివుంటుంది. తరవాత అదీ, సైతాను కొంతసేపు ఏదో సంభాషించారు. సైతాను మాతో చెప్పాడు:

"తన యజమాని బాగా తాగి వొళ్లు తెలియక తన్ను కొట్టాడని చెబుతోంది."

"అవును. అప్పుడు బాగా తాగివున్నాడు," అన్నాము మేము.

"తన్ను కొట్టిన తరవాత అవతలోకి వెళ్లి ఒక కొండ గుట్టమీంచి కిందికి దొర్లి పడిపోయాడని ఇది చెబుతున్నది. అది చూసి తను గ్రామంలోకి వెళ్లి

తన యజమానిని [illegible] వ్యక్తిని [illegible]
[illegible]. [illegible] ”

[illegible]

[illegible]

[illegible]

సైతాను కుక్క చెప్పిన మాటలు తర్జుమా చేసి చెప్పాడు: "తన యజమాని ప్రమాదస్థితిలో వున్నాడని ఇతర గ్రామస్థుల సహాయం కోసం ప్రయత్నించిందట. తనే ఈ రెండు రోజుల్నించీ తిండీ, నిద్రా లేకుండా యజమానివద్ద కాపలాగా కూర్చుందట. చూశారా, తన్ను హింసించిన యజమానిపై ఈ కుక్కకెంత విశ్వాసమో? ఇప్పు డేమంటారు, మీ జాతిని గూర్చి? మీ మతగురువులు చెప్పే స్వర్గానికి అర్హులెవరు? మీరా, ఈ కుక్కా? ఈ కుక్క మీ దగ్గిర్నించి నేర్చుకోవలసిన నీతులింకా ఏమన్నా వున్నాయా?"

ఇలా అని సైతాను కుక్కతో ఏదో మాట్లాడాడు. వెంటనే అది సంతోషంతో గంతులువేస్తూ, ఏది చెబితే అది చెయ్యటానికి సిద్ధంగా వున్నట్లు కనబడింది.

"థియొడోర్! మీరిద్దరూ గ్రామంలోకి వెళ్లి కొందరు మనుషులను వెంటబెట్టుకుని రండి. హాన్స ఆపక్ట్ పడివున్నచోటు ఈకుక్క చూపిస్తుంది. మతగురువును కూడా అక్కడికి తీసుకువెళ్లి, ఆ తిరుగుబోతు స్వర్గానికి వెళ్ళే ఏర్పాట్లు, అవీ చేయించండి. వాడికిక ఆట్టే గడువులేదు," అన్నాడు సైతాను. వెంటనే మాతో చెప్పనైనా చెప్పకుండా అంతర్హితుడై పోయాడు.

మేము గ్రామంలోకి వెళ్లి ఫాదర్ అడాల్ఫను, మరికొందరిని వెంటబెట్టుకుని హాన్స ఆపర్ట్ ఉన్న చోటికి వెళ్లాము. మేము వెళ్లిన కాసేపటికి అతడు స్పృహ రాకుండానే ప్రాణం విడిచాడు. అతని పెంపుడు కుక్క తప్ప అతనికోసం కంటతడిపెట్టిన వారు లేరు. కుక్క అతని ముఖం నాకుతూ, ఏడుస్తూ చుట్టూ తిరుగుతోంది. హాన్స ఆపర్ట్ కి బంధువులూ లేరు; డబ్బూ లేదు. అందుచేత అతన్ని అక్కడే శవపేటిక వగైరాలేమీ లేకుండా గొయ్యి తవ్వి పాతిపెట్టారు. మరొక గంటముందు వచ్చివుంటే అతనికై మతగురువు ప్రార్థనాదికం చెయ్యటం, అతడు స్వర్గానికి పంపించబడటం జరిగేది. ఇప్పుడా అవకాశం పోయింది. హాన్స ఆపర్ట్ శాశ్వతంగా నరకానికి వెళ్లిపోయాడు. లోకంలో అనేకులు వృథాగా కాలం గడిపే వారున్నారు. వారి కాలంలో ఒక్కగంట హాన్స ఆపర్ట్ కు లభించివుంటే అతనికి శాశ్వత నరకం గాక శాశ్వత స్వర్గం లభించి వుండేది. అప్పుడు నాకు తెలిసి వచ్చింది, కాలం ఎంత అమూల్యమైనదో. హాన్స ఆపర్ట్ దుర్గతికి సెప్పీ ఎంతో విచారించాడు. మనుష్య జన్మకంటే కుక్క జన్మే నయమనీ, స్వర్గ నరకాలబాధ దానికి లేదనీ అన్నాడు. కుక్కని ఇంటికి తీసుకుపోయి పెంచుదామనుకున్నాము. ఇద్దరం దిగులుగా గృహాభిముఖంగా నడుస్తున్నాము. సెప్పీకి మంచి ఆలోచన తట్టింది. కుక్క తన యజమానిని క్షమించినట్లు

కనిపిస్తున్నదనీ, కుక్కగనక క్షమిస్తే బహుశా దేవుడు కూడా క్షమిస్తాడనీ, ఆ విధంగా హాన్స్ ఆపర్ట్‌కి నరకం తప్పుతుందనీ అన్నాడు.

తరవాత వారంరోజులదాకా సైతాను రాలేదు. ఒంటరితనం దిగులుగా గడిచింది. నాకు అప్పుడప్పుడు మార్గరెట్‌ని చూడాలనిపించేది గాని, అవి వెన్నెలరాత్రులు; ఎంత రహస్యంగా ఇంటినుంచి తప్పించుకు పోదామనుకున్నా ఎవరికో ఒకరికి కంట పడక మానదు. అందుచేత ఆ ప్రయత్నం మానేశాను. కాని రెండు మూడు పర్యాయాలు ఉర్సులా పిల్లిని వెంటపెట్టుకుని కనిపించింది. మార్గరెట్ కులాసాగానే ఉందనీ, ఇంట్లో ఏ ఇబ్బందులూ లేవనీ ఆమె చెప్పింది. వృద్ధదాసి చక్కని కొత్త దుస్తులు ధరించి డబ్బు చేతిలో ఆడుతున్న మనిషివలెనే కనిపించింది. పిల్లి రోజుకి నాలుగు వెండి నాణాలూ ఖచ్చితంగా ఇస్తున్నదని, భోజనం, సారాయం మొదలైనవాటికి కూడా అదే అదనపు ఏర్పాట్లు చేస్తున్నందున రోజూ వచ్చే నాలుగు నాణాలూ నిలవలో పడుతున్నాయనీ కూడా ఉర్సులా చెప్పింది.

మార్గరెట్ ఒంటరిగా ఉంటున్నా దిగులుగా లేదనీ, [illegible] వచ్చి పలకరించి పోతున్నాడనీ ఆమె అన్నది. ప్రతిరోజూ మార్గరెట్ [illegible] పట్టుకుని [illegible] [illegible] పీటర్ కూడా ఆరోగ్యం

కోలుకున్నాడట. మేము ఫిలిప్ ట్రామ్‌ను మళ్లీ ఒక సారి తమ ఇంటికి తీసుకువస్తే బాగుండు ననుకుంటోం దట. ఉర్సులా తనకు కూడా అతన్ని చూడా లని వున్నట్లు చెప్పింది. అతన్ని గూర్చి, ముఖ్యంగా అతని పినతండ్రిని గూర్చి చాలా అడిగింది. సెప్పి, నికొలాస్ నవ్వారు. నేను వాళ్లతో అంతకు ముందే చెప్పాను, సైతాను తన పినతండ్రిని గూర్చి కోతలు కోసి ఉర్సులాను ఉబ్బించాడని. ఉర్సులా ప్రశ్నలకు మేము సమాధాన మివ్వలేదు. ఇద్దామను కున్నా నోళ్లు కట్టుపడిపోతాయిగా!

ఉర్సులా మరొక కబురుకూడా చెప్పింది. డబ్బు దండిగా ఉన్నందున, ఇంటిపనులు చేసేందుకు ఒక నౌకరుకుర్రాణ్ణి కుదుర్చుకున్నామని తెలిపింది. అది మామూలు విషయమైనట్లు నిర్లక్ష్యంగా చెప్ప జూచింది; కాని ఎంత ప్రయత్నించినా ఆమె సంతోషం ఆగలేదు. నౌకరు కుర్రాడిపేరు గాట్ ఫ్రీడ్ నార్ అని చెప్పింది. ఆ పేరు వినగానే మాకు మనస్సులో ఆందో ళన బయలుదేరింది. మేము బాలురమైనా, ప్రపంచ జ్ఞానం అట్టే లేకపోయినా కొన్ని విషయాలు గూర్చి మాకు నిశ్చితమైన పరిజ్ఞానం ఉన్నది. గాట్ ఫ్రీడ్ నార్ మంచి కుర్రాడే; అతనిలో ఎటువంటి దోషమూ లేదు; కొంచెం మందబుద్ధి గలవాడుతప్ప దుర్బుద్ధి అణు మాత్రమూ లేనివాడు. అయినా వాణ్ణి నౌకరుగా ఏర్పాటు చేసుకోవటం మంచిది కాదని తోచింది.

ఎందుకంటే వాడి నాయనమ్మ మంత్రగత్తె అనే ఆరోపణ మీద ఆరు నెలల కిందటే భస్మీభూతం చేయబడింది. కుటుంబంలో ఒకరు మంత్రగత్తె అయినప్పుడు మిగతా వారిలో కూడా ఆరోపం కొంత గాకపోతే కొంతైనా ఉండకపోదు. పైగా ఈ కాలంకూడా మంచిది కాదు. కొద్దిరోజులుగా మా పరగణాలో మంత్రగత్తెల వేట ముమ్మరంగా సాగుతున్నది. ఈ వేట యూరోపై అరవై ఏళ్లలోగా ఎన్నడూ ఇంత ఉధృతంగా విజృంభించలేదట. మంత్రగత్తె అనే మాట వినిపిస్తే చాలు ప్రాణాలు పైనే ఎగిరిపోయేవి. పూర్వకాలంలో వృద్ధ స్త్రీలు మాత్రమే మంత్రగత్తెలుగా ఉండేవారు. ఇప్పుడలా కాదు—అన్ని వయస్సుల్లో వారూ, ఆఖరికి ఎనిమిది తొమ్మిదేళ్ల పిల్లలు కూడా మాంత్రిక శక్తులు సంపాయిస్తున్నారు. ఆడవాళ్లయేది, మగవాళ్లయేది, పిల్లలయేది, పెద్దలయేది, ఎవరు పడితే వాళ్లే సైతానుకు ఆత్మ లమ్ముకోవటం, శక్తులు సంపాదించటం జరుగుతోంది. మా ప్రాంతంలో మాంత్రికులనేవాళ్లు లేకుండా నిర్మూలం చెయ్యటానికి తీవ్రమైన ఉద్యమం కొనసాగింది. కాని ఎంత మందిని తగలబెడితే అంతమంది మళ్ళీ తయారవుతున్నారు.

మాఊరికి పదిమైళ్ల దూరంలోవున్న ఒక వూళ్లో ఒక సంఘటన జరిగింది. బళ్లో చదువుకుంటున్న ఒక బాలికకు వీపు ఎర్రగా దద్దుర్లతో నిండి

వున్నట్టు ఉపాధ్యాయులు కనిపెట్టారు. అవి సైతాను చేసిన గుర్తులని వారు అనుమానించారు. బాలిక భయపడింది. అవి దోమకాట్లనీ, తను ఏదోషం ఎరగననీ, తన్ను రక్షించవలసిందని మొత్తుకుంది. కాని ఉపాధ్యాయులు విడిచిపెట్టలేదు. బళ్ళోవున్న బాలిక లందరినీ పరీక్షించారు. యాభైమంది బాలికలకీ మొత్తం మీద వీపులు కొంచెం ఎర్రఎర్రగానే వున్నాయి; పదకొండుగురు బాలికల వీపులుమాత్రం అనుమానించదగినంత ఎర్రగా వున్నాయి. ఈ విషయం దర్యాప్తు చేయటానికి ఒక కమిటీ ఏర్పాటైంది విచారణ చేయగా ఆ పదకొండుగురు బాలికలు తల్లుల కోసం ఏడ్చారు తప్ప, సైతానుతో తాము ఒడంబడిక చేసుకున్నట్టు ఒప్పుకోలేదు. వారిని వేర్వేరు చీకటి గదుల్లో పెట్టి పదిరోజులపాటు బంధించారు. మూడిపోయిన రొట్టె, నీళ్లు తప్ప వారికి వేరే తిండిలేదు. పదకొండో రోజుకి బాలికలందరూ నీరసంవల్ల ఏడవటం మానేశారు; జబ్బులుపడి లేచినవాళ్ళలాగ తయారయ్యారు; తిండి తినరు; పలకరు, ఉలకరు; కర్రల్లాగ బిగుసుకుపోయి కూర్చున్నారు. మళ్ళీ విచారణ చెయ్యగా వారిలో ఒకపిల్ల చేసిన పాపం చెప్పేసింది. చీపురుకట్టలమీద ఎక్కి గాలిలో తేలుతూ నిర్జన పర్వతాల్లోకి అనేకసార్లు వెళ్లామనీ, మంత్రగత్తెలు చేసుకునే ఉత్సవాల్లో పాల్గొన్నామనీ, సైతానుతో కలిసి నాట్యం చేశామనీ, మతగురువులను, దేవుణ్ణి

నోటికి వచ్చినట్లు తిట్టాననీ ఆమె వాఙ్మూలం ఇచ్చింది. ఆ పిల్ల తనంతట తనే ఈ విషయాలన్నీ చెప్పిందనుకోగూడదు. ఆమెకు ఇదంతా వివరంగా జ్ఞాపకం లేనందున కమిటీసభ్యులే "జ్ఞాపకం" చేశారు. "చీపురు కట్టలమీద ఎక్కి వెళ్లారా?" అని కమిటీవారు ప్రశ్న వేస్తారు. పదిరోజుల్నించి తిండీ తిప్పలూ లేక నీరసించివున్న ఆ పిల్ల "అవును" అని సమాధానమిస్తుంది. ఆ పాయింటు జాగ్రత్తగా రికార్డు చేస్తారు. తరవాత "సైతానుతో నాట్యం చేశారా?" "దేవుణ్ణి, మతగురువులను తిట్టారా?" మొదలైన ప్రశ్నలు వరసగా వేస్తారు. అన్నిటికీ ఆపిల్ల "అవు"నని, సమాధానమిస్తుంది. ఆ పాయింట్లన్నీ ఆమె స్వయంగా చెప్పినట్టే రికార్డు చేస్తారు. ఈవిధంగా ముక్కుపచ్చలారని బాలికనుంచి వాఙ్మూలం తీసుకోబడుతుంది. కమిటీ సభ్యులకు ఏమేమి ప్రశ్నలడగాలో క్షుణ్ణంగా తెలుసు. ఎందుకంటే ఇటువంటి అవాంతరాలు వస్తాయని రెండు వందల ఏళ్లకిందటే ఎవరో ఒక "ప్రశ్నావళి" తయారు చేసి ఉంచారు.

క్రమంలో ఒకపిల్ల ఒప్పుకుందని తెలియగానే మిగతా పదిమంది బాలికలూ కిక్కురుమనకుండా సైతానుతో తమకు సంబంధం ఉందని ఒప్పుకున్నారు. అప్పుడు వారందరినీ కట్టగట్టి కట్టెలమోపులు తగలపెట్టినట్లు తగలపెట్టారు. ఈ "అద్భుత దృశ్యం" చూట్టానికి చుట్టుపక్కల ఊళ్లనుంచి తండోపతండా

ఉగా ప్రజలు తరలివెళ్లారు. నేనుకూడా వెళ్ళాను. తగలబడేవారిలో ఒకపిల్ల నాకు స్నేహితురాలు. ముద్దులొలికే ఆమె చిన్నారిముఖం నేనెన్నటికీ మరవలేను. ఆమెతల్లి గుండెలు పగిలిపోయేట్లు "ఓయి నాయనో! ఓయి దేవుడో!" అని ఏడుస్తుంటే, ఆ బాలికలు కణకణ కాలిపోతుంటే, చూడలేక అవతలకు వెళ్లిపోయాను.

ఇక మార్గరెట్ ఇంట్లో నౌకరుగా కుదిరిన గాట్ ఫ్రీక్ నాగ్ విషయానికి వద్దాం. అతని నాయనమ్మ తలకాయ నెప్పులను తమాషాగా నయం చేసేది. తల, మెడ కొంతసేపు నిమిరేది; చేత్తో తీసేసినట్టు తలనెప్పి మాయమయ్యేది. ఇది సైతానుపనేనని ఆరోపణ చేశారు. మంత్రగత్తెల కమిటీవారు ఆమెను విచారణకు పిలిపించారు. ఆమె విచారణ అవసరం లేకుండానే ఒప్పుకున్నది. మర్నాడు ఆమెకు సహాగ్ని శిక్ష జరుగుతుందని ప్రకటించారు. గ్రామ మధ్యంలో చితి ఏర్పాటైంది. పోలీసులు ఆమెను తీసుకువచ్చి, మరొక మంత్రగత్తెను తీసుకురావటానికి వెళ్లారు. ఆమె చితివద్ద కూర్చుని, అది శీతాకాలపు ఉదయం కావటంచేత పళ్లు వెచ్చబెట్టుకుంటోంది. నేను ఆమెను సమీపించి ఎవరూ చూడకుండా ఒక ఆపిల్ పండు ఇచ్చాను. ఇంతలో మరొక కొత్తవాడెవడో వచ్చాడు. ఎవరూ వినకుండా ఆమెను చూసి "అయ్యో, పాపం" అని జాలిపడ్డాను.

"నువ్వు ఒప్పుకున్న విషయం నిజమేనా?" అని అడిగాడు. ఆమె కాదన్నది. కొత్తవాడు ఆశ్చర్యపడి "అయితే ఎందుకు ఒప్పుకున్నావు?" అన్నాడు.

"నేను బీదముండని. కూలినాలి చేసుకుని పొట్ట పోసుకునేదాన్ని. వాళ్లన్నది ఒప్పుకుంటేనే మంచిదని ఒప్పుకున్నాను. ఒప్పుకోకపోతే బహుశః విడిచిపెట్టేవాళ్లేమో. కాని విడిచిపెట్టినా, నేను మంత్రగత్తెననే అనుమానం ఎవరికీ పోదు. ఆమీదట నాకెవరూ కూలిపని ఇవ్వరు. నన్ను చూసి దూరంగా తొలగిపోవటమో, కుక్కలను ఉసికొల్పటమో చేస్తారు. నేను మలమల మాడి చావటం తప్ప ఇంకేమీ ఉండదు. అంతకంటే ఇలా కాసేపు తగలడి చావటమే మంచిది. మీరెవరో జాలిగుండె మనిషల్లే వున్నారు. మీరాడిన మంచిమాట మరిచిపోను."

అని ఆ వృద్ధస్త్రీ మంటకు దగ్గరగా జరిగి కూర్చుంది. అప్పటికి జనం బాగా పోగయ్యారు. ఎవరో ఒక కోడిగుడ్డు విసిరారు. అది ఆమెకంటికి తగిలి, పగిలి, ముఖమంతా అయింది. ఈ హాస్యచేష్టకి జనం గొల్లున నవ్వి తమ ఆనందం ప్రకటించారు. తరవాత కాసేపటికి వృద్ధస్త్రీకి యథావిధిగా సజీవ దహనసంస్కారం జరిగింది.

ఒకసారి సైతానుకు మాటలసందర్భంలో పదకొండుగురు బాలికల సంగతి, వృద్ధస్త్రీసంగతి చెప్పాను. అత డేమీ చలించలేదు. "మానవజాతి

స్వభావమే అంత" అన్నాడు. "మానవజాతి చర్యలు పట్టించుకోవలసినంత ముఖ్యమైనవి కా"వన్నాడు. "మానవజాతి పుట్టుకం ఎరుగుదును. మానవుడు మట్టితో తయారయ్యాడని కొందరంటారు. అది అబద్ధం. బురదతో తయారయ్యాడు. కనీసం అంతా కాకపోతే కొంత భాగమైనా బురదతో తయారు చెయ్యబడ్డాడు," అన్నాడు. అతని అభిప్రాయం నా కర్థమైంది; మానవునికున్న ధర్మాధర్మ విచక్షణజ్ఞానం బురద అని అతని అభిప్రాయం. నేను గ్రహించినట్లు తెలుసుకొని సైతాను నవ్వాడు. పచ్చిక మేస్తున్న ఎద్దు నొకదాన్ని చూపించి, దాన్ని నిమిరి, దానితో ఏదో మాట్లాడాడు. తరవాత నాతో ఇలాగన్నాడు :

"ఇదుగో—ఈ ఎద్దు చూడు. అమాయికలైన బాలికలను పదిరోజులు ఆకలితో మాడ్చి, భయపెట్టి, వారు చెయ్యని పాపాలను వారిచేత ఒప్పింపజెయ్యటం, ఈ ఎద్దు చెయ్యగలదంటావా ? నిరుపేద వృద్ధస్త్రీలు తోటిమానవులకు సహాయం చేస్తుంటే సహించలేక కాల్చి చంపటం, కాల్చబోయేముందు కోడిగుడ్లు విసిరి అవమానించటం, ఈ ఎద్దు చెయ్యగలదంటావా ? ఊహు. చెయ్యలేదు. దానికి ధర్మాధర్మ విచక్షణ జ్ఞానం లేదు గనక అధర్మం చెయ్యలేదు. అందుకనే అది మా దేవతలతో సమానమైనది.

సైతాను ఒకొక్కసారి ఎంత తియ్యగా మాట్లాడుతాడో, మరొకొక్కసారి అంత క్రూరంగా

మాట్లాడుతాడు. ముఖ్యంగా మానవజాతిప్రసక్తి వస్తే చాలు అతని కంఠంలో కాఠిన్యం ఉట్టిపడుతుంది.

మళ్లీ కథలోకి వద్దాం. గాట్ ఫ్రీడ్ నార్‌ను నౌకరుగా ఏర్పాటు చేసుకోవటం క్షేమం కాదని మాకు అనిపించింది. మేము అనుమానించినట్టే జరిగింది. మంత్రగత్తె అని తగలపెట్టబడిన స్త్రీ మనమడు ఫలానా మార్గరెట్ వద్ద నౌకరుగా ఉంటున్నాడనే విషయం నలుగురిలోనూ పాక్కింది. కొందరు మండి పడ్డారు. పైగా ఆ ఇంట్లో మార్గరెట్‌కూ, ఉర్సులాకే లేదే? నౌకర్ని పెట్టుకుని వాడికి జీతమిచ్చి పోషించటాని కెక్కడుంది? అని గుసగుసలు ప్రారంభమయ్యాయి. ఈ రహస్యం భేదించటానికి కొందరు నడుం బిగించి తీవ్ర కృషిచేశారు. గాట్‌ఫ్రీడ్ నార్ కనిపిస్తే వాడిమీద ఇంతవరకూ ఉమ్మేసే మహానుభావులు, ఇప్పుడు వాణ్ణి మెల్లిగా దువ్వసాగారు. వాడు అసలే మేథకుడు గనక వారు పన్నిన వల చూసుకోకుండా, వారు తనతో మాట్లాడిందే భాగ్యమనుకుని, సంతోషించాడు. చల్లగా ఉన్నదున్నట్టు చెప్పేశాడు.

"డబ్బా? వెధవ డబ్బు! మార్గరెట్‌గారి దగ్గర చచ్చేంత డబ్బుంది. నాకు ముప్పూటా మూడుకంచాల తిండి పెట్టడమే గాక వారానికి రెండు వెండి నాణాలు జీత మిస్తున్నారు. వాళ్ల భోజనం ఎల్లా వుంటుందో తెలుసా? మహారాజులు కూడా జన్మలో తిని ఎరగని

పదార్థాలు ఇంట్లో ఎక్కడ చూసినా మూలుగుతూంటాయి," అన్నాడు.

గాట్ ఫ్రీడ్ నార్ ఇలా వర్ణించే సరికి గ్రామస్థులకి మూర్ఛ పర్యంతం అయింది. ఆశ్చర్యం, భయం ముంచుకొచ్చాయి. కొందరు వెంటనే వెళ్లి జ్యోతిష్కుడితో చెప్పారు. ఆయనకి ఈ మాటలు విని కాళ్లు చేతులు చల్లపడ్డాయి. తక్షణంపోయి ఫాదర్ అడాల్ఫ్ కు చేరవేశా డీ కబురు. ఆయనక్కూడా కాళ్లూ చేతులూ ఆడలేదు. దీర్ఘంగా ఆలోచించి, "ఇదేదో చూడాల్సిందే. దీని అంతు నేనో, నా అంతుఅదో కనుక్కోవాలి," అని ఫాదర్ అడాల్ఫ నిశ్చయించాడు.

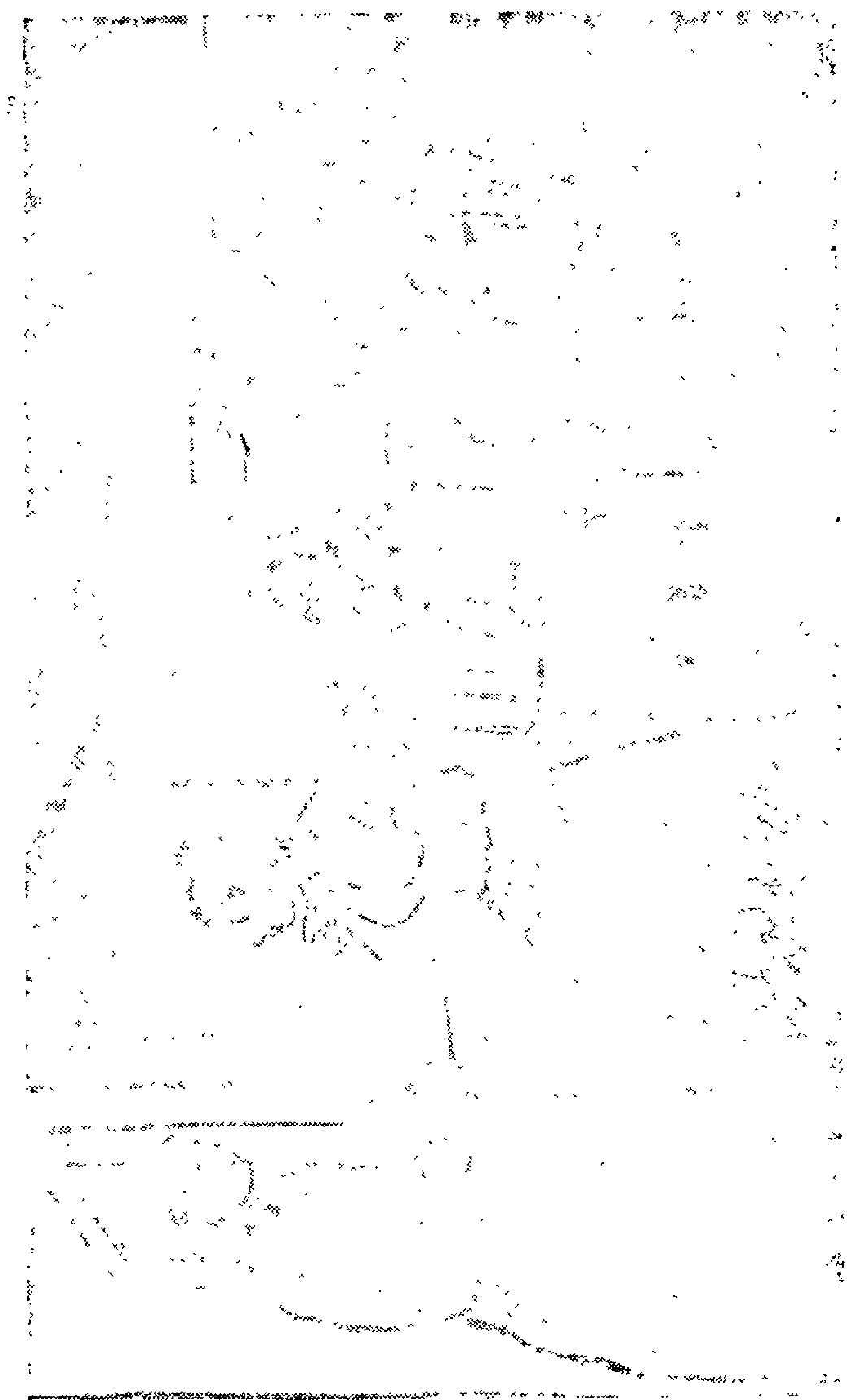
మార్గరెట్ కు తిరిగి సిరిసంపదలు లభించడానికి ఏవో మంత్రశక్తులే కారణమైవుండాలని ఫాదర్ అడాల్ఫ్ భావించాడు. మార్గరెట్ ఇంటికి తరుచు వస్తూపోతూ ఉండాలని, ఏమీ ఎరగనట్లు నటిస్తూ అంతా కనిపెట్టాలనీ, గ్రామస్థులకు రహస్యంగా హెచ్చరిక చేశాడు. గ్రామస్థులు మొదట సందేహించారు, మంత్రశక్తులతో నిండిన మార్గరెట్ ఇల్లు ప్రవేశించటానికి. కాని తన ప్రభావంవల్ల ఎవరికీ ఏ అపాయమూ రాకుండా చేస్తానని ఫాదర్ అడాల్ఫ్ అభయం ఇచ్చాడు. మంత్రించిన శిలువ, అదీ దగ్గర పెట్టుకుని ఉండమని సలహా ఇచ్చాడు. అప్పుడు గ్రామస్థులకు భయం తొలిగి మార్గరెట్ ఇంటికి పోవటానికి

అంగీకరించారు. ఆమెపై అసూయ, ద్వేషం ఉన్న కొం దరు ఆమె ఇంటికి వెళ్ళటానికి సంబరపడ్డారు కూడాను.

ఈ విధంగా మార్గరెట్ ఇల్లు మళ్ళీ కళకళలాడ సాగింది. తన ఇంటికి గ్రామస్థులు రాకపోకలు జరుపు తున్నందుకు ఆమె సంతోషించింది.

మేము ముగ్గురం కూడా నిరభ్యంతరంగా మార్గరెట్ ఇంటికి వెళ్ళసాగాము. మా తలిదండ్రులు కూడా రోజూ ఒకసారైనా ఆ ఇంటికి వెళ్లేవారు. ఉర్సులా పెంపుడుపిల్లి ఎంతమంది వచ్చినా షడ్ర సోపేతమైన విందు ఏర్పాటు చేసేది. రకరకాల మధ్య పదార్థాలు, పానీయాలు, ఫలాలు సప్లయి చేసేది. మహారాజులకు తగిన ఈ భోజ్యవిశేషాలు ఆరగించి గ్రామస్థులు విపరీతమైన ఆశ్చర్యంతో ఇళ్లకు తిరిగి పోయేవారు. అంత ఖరీదైన పదార్థాలు ఎక్కణ్నుంచి వస్తున్నాయో ఎవరికీ తెలీదు.

మార్గరెట్ కి అప్పుడప్పుడు సందేహం పట్టుకుని బాధించేది. ప్రతిరోజూ అతిథులను సత్కరించటానికి తగిన ధనం ఎక్కణ్ణించి వస్తోంది? ఈ విషయమై ఉర్సులాను ఎన్నిసార్లు అడిగినా ఆమె "దిక్కులేని వారికి దేవుడే దిక్కు" అని వల్లించటం తప్ప మరొక మాట చెప్పేదికాదు. దేవుడు తలుచుకుంటే ఆయన కసాధ్యమనేది లేదని మార్గరెట్ కి నమ్మకం ఉన్నది. అయినా వట్టి పుణ్యానికి దేవుడింత విస్తారంగా దయ చూపిస్తున్నాడంటే మార్గరెట్ నమ్మలేక పోయింది.

కాని ఆముక్క పై కనలేదు. అంటే ఏం కీడు మూడు తుందోనని భయం. మంత్రాలు తంత్రాల ప్రభావ మేమోనని మొదట అనుమానించింది, గాని ఆ అను మానం నిరాధారమని నిశ్చయించుకుంది. ఎందుకంటే గాట్‌ఫ్రీడ్ నార్ నౌకరుగా తమవద్ద కుదరక ముందు నుంచీ, ఇంట్లో ఈ ఆర్థిక విచిత్రాలు జరుగుతున్నాయి. కనక ఇది గాట్ ఫ్రీడ్ నార్ పనికాజాలదు. ఇకఉన్నది ఉర్సులా. ఆమెను అనుమానించటమే మహా పాపం. అంత భక్తురాలు, పుణ్యాత్మురాలు పృథ్విలో ఉండదు. పైగా ఉర్సులాకు మాత్ర గత్తేలంటే తగని మాట.

ఈ విధంగా తన అదృష్టానికి కారణం భగ వంతుని కరుణయేగాని మరేమీకాదని మార్గరెట్ నిర్ణ యించుకుంది. ప్రతిరోజూ ప్రార్థన సమయంలో దేవు నికి కృతజ్ఞత వెల్లడించేది. పిల్లి న్యాయంగా తనకు రావలసిన కృతజ్ఞతా గౌరవం దేవునికి పోతున్నందుకు ఏమీ కించపడలేదు. తన శాయశక్తులా తంటాలు పడి ఇంటిల్లి పాదికీ సమస్తా వసరాలు తీరుస్తున్నాడు. రోజు కొకరకంగా పిండి వంటలు సన్నాయి చేస్తున్నాడు.

ప్రతి ఊళ్లోనూ సాధారణంగా మంచి స్వభావం గలవారు ఉంటూనే వుంటారు. అటువంటి వారు భయ గ్రస్తులైనప్పుడో, [illegible] ప్రయాణాలకు వెళ్ళి [illegible] దిలుగనున్నప్పుడో తప్ప, ఇతరులకు కనిపించరు. మరా ఈ జెల్ పట్నంలో కూడా ఇటువంటి సుస్వ

ఛాయలు లేకపోలేదు. అయితే నేం? ఇవి మామూలు రోజులు కావు. మంత్రగత్తెల భయం దేశమంతటా వ్యాపించి వుంది. భయ వివశులైన మనుషులు సులభంగా కర్కశత్వం అవలంబిస్తారు. అందుచేత మా ఊళ్లో మంచివాడు, స్నేహశీలి అని చెప్పుకోదగ్గ వాడొక్కడూ మిగల్లేదు. మార్గెట్ గృహంలో జరిగే విచిత్రాలకు ప్రతివాడూ భయంతో కొయ్యబారి పోసాగాడు. మంత్ర శక్తులవల్లనే ఆ విచిత్రాలన్ని జరుగుతున్నాయని అంతా రూఢి చేసుకున్నారు. అప్పటికే మా గ్రామస్థుల్లో కొందరు. అమాయికులైన మార్గెట్, ఉర్సులాలకు దుస్థితి పట్టనున్నందుకు లోలోపల జాలిపడ్డారు. ఆజాలి పైకేమాత్రం వెల్లడించలేదు. (వెల్లడించటం క్షేమం కాదు)

మార్గెట్, ఉర్సులాలను కొంచెం జాగ్రత్తగా ఉండవలసిందిగా హెచ్చరించాలని మేం ముగ్గురు మిత్రులం అనుకున్నాం. కాని ఎన్నిసార్లు ప్రయత్నించినా ధైర్యం చాలలేదు. గ్రామస్థులు పన్నిన పన్నాగాన్ని బయట పెట్టేస్తే, ఏం కొంప మునుగుతుందోనని భయపడి నోరుమూసుకుని వూరు కున్నాం. ఇలా మేము ముగ్గురం లోలోపల భయపడి ఊరుకున్నట్టు పైకి ఒకళ్లతో ఒకళ్లం చెప్పుకోటానికి కూడా సిగ్గు పడ్డాం. ముగ్గురం కలుసు కున్నప్పుడు మార్గెట్ విషయం తప్ప మిగతా అన్ని విషయాలు మాట్లాడుకునే వాళ్లం. ఈ కృత్రిమ ప్రవర్తనవల్ల మేమెంత

నీచులమై పోయామో మాకే తెలుసు. అందులో, రోజూ మార్గరెట్ ఇంటికివస్తూ, పోతూ, ఆమె ఇంట్లో విందులారగిస్తూ, ఆమెకు రాగల హానిగూర్చి ఒక్క మాట అందించలేక పోవటం మరీ నీచం అనిపించింది. పాపం, మార్గరెట్ వట్టి అమాయకురాలు. మొన్నటివరకూ తనగడప తొక్కని గ్రామస్థులు మళ్లీ ఎందుకు వస్తున్నారో, వచ్చి ఇంట్లో నాలుగు మూలలూ వెయ్యి కళ్లతో ఎలా శోధిస్తున్నారో, తాము చూసిన ప్రతి స్వల్పవిషయమూ మూట కట్టుకుని ఫాదర్ అడాల్ఫ్‌కు ఎలా చేరవేస్తున్నారో ఆమె కాస్తయినా గ్రహించలేదు. వెర్రి బాగుల దానిలా, గ్రామస్థులు తన గడప తొక్కిందే చాలనుకుని మురిసిపోయింది.

గ్రామస్థులు మార్గరెట్ ఇంట్లో పరిస్థితిని ఎప్పటి కప్పుడు ఫాదర్ అడాల్ఫ్‌కి తెలియజేసినా ఆయనకి తలాతోకా స్ఫురించలేదు. ఆఇంట్లో గాకపోతే చుట్టు పక్కల దగ్గర్లోనే ఎక్కడో మాంత్రికుడో, మంత్రగత్తో ఉండి ఉండాలి. గ్రామస్థులు ఎంత సోదా చేసినా అటువంటి వ్యక్తి ఎవరూ కంటపడలేదు. మార్గరెట్ గాని, ఉర్సులాగాని, గాట్‌ఫ్రీడ్ నార్ గాని మంత్ర తంత్రాలు జపిస్తున్నట్టుగాని, మాయలు గారడీలు చేస్తున్నట్టు గాని ఎవరూ చూడలేదు. అయితే ఇన్ని రకాల పిండివంటలూ, ఇన్నిరకాల ఫలాలూ, పానీయాలు ఎడతెగకుండా ఎక్కణ్ణించి వస్తున్నట్టు?

గ్రామస్థులు ఏది అడిగితే అది, ఎంత అడిగితే అంత చిటికెలో సప్లయి అవుతోందట. మంత్రగత్తెలు ఇటువంటి పనులు తేలిగ్గానే చేయగలరు. కాని మంత్రాలు జపించకుండా, ఉరుములు, పిడుగులూ, భూకంపాలు రాకుండా, పిశాచాలు కళ్ళఎదట నాట్యం చెయ్యకుండా ఈ విచిత్రాలేమీ జరగటానికి వీల్లేదే. ఎంత మంత్రగత్తెలయినా ఇంత సునాయాసంగా మాయలు చేయలేరే. ఇదేదో కొత్తరకం ఇంద్రజాలం. ఏపుస్తకంలోనూ ఈమాదిరి మాయల్ని గూర్చి చదవలేదు. మాంత్రిక వస్తువులు మంత్రం ఉన్నంత వరకే బాగా ఉంటాయి; మంత్రం విచ్చిపోయిన తరవాత అవి మట్టి అయిపోతాయి. కాని మాగ్నెటిక్ ఇంట్లో వస్తువులు అలా కాదే! గ్రామస్థులు చాటుగా కొన్ని పిండివంటలు పళ్లు, ఇతరవస్తువులు తెచ్చి ఫాదర్ అజాల్స్ కిచ్చారు. ఆయన శిలువ ముట్టుకుని ఆ వస్తువుల్లో వున్న మంత్రం విచ్చిపోవుగాక! అని ప్రార్థనలు చేశాడు. అవి నిజంగా మాయవస్తువులైతే అంతటితో మట్టై పోవాల్సిందే కాని అవి శుభ్రంగా నిక్షేపంలా ఉండిపోయాయి. మామూలు పదార్థాలు చెడిపోవటానికి ఎంతకాలం పుచ్చుకుంటాయో అదికూడా అంత కాలం పుచ్చుకుని మరీ చెడిపోవటం, కుళ్లిపోవటం ప్రారంభించాయి.

ఫాదర్ అజాల్స్ ఆశ్చర్యానికి మేరలేదు. తనంత గొప్పమేధావినికూడా తల్లకిందులు చేసేస్తున్న

ఈవిచిత్ర సంఘటనలను తలుచుకున్నప్పుడల్లా ఆయనకి పిచ్చెక్కినంత పని అయ్యేది. మంత్రశక్తులవల్ల జరుగుతున్న పని కాదని ఆయన నిశ్చయం చేసుకున్నాడు. కాని అలాగని అక్కడితో ఊరుకుంటే ఎల్లా? ఇదేదో కొత్తరకం మంత్రశక్తి కావచ్చుగా? మరి ఈ సంగతి ఎలా తేల్తుంది? ఆలోచిస్తే ఒక ఉపాయం తట్టింది:

మార్గరెట్ ఇంట్లో అంత వస్తుసామగ్రి ఉన్నదీ అంటే, అది బయటినుంచి వచ్చినదై ఉండాలి; లేక ఇంట్లోనే ఎక్కడో తయారై ఉండాలి. ఇంట్లోనే అంత సామగ్రీ తయారవుతోందని అంటే నిస్సందేహంగా అది మంత్రశక్తివల్లనే. భేష్! ఈ ఆలోచన బావుంది; ఇప్పుడు బయటపడకపోతుందా కిటుకు అనుకున్నాడు ఫాదర్ అడాల్ఫ్.

7

ఇంతలో మార్గరెట్ తన ఇంట్లో విందుచేయ నిశ్చయించింది. నలభై మందికి ఆహ్వానపత్రాలు పంపించింది. విందు ఇంకా వారం రోజు లుంది. ఈ విషయం ఫాదర్ అడాల్ఫ్‌కి తెలియగానే ఆయన సంతోషం వర్ణనాతీతం. 'వెదుకబోయిన తీగ కాలికి తగిలిన' ట్లయింది. రహస్య విచ్ఛేదం చేయటానికిదే మంచి తరుణం. మార్గరెట్ ఇల్లు ఒడిగా ఉన్నది. దానికి చుట్టు పక్కల చాలదూరంవరకూ జనసంచారం ఉండదు. ఈ వారంరోజులూ జాగ్రత్తగా మార్గరెట్ ఇంటిని

నిఘాలో ఉంచితే, ఎందుకు అవసరమైన పదార్థాలు,
వస్తుసామగ్రి బయటినుంచి లోపలికి వెళుతున్నదీ
లేనిదీ సులభంగా కనిపెట్టవచ్చు. బయటినుంచి లోనికి
ఏమీ వెళ్లకపోతే లోపలే ఎవరో సైతాను సహా
యంతో వాటిని తయారుచేస్తున్నారన్నమాట.

మార్గరెట్ ఇంట్లోకి మనుషులు వస్తున్నారు,
పోతున్నారు. కాని ఎవరూ ఏమీ తీసుకుపోవటమూ
లేదు; తీసుకురావటమూ లేదు. ముప్ఫైమంది అతిథు
లకు వడ్డించటానికి ఎంత సామగ్రి కావాలి? మరి
ఒక్క బస్తాకూడా లోపలికి పోలేదే? ప్రతిరోజూ
చీకటి పడగానే మార్గరెట్ ఒక బుట్ట తీసుకుని ఎక్క
డికో వెళుతూ వున్నమాట నిజమే. కాని తిరిగి వచ్చే
టప్పుడు వెంట ఏమీ తీసుకొస్తున్నట్లు కనబడలేదు.

ఆరోజే విందు. అతిథులు కొంచెం ముందుగానే
వచ్చి తమ తమ స్థానాలాక్రమించారు. ఫాదర్
అడాల్ఫ్, ఆయన వెనక (ఆహ్వానింప బడకపోయినా)
జ్యోతిష్కుడు వచ్చారు. గ్రామస్థులు జ్యోతిష్కుని
చెవులో ఊదారు, బయటినుంచి సామగ్రి ఏమీ రాలే
దని. విందు ప్రారంభమైంది. బల్లలమీద తళతళ
మెరిసే పళ్లెరాలలో, పాత్రలలో గ్రామస్థులెవరూ తిని
కని వినని పదార్థాలు, పానీయాలు కొల్లలుగా
ఉన్నాయి. అతిథులు వాటిని ఒక్కుమ్మడిగా ముట్ట
డించి విశ్లేషణం చెయ్యసాగారు. జ్యోతిష్కుని
మనస్సు క్షణకాలం కల్లోలమైంది. తిరిగి తేరుకుని

చుట్టూ చూశాడు. ఈ పదార్థాలన్నీ నిజమైన పదార్థాలుగానే కనిపిస్తున్నాయి. రుచికి, స్పర్శకు, వాసనకు అన్నిటికీ మామూలుగానే ఉన్నాయి. మంత్రాలు లేవు, తంత్రాలు లేవు; ఉపాయాలు లేవు, మొసపులు లేవు; అంతవరకూ నిశ్చయమే. ఇది మంత్ర మహిమ అనే విషయంకూడా నిశ్చయమే. సందేహం లేదు; అంతే కాదు; ఇది మామూలుగా చూసే మంత్ర మహిమకూడా కాదు; అపూర్వము, అద్భుతము, అనితరసాధ్యము అయిన మంత్ర మహిమ. ఇది సామాన్యమైన శక్తి కాదు. దీన్ని భేదించటానికి జ్యోతిష్కుడు కృతనిశ్చయుడయ్యాడు. తన ప్రయత్నం నెరవేరితే, ప్రపంచం మూలమూలలకూ ఈ విషయం పాకిపోతే, తన పేరు చరిత్రలో సువర్ణాక్షరాలతో లిఖించబడుతుంది. దేశాలన్నీ దిగ్భ్రమ చెంది చూస్తాయి. ఇంత గొప్ప వ్యక్తి, మరెవరూ చేయలేని పనిని చేసిన మహాత్ముడు నిజంగా ఉన్నాడా అని ఆశ్చర్యంతో తరతరాలు తన పేరు చెప్పుకుంటారు. తన భావి కీర్తికి సంబంధించిన ఈ మధుర భావనతో జ్యోతిష్కునికి కైపెక్కింది.

ఉమ్మలా జ్యోతిష్కుణ్ణి వినయంగా సమీపించి, "ఏం కావాలి సార్!" అని అడిగింది.

"నీ యిష్టం వచ్చింది తీసుకురా," అన్నాడతడు.

ఉర్సులా, గాట్ ఫ్రీడ్ నార్ ఇద్దరూ కలిసి పక్క గదిలోనుంచి కొన్ని పానీయాలు పట్టుకువచ్చారు. జ్యోతిష్కుడి బల్లమీద ద్రాక్షరసం సీసాలు రెండు అమర్చారు. ఒక సీసాలో ఎర్రమధువు, మరొక దానిలో తెల్లమధువు ఉన్నాయి. జ్యోతిష్కుడు అత్యుత్సాహంతో ఎర్రమధువు ఒక గ్లాసులో పోసుకుని తాపీగా తాగాడు; మరొకగ్లాసు కూడా కానిచ్చాడు. తరవాత ఎదురుగా వున్న వివిధ రుచ్యపదార్థాలు ఆబగా లగాయించసాగాడు.

సరిగ్గా ఆ సమయానికే సైతాను అక్కడికి వచ్చాడు. అతడు వస్తాడని నేను ఊహించలేదు. వారం రోజులు పైగా అయింది అతడు వెళ్లిపోయి. ఈరోజున వస్తాననికూడా మాతో చెప్పలేదు. అయినా సరిగ్గా సమయానికే వచ్చాడు. విందు జరుగుతూండటంచూసి, ఆహ్వానం లేకుండా వచ్చినందుకు సిగ్గుపడ్డట్టు నటించి, వెళ్ళిపోబోయాడు. కాని మార్గరెట్ గబగబ వెళ్ళి అతని కరస్పర్శ చేసి ఉండవలసిందని బతిమాలింది. అతడు ఉండటానికి అంగీకరించాడు. మార్గరెట్ అతన్ని సాదరంగా హాల్లోనికి తీసుకుపోయింది. ఆడపిల్లలకి, విల్హెల్మ్ మీడ్లింగ్ కు, కొంతమంది గ్రామపెద్దలకు అతన్ని పరిచయం చేసింది. అతణ్ణి, చూడగానే హాలంతటా సంచలనం కలిగింది. ఒకరితో ఒకరు గుసగుసలాడుతూ అతన్ని గురించే చెప్పుకోసాగారు: "చూశావా? ఆ అబ్బాయి ఎంత బావున్నాడో?"

"మొహంలో ఏమి వర్చస్సు, ఏమి తేజస్సు!"

"అతని పేరేమిటో?"

"ఫిలిప్ ట్రామ్."

"సరిగ్గా సరిపోయింది పేరు. పేరుకు తగ్గట్టే ఉన్నాడు." (జర్మన్ భాషలో 'ట్రామ్' అంటే 'డ్రీమ్'—స్వప్నం—అని అర్థం.)

"ఏం చేస్తూ వుంటాడో?"

"చర్చి ఉద్యోగానికి చదువుతున్నాడట."

"బావుంది. అతని అందం చూస్తే బిషప్ అయిపోయే సూచనలు కనిపిస్తున్నాయి. అదృష్ట వంతుడు."

"అతని పినతండ్రి దక్షిణాదిన ఎక్కడో ఉన్నాడట. గొప్ప ధనవంతుడట."

"అలాగా? అబ్బ!"

ఈవిధంగా అతిథులు గుసగుసలుగా చెప్పుకో సాగారు. సైతాన్ని చూడగానే యావన్మందీ తన్మయులై పోయారనటంలో సందేహం లేదు. అతను హాల్లో అడుగుపెట్టిన క్షణం నుంచీ వాతావరణం హఠాత్తుగా చల్లబడింది. బయట తీవ్రంగా ఎండ కాస్తున్నా లోపల ఇలా చల్లపడటానికి కారణ మేమిటో ఎవరూ ఊహించలేక పోయారు. (అది సైతాను సాన్నిధ్యంవల్ల జరిగిన పనేనని మా ముగ్గురికీ తప్ప మరెవరికీ తెలియదు.)

ఈలోగా జ్యోతిష్కుడు మరొక గ్లాసెడు మధువు తాగాడు. అది మూడో గ్లాసు. గ్లాసులో మధువు వంపుకుని సీసా బల్లమీద పెట్టటంలో బల్ల కొంచెం కదిలి సీసాకింద పడిపోయింది. వెంటనే పట్టుకున్నాడు. కాని మధువు చాలా వొలికిపోయింది. సీసా ఎత్తిపట్టుకుని చూస్తూ "అరెరే! చక్కటి ఎఱ్ఱద్రాక్ష రసం. వొలికిపోయింది!" అని విచారించాడు. ఇంతలో హఠాత్తుగా అతని ముఖం ఒక్క వెలుగు వెలిగింది. "త్వరగా! త్వరగా! పెద్దగిన్నె పట్టుకురండి," అని అరిచాడు.

ఉర్సులా గిన్నె పట్టుకొచ్చి ఇచ్చింది. జ్యోతిష్కుడు సీసాను గిన్నెలోకి వంచాడు. అంతకుముందు సీసాలో కొంచెం మాత్రమే ఎఱ్ఱమధువు ఉన్నది. అతడు సీసా వంచగానే బుడబుడ శబ్దం చేసుకుంటూ గిన్నెలోకి జోరుగా ఎఱ్ఱ మధువు ప్రవహించసాగింది. గిన్నె క్రమంగా నిండిపోయింది. ఎఱ్ఱమధువు గిన్నెనుండి కొంచెం పొర్లిపోయింది కూడాను. ఈ అద్భుతదృశ్యం అతిథులు చూచినవారందరినీ ఆశ్చర్యచకితులను చేసింది.

జ్యోతిష్కుడు సీసాఎత్తి అందరికీ చూపించాడు.

"చూశారా? సీసా పూర్తిగా వంచేసినా ఇంకా నిండుగా వుంది," అన్నాడు. అతిథులు నిశ్చేష్టులై వున్నారు. నేను సైతాను వంక చూశాను. అదే క్షణంలో అతడు అంతర్హితుడై పోయాడు. ఫాదర్ అడాల్ఫ్ తపీమని లేచాడు. గొంతెత్తి "ఈ ఇంట్లో

పిశాచా లున్నాయి," అని గర్జించాడు. అతిథులు కెవ్వున కేక వేసి లేచిపోయారు. "ఈ ఇంట్లో పిశాచా లున్నాయి. ఈ ఇంటిని—" అని ఫాదర్ అడాల్ఫ్ ఏదో అనబోయాడు. ఆయన నోరు హఠాత్తుగా మూసుకు పోయింది. ఒక్కమాట బైటికి రాలేదు.

ఆక్షణంలో సైతాను నాకు మళ్లీ కనిపించాడు; ఉల్లి పొరలాగ గాలిలో తేలుతూపోయి జ్యోతిష్కుడి శరీరంలో ఏకమై పోయాడు. జ్యోతిష్కుడు చెయ్యెత్తి అధికార స్వరంతో, పారిపోబోతున్న గ్రామస్థులను ఆజ్ఞాపించాడు: "ఆగండి. కదలకండి." అందరూ ఉన్న చోటే ఆగిపోయారు. "గరాటీ పట్టుకురండి," అని అరిచాడు. ఉర్సులా గడగడ వణికిపోతూ గరాటీ తెచ్చి ఇచ్చింది. జ్యోతిష్కుడు గరాటీ సీసాలో పెట్టి ఇందాక మధువుపోసిన గిన్నె ఎత్తి అదంతా సీసాలో పోశాడు. సీసానిండా అదివరకే మధువున్నది. అయినా గిన్నెలోని మధువంతా సీసాలోకే పోయింది. మధువంతా ఈ విధంగా సీసాలోకి ఓడ్చాక జ్యోతిష్కుడు అందరికేసీ గర్వంగా చూసి "హాహ్హాహ్హా" అని వికటాట్టహాసం చేశాడు. "హు. ఇదో లెక్కా, పత్రమా, జమా? ఇది ఎవరైనా చేయగలరు. నేను తలుచుకుంటే ఇంతకంటే గొప్ప తమాషాలే చెయ్యగలను," అని మళ్ళీ నవ్వాడు.

"ఓయి దేవుడోయ్ ! ఈయనకి దెయ్యం పట్టింది," అంతా ఒక్కసారిగా గొల్లుమన్నారు. అతి

థుల ముఖాలు భయంతో తెల్లగా పాలిపోయాయి. ఒక్క పరుగున గుమ్మంకేసి దూకి వెనక్కి తిరిగి చూడ కుండా అంతా పారిపోయారు. ఒకళ్లనొకళ్లు తోసుకుంటూ, ఎటు పోతున్నదీ చూసుకోకుండా తలొక దారిగా పోయి చీకటిలోకి పరిగెత్తారు. ఒక్క నిమి షంలో ఇల్లంతా ఖాళీ అయింది. మేము ముగ్గురు మిత్రులం, విల్హెల్మ్ రిడ్లింగ్, ఉర్సులా, మార్గరెట్, గాట్‌ఫ్రీడ్ మాత్రం ఉన్నచోటనే పాతుకుపోయాము. ఇప్పుడు జరిగిన విచిత్రసంఘటనలోని రహస్యం మాకు ముగ్గురికే తెలుసు; ఏమీ భయపడవద్దనీ, ఇది సైతాను ప్రభావమేనని చెప్పి వారికి ధైర్యం కలిగించాలను కున్నాం, గాని నోరు మెదప లేకపోయాము. సమయానికివచ్చి మార్గరెట్‌ను ఆదుకున్నందుకు సైతాన్ని మనసులోనే అభినందించాం. అతడు గనక రాకపోతే ఫాదర్ అడాల్ఫ్ గ్రామస్థులచేత ఏం చేయించేవాడో తెలియదు.

అతిథులంతా ఎవరిదోవన వారు పారిపోవటం, తనఇల్లు పిశాచావిష్టమైనదని ఫాదర్ అడాల్ఫ్ ఆరో పించటం—ఇదంతా తలుచుకుని మార్గరెట్ కంటికి మంటికి ఏకధారగా ఏడవసాగింది. రిడ్లింగ్ చేష్టలు దక్కి శిలా ప్రతిమవలె కూర్చున్నాడు. ఉర్సులాస్థితి కూడా అలాగే వుంది గాట్‌ఫ్రీడ్ నార్ సంగతి చెప్పనే అక్కర్లేదు. మంత్రగత్తెల కుటుంబానికి చెందిన మనిషి గనక ఇదంతా తనవల్లనేనని ఎవరెప్పుడు

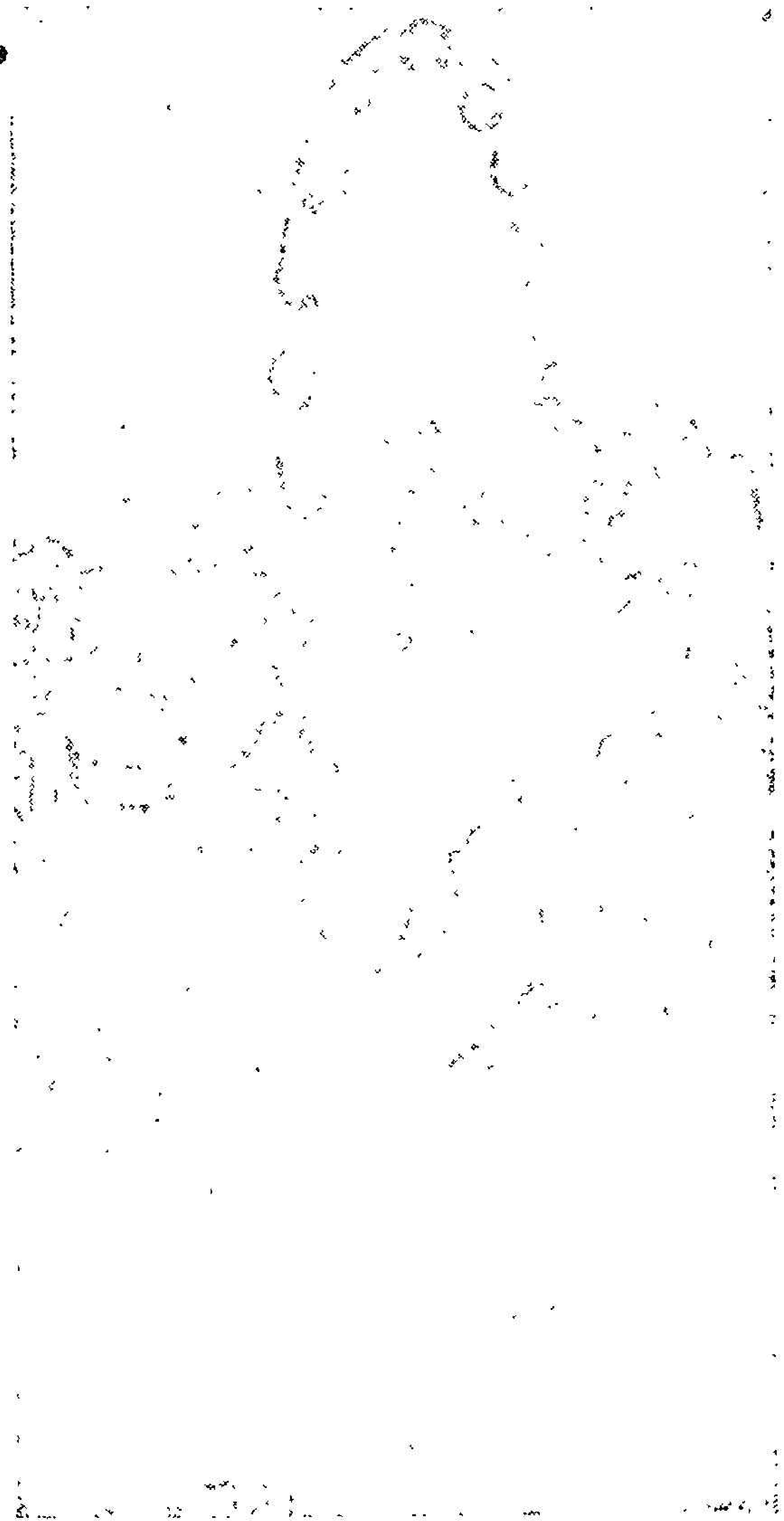
ఆరోపిస్తారోనని గజగజ వణికి పోతున్నాడు. ఆగ్నెస్ పిల్లి అమాయికంగా అక్కడికి వచ్చింది. ఉర్సులాను ప్రేమగా నాకింది. కాని ఉర్సులా భయానికి వెనక్కి తగ్గింది. ఆపిల్లి దెయ్యాల పిల్లేమోనని ఆమెకు లోపల అనుమానం. కాని అటువంటి పిల్లితో జగడం పెట్టు కొనే ధైర్యంలేక ఊరుకుంది. మా మన్సుకు విద్రాలికి ఆపిల్లి సంగతి తెలుసుగనక దాన్ని దగ్గిరికి చేర నీశాము. ఆపిల్లి మంచిది కాకపోతే సైతాను దానిపై కిరణం చూపించి ఉండదు. (పాపాల గర్భ పిశాచులవల్లె ప ప్రాణ్ అయినా సైతాను దృష్టిలో ఉండి వుండే).

ఇక అతీథుల సంగతి. పెళ్లి చెక్కైన అతిథులు గావు కేకలు పెట్టుకుంటూ బజార్లలో పరిగెత్తారు. ఆకేకలు విని గ్రామ ప్రజలు ఏమాపన్నందీ సంగతేమిటో తెలియక కంగారుగా రోడ్డెక్కి చూడకొచ్చి గుంపులు గూడారు. భయంతో కొయ్యబారి పోయారు. ఇంతలో ఫాదర్ అడాల్ఫ్ వచ్చాడు. జనం వొత్తిగిలి ఆయనకు దోవ ఇచ్చారు. ఆయనవచ్చిన కాసేపటికి జ్యోతిష్కుడు తన లో తను ఏమిటో గొణుక్కుంటూ వొచ్చాడు. అతన్ని చూస్తూనే అందరి నోళ్లూ బిగుసుకు పోయాయి. దూరంగా తప్పుకున్నారు. అతనికేసి తేరి చూడటానికే భయపడ్డారు. ఆడవాళ్లు కొందరు మూర్ఛిల్లారు. అలా అతడు ముందుకు సాగిపోయిన తరవాత జనం అతన్ని కొంత దూరం నుంచి వెంబడించారు. జ్యోతిష్కుడు విందులో చేసిన విచిత్రాలు తెలియనివాళ్లు అడిగి

తెలుసుకొన్నారు. ఈవిధంగా గ్రామమంతా ఆవిషయం
క్షణంలో అల్లుకుపోయింది. అల్లుకుపోవటమే కాదు—
ఆనోటా ఆనోటాపడి గోరంతలు కొండంతలుగా
విస్తరించినై. చివరికి జ్యోతిష్కుడు సీసాడు మధు
వుతో ఒక పెద్ద పీపా నింపాడనీ, ఆపీపాడు మధువూ
తిరిగి సీసాలోకి ఒంచాడనే కథలు బయులుదేరాయి.

జ్యోతిష్కుడు అలాపోయి పోయి [illegible]
పెద్ద బజారు చేరాడు. అక్కడ గారడీ వాడొకడు
గారడీ చేస్తున్నాడు. వాడు మూడు ఇత్తడి బంతులు
ఒకదాని వెనుక ఒకటిగా గాలిలోకి ఎగరేస్తూ, పట్టు
కుంటూ తనవిద్య ప్రదర్శిస్తున్నాడు. జ్యోతిష్కుడు
సరాసరి గారడీవాని దగ్గిరికెళ్ళి ఆ బంతులు తీసు
కున్నాడు. తనవెంట వచ్చే గుంపు నుద్దేశించి "పాపం
ఈ బీదగారడీ వాడు పొట్టకూటికోసం ఈ ముష్టివిద్య
కాస్త నేర్చుకున్నాడు. రండి. మీకు నావిద్య
చూపిస్తాను," అన్నాడు.

అని మూడు బంతులూ ఒకదాని వెనక ఒకటి
అతి వేగంగా ఎగరేస్తూ పట్టుకుంటూ, కోడిగుడ్డు
ఆకారంలో ఒక వృత్తం ఏర్పడేట్టు చేశాడు. తరవాత
బంతుల సంఖ్య క్రమంగా హెచ్చింది. నాలుగు,
అయిదు, ఆరు, ఏడు, ఎనిమిది, ఈవిధంగా ఎక్క
డ్నించి వచ్చాయో తెలియకుండా వంద బంతులు
తయారయ్యాయి. ఇన్నింటినీ గాలిలో ఆడిస్తూంటే
ఇందాకటి కోడిగుడ్డు ఆకారపు వలయం బ్రహ్మాండ

మైన పరిమాణానికి పెరిగింది. బంతులాడిస్తున్న జ్యోతిష్కుని చేతులు ఎప్పుడు బంతిని పట్టుకుంటున్నాడో, ఎప్పు డెగరేస్తున్నాడో కనిపించలేదు. అసలు ఆ వేగానికి అతని చేతులుకూడా కనిపించలేదు. కొంత సేపటికి అతడు చేతులు కట్టుకుని పైకి చూస్తూ బంతుల్ని వాటంతట వాటినే తిరగమని ఆజ్ఞాపించాడు. అతని ఆజ్ఞ ప్రకారమే అవి గాలిలో వేగంగా తిరగసాగాయి. ఎండలో ధగ ధగ మెరుస్తూ నిరాధారంగా తిరిగే ఆ ఇత్తడి బంతులు చూస్తుంటే అది చూసి తీరవలసిన దృశ్యం అనిపించింది. రెండు నిమిషాలైన తరవాత "చాలు" అన్నాడు. వెంటనే వలయం విడిపోయి బంతులు చెల్లా చెదురుగా కింద పడ్డాయి. అవి ఎక్కడ పడితే అక్కడ జనం భయ భ్రాంతులై దూరంగా పారిపోయారు. వాటిని ముట్టుకుంటే చచ్చి పోతామేమో అన్నంత భయపడ్డారు. వారి భయం చూసి జ్యోతిష్కుడు హేళనగా నవ్వాడు. పిరికి దద్దమ్మలు, అని తిట్టాడు.

ఆపక్కనే గారడీవాడు రెండు గడకర్రలు పాతి వాటికి ఎత్తుగా ఒక తాడు బిగించి కట్టాడు. అది చూశాడు జ్యోతిష్కుడు. "ఈ గారడీ వాడు ఈ తాడు మీద ఎంతో కష్టపడి అటూ ఇటూ నడవటం మీరు చాలసార్లు చూసి ఉంటారు. ఇప్పుడు నేను చేసే తమాషా చూడండి," అంటూ జ్యోతిష్కుడు 'హంప్' అని గాలిలో కెగిరి తాడుమీద నుంచు

న్నాడు. రెండుకళ్లూ చేతులతో మూసుకుని ఒంటి కాలితో ఈ చివరనుంచి ఆ చివరకి గెంతుతూ పోయాడు. మళ్లీ అలాగే వెనక్కి గెంతుతూ వచ్చాడు. ఇలా కొన్నిసార్లు చేశాక తాడుమీదనే పిల్లిమొగ్గలు వేశాడు. మొత్తం ఇరవైఏడు మొగ్గలు వేశాడు.

జనం ఈ దృశ్యం చూసి ఆశ్చర్య చకితులయ్యారు. జ్యోతిష్కుడు ముదివగ్గు. కర్ర పట్టుకోందే తిన్నగా నడవ లేనంత బలహీనుడు. అటువంటి వాడు ఇలా గెంతటం, మొగ్గలెయ్యటం చూసి ఏమనుకోవాలకీ తోచ లేదు. చివరికి జ్యోతిష్కుడు తాడుమీద నుంచి కిందకి దూకి కర్ర పట్టుకుని నేరుగా తన నివాసం కేసి మెల్లిగా నడిచిపోయాడు. అప్పటికి జనానికి స్పృహ వచ్చింది. అంతా దీర్ఘనిశ్వాసాలు విడిచి, కళ్లు నులుముకొని ఒకరి నొకరు చూసుకున్నారు. "ఇదంతా నిజమా కలా? నేనేనా చూసింది, నువ్వూ కూడా చూశావా?" అని ఒకరి నొకరు ప్రశ్నించుకున్నారు. ఆఖరికి గుంపు విడిపోయింది. గ్రామస్థులు జంటలు జంటలుగా ఒకరి కొకరు ఆసరాగా బుజాల మీద చేతులు వేసుకుని ఎవరిళ్లకు వారు వెళ్ళిపోయారు.

మేము ముగ్గురం మా తండ్రుల వెనకే నడిచాం. వారేం మాట్లాడుకుంటారో వినాలనుకున్నాం. మా ముగ్గురి తండ్రులూ మా ఇంటిలోనే సమావేశమయ్యారు. మేము కూడా వారి పక్కనే

కూర్చున్నాం. వారు ముగ్గురూ గాఢ విచారంలో మునిగి వున్నారు. ఈ విచిత్ర సంఘటనలను బట్టి చూస్తే మా గ్రామానికేదో ప్రళయం ముంచుకు రాబోయే సూచనలు కనిపిస్తున్నాయని వారు అనుకున్నారు. మా నాన్న ఇలా అన్నాడు:

"ఫాదర్ అడాల్ఫ చూశారా? ఏదో మాట్లాడటానికి నోరు తెరిచాడు. తెరిచిననోరు తెరిచినట్టే వాగ్బంధమై పోయింది. ఇంతవరకూ ఏ మంత్రగత్తెలయినా సామాన్య జనం మీదనే తమ ప్రభావం చూపించేవారు. ఇప్పుడు దేవుడి సేవకులైన మతగురువుల్ని కూడా లెక్క చెయ్యటంలేదు. కాలం మారి పోయింది. ఇదంతా ఏదో వినాశనానికే వచ్చింది. పైగా ఫాదర్ అడాల్ఫ మెళ్లో శిలువబిళ్ల ఉన్నది కూడాను."

"అవునవును. మేమూ చూశాం. అది వున్నప్పటికీ లెక్కలేక పోయింది," అన్నారు మిగతా ఇద్దరూ.

"ముందేం జరుగుతుందో. ఇప్పటివరకూ మన్ని రక్షించేది చర్చేనని నమ్ముకున్నాం. అది కూడా ఓడి పోయింది."

"అవును. ఓడిపోయింది. దేవుడు మన్ని విసర్జించాడు. దేవుడు మన్ని వొదిలేసి వెళ్లిపోయాడు."

"అయితే మన కింకెవరు దిక్కు," అన్నాడు సెప్పీ తండ్రి.

"మనం దిక్కులేని పక్షుల మయ్యాము. మనకి వినాశకాలం సమీపించింది," అని నికొలాస్ తండ్రి జడ్జీగారు అన్నారు.

"మన ఊళ్లో ఇలా జరిగిందని దేశమంతా తెలుస్తుంది. మంత్రగత్తెల పలుబడిలో వున్న మన గ్రామాన్ని అంతా వెలి వేస్తారు. మనవూరికి బయటివారెవరూ రారు; మనతో సంబంధాలు తెంచుకుంటారు. ఇక మనపాట్లు కుక్కల కెరుక," అని సెప్పీ తండ్రి హోటల్ యజమాని అన్నాడు.

"అవును. అంతేకాదు. అన్నిటికంటే ఘోరం ఇంకోటుంది..." అని చెప్పలేక ఆగిపోయాడు మా నాన్న.

"ఏమిటది?" అని మిగతా ఇద్దరూ వాణికిపోతూ అడిగారు.

"పోప్ కూడా మన గ్రామాన్ని వెలిపెట్టవచ్చు!"

ఈమాటలు పిడుగుపాటు లాగ పనిచేశాయి. స్పృహతప్పి పడిపోయి నట్లయ్యారు మా తండ్రులు ముగ్గురూ. పోప్ చేత వెలివెయ్యబడటం కంటె దారుణ దుర్గతి ఏ గ్రామానికీ పట్టదు. ఈ దుర్గతి తప్పించటం ఎలాగా అని ముగ్గురూ తలలు బద్దలు కొట్టుకున్నారు. అనేక విధాల చర్చించారు. అనేక మార్గాలు ఆలోచించారు. కాని ఏదీ నచ్చలేదు. ఆ మధ్యాహ్నమంతా యోచించినా సమస్య తెగలేదు

తెగేట్టు లేదని నిశ్చయించుకుని, బరువెక్కిన గుండె లతో ఇళ్లకు వెళ్లిపోయారు.

వారు వెళ్ళిపోకముందే నేనొక్కణ్ణే అవతలికి జారుకున్నాను. మార్గెట్ ఇంటికి వెళ్లి అక్కడేం జరుగుతోందో చూడాలనుకున్నాను. దోవలో పరిచితులైన గ్రామస్థులనేకులు ఎదురుపడ్డారు. కాని ఎవరూ మాట్లాడలేదు. మాట్లాడే స్థితిలో కూడా లేరు. స్వప్నంలో నడుస్తున్న మాదిరిగా శూన్యంగా చూస్తూ ఎటో నడుస్తున్నారు. వారిని చూస్తే జాలి వేసింది.

మార్గెట్ ఇంట్లో శ్మశాన వాతావరణం ఏర్పడింది. మార్గెట్, విల్హెల్మ్ మిడ్లింగ్ ఒకే సోఫాలో కూర్చున్నారు. కాని ఒకరితో ఒకరు మాట్లాడటం లేదు. విచారంగా చూస్తూ కూర్చున్నారు. మార్గెట్ కళ్లు ఏడ్చి ఏడ్చి ఎరుపెక్కి వున్నాయి. ఆమె నన్ను చూసి ఇలా అన్నది:

"మిడ్లింగ్‌ని వెళ్ళిపొమ్మని ఇందాకణ్ణించీ చెబుతున్నాను. ఇక ఇక్కడికి రావద్దన్నాను. మాతో సంబంధాలు పెట్టుకోవద్దన్నాను. అతడు వినటంలేదు. మాయిల్లు పిశాచాల ఏలుబడిలో వుంది. మాకెల్లాగూ నరకం తప్పదు. ఈ అమాయకుడు కూడా ఎందుకు నరకం కొని తెచ్చుకోవాలి? నామీద ప్రేమ వుంటే ఉండవచ్చును గాని నాతోపాటు నరకంలో పడిపోవాలని ఎక్కడుంది?"

మిాడ్లింగ్ వెళ్లనంటే వెళ్లనన్నాడు. ఆమె ఎక్కడుంటే అక్కడే ఉంటానన్నాడు. ఆమెకు అపాయం వస్తే తనకూ రానిమ్మన్నాడు. ఆమాటలు విని మార్గెరెట్ మళ్ళీ ఏడ్చింది. ఆదృశ్యం చాలా జాలి గొలుపుతోంది. వెళ్ళి పోదామా అనుకుంటున్నాను. ఇంతలో ఎవరో తలుపుకొట్టారు. సైతాను లోపలికి వచ్చాడు. అతడు రాగానే గాలి చల్లబడింది. మధ్యాహ్నపు ఎండలో వెన్నెల కలసినట్టయింది. సైతాను మునపటి కంటె సుందరంగా, సంతోషంగా ఉన్నాడు. అతన్ని చూస్తూనే అందరూ క్షణకాలం తన్మయులై పోయారు. సైతాను ఇందాకటి విషయాలు స్మరించనైనా స్మరించకుండా, అవేమీ జరగనట్టే మాట్లాడసాగాడు. ముందు సంగీతం గూర్చి మాట్లాడాడు. సంగీతం మాట వినగానే మార్గెరెట్ తన దుఃఖం మరిచిపోయి ఉత్సాహితురాలై సంభాషణలోకి దిగింది. సైతాను అలా ఎంతసేపో సంగీతకళ గూర్చి ఉపన్యాసం చేశాడు. సంగీతంమీాద అంత అద్భుతంగా, విశదంగా, విజ్ఞాన వంతంగా మాట్లాడటం మార్గెరెట్ ఎప్పుడూ వినలేదు. సైతానుపై ప్రేమవొలికించేస్తున్నట్టు చూసింది. ఆచూపు గమనించి మిాడ్లింగ్ మూతి ముడుచుకున్నాడు. తన ప్రియురాలు మరొకరికేసి అంత గౌరవంతో చూడటం అతనికి బాధగా ఉండదూ?

తరవాత సైతాను కవిత్వం మీాద మరికొంత సేపు సంభాషించాము. మహాకవుల రచనలు కొన్ని చదివి వినిపించాడు. మార్గరెట్ మళ్ళీ ఇందాకటిలాగే క్షేమంగా చూసింది. మళ్లీ మీాడ్లింగ్ ఖిన్నుడయ్యాడు. ఈసారి మార్గరెట్ కనిపెట్టింది తన ప్రియుడికి కోపం తెప్పించానని. ఎంతో నొచ్చుకుంది.

ఆరాత్రి నేను మామూలుగా పక్కమీాద పడుకున్నాను. వాన కురుస్తోంది. కిటికీ తలుపుల మీాద వాన జల్లు సంగీత ధ్వనులు చేస్తోంది. ఆ సంగీతం జోల పాడినట్లయి అలాగే నిద్రపోయాను. ఒకరాత్రి వేళ సైతాను నా దగ్గిరకివచ్చి లేపాడు.

"నాతోరా. అల్లల్లా తిరిగొద్దాం. ఎక్కడికి పోదాం చెప్పు," అన్నాడు.

"నీ యిష్టం, ఎక్కడికైనా సరే."

వెంటనే కళ్లు మిరుమిట్లు గొలిపే సూర్యకాంతిలో ఉన్నాను.

"ఇది చైనా!" అన్నాడు సైతాను.

చైనా అనగానే ఆశ్చర్యం, సంతోషం, గర్వం ఒక్కసారిగా కలిగాయి. మా వూరునుంచి ఎంత దూరం వచ్చానో! నా కంటె అదృష్టవంతుడు మరి లేడనిపించింది. మావూళ్లో అందరికంటె ఎక్కువ దేశాలు తిరిగినమనిషి ఒకడున్నాడు. వాడికి తను గొప్ప దేశసంచారినని చచ్చేగర్వం. కాని వాడు కూడా ఇంతదూరం తిరిగి వుండడు. వాడిజన్మలో

ఇంతదూరం రాలేదు కూడాను. నేను కొన్ని వేల మైళ్లదూరంలో ఉన్న చైనాదేశం కూడా వెళ్లి వచ్చానని తెలిస్తే వాడిగర్వం పటాపంచలౌతుంది.

చైనాసామ్రాజ్యం యావత్తూ ఒక అరగంటలో పర్యటించాం. చూడవలసిన విశేషాలన్నీ చూశాం. కొన్నికొన్ని దృశ్యాలు అద్భుతంగా, కొన్ని దృశ్యాలు అసహ్యంగా ఉన్నాయి. అలా తిరిగి తిరిగి కొంతసేపటికి ఒక కొండ శిఖరాన వ్రాలి కూర్చున్నాం. మేము కూర్చున్న చోటినించి ఎన్నో కొండలు, కోనలు, నదులు, మైదానాలు, పట్టణాలు, పల్లెలు, ఒకవైపున సముద్రం కనిపిస్తున్నాయి. ఆ విశాలమైన దృశ్యం కళ్లకి పండుగగా, హృదయానికి వెన్నెలగా, ఎంతో ప్రశాంతంగా ఉన్నది. ఈమాదిరిగా అనుకున్నప్పుడల్లా దూరదేశాలకి వెళ్ళగలిగితే, ఎంత బాగుండును! ఎప్పుడూ కూపస్థమండూకాలవలె ఉన్నచోటే ఉండకుండా కొత్తచోట్లకి వెడుతూ ఉండటంవలన జీవితభారం ఈబుజం మీంచి ఆ బుజంమీదికి మార్చుకున్నట్టయి మనస్సు ఎంత తేలికపడుతుంది!

నేనూ సైతాను కబుర్లలోకి దిగాము. సైతాను ప్రవర్తన ఏవిధంగానైనా సంస్కరించాలనే ఆలోచన కలిగింది. అతడు చేస్తున్న పనులు నాకేమీ నచ్చలేదనీ, అతనిమూలంగా ఎందరు కష్టాలపాలౌతున్నారో ఆలోచించుకోమనీ చెప్పాను. అతడు మాన

వుల కపకారం చెయ్యాలని ఉద్దేశించకపోయినా, చేసే పనులవలన దుష్ఫలితాలు మాత్రమే కలుగుతున్నాయని చెప్పాను. ఏ పనిచేస్తే ఎవరికేఫలితాలు కలుగుతాయో ఆలోచించుకుని మరీ పనులు తలపెట్టమని అన్నాను.

సైతాను నవ్వాడు: "ఏమిటి నువ్వనేది? పిచ్చివాడా! నేనుచేసే పనుల ఫలితాలు నాకు తెలియవంటావా? బలేవాడివే!"

"నీ పనులవల్ల కలిగే ఫలితాలు నీకు ముందే తెలిసేటట్టయితే, ఇవన్నీ ఎందుకు చేస్తున్నట్టు?"

"చెప్పమంటావా? విను. మీజాతి చిత్రమైన జాతి. మానవుడు యంత్రంలాంటివాడు. ఈయంత్రంలో ఒకభాగం దుఃఖాన్ని తయారుచేస్తుంది. మరొకభాగం సంతోషం తయారుచేస్తుంది. చాలామందికి ఈయంత్రం సుఖదుఃఖాలను సరిసమానంగా తయారుచేసి పెడుతుంది. ఒకవేళ సమానంగా తయారుచెయ్యటానికి వీల్లేకపోతే దుఃఖాన్నే ఎక్కువ తయారుచేస్తుందిగాని సుఖాన్నికాదు. కొందరు మనుషుల తత్త్వాన్నిబట్టి దుఃఖం ఉత్పత్తిచేసే యంత్రభాగానికి ఊపిరి సలపకుండా పని పడుతుంది. అటువంటివాళ్లు జీవితంలో సంతోషంఅంటే ఏమిటో ఎరక్కుండానే బతుకుతారు, చస్తారు. వాళ్లేం ముట్టుకున్నా, ఏం చేసినా దుఃఖమే తయారవుతుంది. వాళ్ళకి జీవితం గుదిబండగా, సర్పబంధంగా, శాపఫలితంగా అని

పిస్తుందిగాని దేవుడిచ్చిన వరం అనిపించదు. అటు వంటివాళ్లు ఉండరంటావా? ఓ. కావలసినంతమంది ఉన్నారు. ఒక్కొక్కసారి ఒక్కొక్క మనిషికి ఒక గంటసేపు అనుభవించిన ఆనందానికి బదులుగా కొన్ని సంవత్సరాల బాధామయ జీవితం లభిస్తుంది. ఏం, తెలిసిందా? ఇప్పుడు చెబుతావిను. మీ గ్రామ ప్రజలు నాకేమీ కారు. నాదృష్టిలో వాళ్లకేటూ విలువలేదు. ఒప్పుకుంటావా?"

"కావచ్చు," అన్నాను ముక్తసరిగా.

"కావచ్చేమిటి? నిజంగానే వాళ్ళకీ నాకూ ఎక్కడా సాపత్యంలేదు. వాళ్ళకీ నాకూ ఆకాశమంత తేడా వున్నది. ఉదాహరణకి చెబుతాను, వాళ్లకి మెదడులేదు."

"మెదడులేదూ?" అని ఆశ్చర్యపోయాను.

"అబ్బే. ఏకోశానా మెదడులేదు. నీకు ముందు ముందు వివరించిచెబుతాను, మనిషి గర్వంగా చెప్పుకునే మనస్సు అనే పదార్థం ఏమిటో, ఆ అంధకార అయోమయకూపం ఎలా వుంటుందో—అన్నీ తరవాత వర్ణిస్తాను. మానవులకీ నాకూ పోలికలేదు. వాళ్లకేవో క్షుద్రభావాలు, క్షుద్రసంతోషాలు, దుఃఖాలు, గర్వాలు, అతిశయాలు వస్తూంటాయి, పోతూంటాయి. వాళ్ల క్షుద్రజీవితం ఒక చిరునవ్వు, ఒకనిట్టూర్పు, ఒక రెప్పపాటులాంటిది. వాళ్లకి అసలు జ్ఞానంలేదు, ధర్మాధర్మ విచక్షణాజ్ఞానంతప్ప. ఈ చీ

మనిచూడు. దీన్ని చూసి ఒక ఏనుగు ఏమనుకుంటుంది? ఈ చీమ సుఖంగా ఉందో, కష్టాల్లో వుందో, దానికి పెళ్లాంబిడ్డలు, తలిదండ్రులు ఉన్నారో లేదో, మంచి ఉద్యోగం చేస్తోందో లేదో, దాని రాజకీయ ఆశయాలు సఫలం అవుతాయో లేదో, దానికి పడిసెం పట్టిందో, తలనొప్పి వచ్చిందో—ఇవన్నీ ఆలోచిస్తుందా ఏనుగు? ఊహు. ఏనుగు బ్రహ్మాండమైన జంతువు. దానికి చీమ జీవితం గూర్చి ఆలోచించవలసిన అగత్యంలేదు; తన ఆలోచనలను చీమ పరిమాణానికి కుదించుకోవలసిన అవసరం దానికి లేదు. అంతేగాక చీమమీద కోపగించుకుని ద్వేషించవలసిన పనికూడా లేదు. నాక్కూడా మానవునిపై కోపం లేదు. ఏనుగుకు చీమపై లక్ష్యంలేదు. నాక్కూడా మానవునిపై లక్ష్యంలేదు.

ఏనుగు వంద ఏళ్లు బతుకుతుంది. చీమ ఒకరోజే బతుకుతుంది. బలంలో, బుద్ధిలో, శక్తిలో ఏనుగుకూ, చీమకూ ఎంతో భేదం ఉన్నది. మానవుణ్ణి నన్నూ పోలిస్తే చీమకూ ఏనుగుకూ గల భేదంకంటే ఎన్నోరెట్లు భేదం కనిపిస్తుంది.

మానవుని మనస్సు బహు వోపిగ్గా ఆ ముక్కా యీ ముక్కా కలిపి చీకిరిబాకిరిగా ఏదో తయారుచేస్తుంది. కాని నా మనస్సు సృష్టిస్తుంది! అర్థమైందా, సృష్టించడమంటే ఏమిటో? ఏది కావాలంటే అది, ఒక చిటికెలో సృష్టిస్తుంది! ఏ ముడివస్తువూ

అక్కర్లేకుండా సృష్టిస్తుంది. ఘన, ద్రవ, వాయు పదార్థాలు, రంగులు—ఏది పడితే అది, భావన అనే శూన్యంలోంచి సృష్టిస్తుంది. మానవుడు సిల్కు దారం గూర్చి భావిస్తాడు; అది తయారు చేసేందు కొక యంత్రంగూర్చి భావిస్తాడు; ఎంతో శ్రమపడితేనే గాని యంత్రమూ, సిల్కు దారమూ తయారుకావు. నేనో? తలుచుకోవటం, తయారుకావటం రెండూ ఒకేసారి జరుగుతాయి.

నేను ఒక పద్యం, ఒక రాగం, ఒక చదరంగం ఆట ఏది తలుచుకున్నా తక్షణం అది తయారైపోతుంది. నాది దివ్య మేధస్సు. దానికి అందని విషయం లేదు. నా దృష్టిని అరికట్టగలది ఈ విశ్వంలో లేదు. రాళ్లలోంచి అవతలికి చూడగలను. గాఢాంధకారం నాకు పట్టపగలు అవుతుంది. ఒక పుస్తకం తీసుకుంటే పేజీ తరవాత పేజీ చదవ నక్కర్లేదు. అట్టలోంచి చూశానంటే లోపలి విషయాలన్నీ ఒక్క క్షణంలో ఆకళించుకోగలను. ఆకళించుకున్నదాన్ని పదిలక్షల సంవత్సరాలకైనా మరిచిపోను. పక్షి, చేప, పురుగు ఏదీ కూడా నాకు తెలియకుండా రహస్యంగా ఏ పనీ చెయ్యలేదు. ఒక పండితుడు అరవయ్యేళ్ళపాటు శ్రమపడి నేర్చుకున్న విజ్ఞానాన్ని అతని బుర్రలోకి ఒక్క చూపు పోనిచ్చి అదంతా నాది చేసుకోగలను. అతడు తను నేర్చుకున్న విజ్ఞానం

మరిచిపోవచ్చు. కాని అతని దగ్గిర్నించి కొట్టేసిన నేను మాత్రం మరిచిపోను.

బహుశా ఇప్పుడు కొద్దిగా నన్నర్థం చేసుకుంటున్నా ననుకుంటాను. చెబుతా విను. ఇందాక చెప్పిన ఏనుగు ఉందే! అది ఖర్మంచాలక చీమ అంటే ఇష్టపడిపోవచ్చు; అంతే గాని చీమను ప్రేమించటం మాత్రం దానివల్లకాదు. ఏనుగు ఏనుగులనే ప్రేమించగలదు. దేవతలు దేవతలనే ప్రేమించగలరు. దేవతల ప్రేమ మహోన్నతంగా, మహావిశాలంగా, తేజోన్వితంగా ఉంటుంది. ఒకవేళ దేవతలు మానవుల్ని ప్రేమించటమే తటస్థిస్తే ఆ ప్రేమ మానవుల్ని భస్మీభూతం చేస్తుంది. ఉహు. మేము మానవుల్ని ప్రేమించలేము. వారంటే ఇష్టపడవచ్చు. నువ్వు, నీ మిత్రులిద్దరూ, ఫాదర్ పీటర్, నాకెంతో ఇష్టులయ్యారు. మీమీద ఇష్టం మూలంగానే మీ గ్రామస్థులకోసం ఈ పనులన్నీ చేస్తున్నాను.

మీ గ్రామస్థులకి నేను చేసేది చెడుఅని నువ్వనుకుంటున్నావు. కాదు. నేను మంచే చేస్తున్నాను. మంచిఅని నీకు తెలియకపోవచ్చు. మీ మానవులకి ఏదిమంచి ఏదచెడ్డ అనేది తెలియదు. ఎందుకంటే వాళ్లు నాలాగా భవిష్యత్తులోకి చూడలేరు. నేను చేసిన పనులమూలంగా మీ గ్రామస్థులకి శుభమే చేకూరుతుంది. కొందరికి వాళ్ల జీవితకాలంలోనూ, మరికొందరికి వారితరవాత తరాల్లోను శుభం కలుగు

తుంది. ఈ శుభానికి కారణం నేనని వారెవ్వరూ గ్రహించలేరు. అంతమాత్రాన అది శుభంకాకుండా పోదు. పిల్లలు మామూలుగా ఆడుకునే ఆట ఒకటుంది. ఇటుకలు తీసుకొచ్చి వాటిని వరసగా నుంచోపెడతారు. ఒక ఇటుకనుతోస్తేచాలు, అది తనపక్క ఇటుకను, అది తనపక్క ఇటుకను అలా ఒకదాన్నొకటి తోసుకుంటూ, చివరికన్నీ పడి పోతాయి. మానవజీవితం అలాంటిదే. శిసువు పుట్టగానే మొదటగా చేసేపని, తరవాత చెయ్యబోయే పనులన్నిటినీ నిర్ణయిస్తుంది. ఇటుకలన్నీ పడిపోవటానికి మొదటి ఇటుకపడటం ఎలా కారణమవుతోందో, అలాగే మానవుడు చేసేపనులన్నిటికీ అతడు మొదట చేసేపనే కారణమవుతుంది. నాలాగా భవిష్యత్తులోకి నువ్వుకూడా చూడగలిగితే ఒకమనిషికి జీవితంలో ఏమేమి జరగబోతోందో అంతా చూడగలవు. ఆమనిషిచేసిన మొట్టమొదటిపని తెలిస్తే చాలు, అంతా చెప్పవెయ్యొచ్చు. దానికి తిరుగులేదు."

"అయితే మానవజీవితం ఎలా ఉండాలో శాసించేది దేవుడేనా?" అని అడిగాను.

"కాదు. మనిషిపరిసరాలు, పరిస్థితులే అతని జీవితం నిర్ణయిస్తాయి. మొదటిపని రెండోపనిని, అది మూడోపనిని అలా జీవితాంతంవరకూ చేసే అన్ని పనులనూ నిర్ణయిస్తుంది. ఒకవేళ ఎవరైనా తను చెయ్యవలసిన పనుల్లో ఒకటి చెయ్యలేదనుకో. ఉదా

హారణకి ఒకమనిషి ఫలానారోజున, ఇన్నిగంటల ఇన్నినిమిషాల ఇన్నిసెకండ్లకి, ఒక నూతివద్దకు వెళ్లాల్సి ఉందనుకో. అతడు వెళ్లలేదనుకో. అతని జీవితం ఆ సెకండునుంచే మారిపోతుంది. నూతివద్దకు వెళితే, అతడు చచ్చిపోయేలోగా చక్రవర్తి కాగలడు అనుకుందాం. నూతివద్దకు వెళ్లలేదు కనుక బిచ్చగాడై కష్టాలపాలు కావలసిరావచ్చు. మరొక ఉదాహరణ: కొలంబస్ అమెరికా కనిపెట్టాడు. అతడు ఏదో కారణంవల్ల ఏదోఒక చెయ్యవలసినపని చెయ్యలేదనుకో. దానివల్ల అతని జీవితమంతా మారిపోయి ఉండేది. ఏదో మారుమూల ఇటాలియన్ గ్రామంలో, మతగురువుగా ఉంటూ ఎవరికీ తెలియకుండా చనిపోయేవాడు. అమెరికా ఇంకా రెండువందల ఏళ్ళదాకా కనిపెట్టబడకుండా ఉండిపోయేది. ఈసంగతి నాకు తెలుసు. కొలంబస్ జీవితం నేను బాగా పరిశోధించాను. అతని జీవితానికి కొన్ని లక్షల గమ్యస్థానాలు ఉన్నాయి. ఇన్ని లక్షలమార్గాలలోను ఒక్క మార్గంలోనే అతడు అమెరికాకనిపెట్టడం తటస్థిస్తుంది. అతడు మరేమార్గం అనుసరించినా అమెరికా కనిపెట్ట గలిగేవాడు కాదు.

మీరు చేసే పనుల్లో కొన్ని ముఖ్యమైనవనీ, కొన్ని ముఖ్యమైనవి కావనీ మీరనుకుంటారు. కాని అన్ని పనులూ ఒకే ప్రాముఖ్యం కలవి. నువ్వివ్వాళ ఏమీ తోచక ఒక తూనీగను పట్టుకున్నావనుకో.

రేపు ఒక సామ్రాజ్యం జయించావనుకో. రెండూ నీ జీవితవిధానాన్ని ఒకేవిధంగా తీర్చిదిద్దుతాయి. ఒక దానికంటె ఒకటి ఏమీ గొప్పది కాదు.

అయితే ప్రతిమనిషికీ ఇన్ని లక్షల గమ్యస్థానా లున్నప్పుడు తన ఇష్టమైనది ఎంచుకోవచ్చుగదా అని నువ్వంటావు. కాని అతడు చేరవలసిన గమ్యస్థానం నిర్ణయించేది అతడు కాదు; అతడు జీవితంలో మొట్ట మొదట చేసిన పనే దాన్ని నిర్ణయిస్తుంది. ఒకవేళ ఫలానా పని చెయ్యకూడదని అనుకుంటా డనుకో. ఆ అనుకోవటాన్ని నిర్ణయించేది కూడా అతని మొదటి పనే. ఫలానా పని చెయ్య డనుకో. ఆ చెయ్యకపోవ టాన్ని నిర్ణయించేది కూడా మొదటి పనే."

సైతాను చెప్పింది మహా భయంకరంగా తోచింది.

"అయితే మనిషికి స్వాతంత్ర్యం లేదంటావా?" అని విచారంగా అడిగాను.

"లేదు. తనంతట తను ఎన్నటికీ స్వతంత్రుడు కాలేడు. కాని నేను అతన్ని స్వతంత్రుడుచేయగలను."

ఆశతో తలెత్తి చూశాను.

"నేను మీ గ్రామస్థులనేకుల జీవిత గమ్య స్థానాలు మార్చేశాను," అన్నాడు.

అతనికి కృతజ్ఞత తెలపబోయాను. కాని ఏమన డానికీ తోచక ఊరుకున్నాను.

"ఇంకా కొన్ని మార్పులు చెయ్యదలుచుకున్నాను. లిజాబ్రాంట్ అనే పిల్ల నీకు తెలుసుకదా?"

"ఓ తెలియకేం? మా అమ్మ ఆ పిల్లనిగూర్చి ఎప్పుడూ చెబుతూ వుంటుంది. చాలా మంచిదట, ముద్దొస్తూ వుంటుందట. పెద్దదైతే మాంఛి అందమైన పిల్లగా తయారవుతుందని మా అమ్మ అంటూ వుంటుంది."

"ఆ పిల్ల భవిష్యత్తు మార్చేస్తాను."

"అంటే, బాగు చేస్తావని అర్థమా?"

"అవును, ఆ పిల్ల జీవితం బాగుచేస్తాను. నీ స్నేహితుడు నికొలాస్ లేడూ? అతని భవిష్యత్తు కూడా మార్చేస్తాను."

"అంటే అతని జీవితం కూడా బాగుచేస్తావన్న మాటేగా?"

"అవును."

నా సంతోషానికి మేరలేదు. నికొలాస్ ఎంత గొప్పవాడైపోతాడో నని ఊహాగానం చేశాను. బహుశా సర్వసైన్యాధిపతి అవుతాడేమో, చక్రవర్తి దర్బారులో గొప్పపదవి సంపాదిస్తాడేమో నని భావన చేశాను. ఇలా ఆలోచిస్తుంటే సైతాను నాకేసి చిరునవ్వు నవ్వుతూ చూస్తున్నాడు. నా ఆలోచనలన్నీ సైతాను కనిపెడుతున్నాడని తెలిసి సిగ్గుపడ్డాను. మళ్ళీ ప్రారంభించాడు సైతాను :

"నికొలాస్ జీవితకాలం అరవైరెండేళ్లు."

"బలే," అన్నాను.

"లిజా బ్రౌంట్ ఆయుష్షు ముప్ఫయ్ ఆరేళ్లు కాని నేను వారిద్దరి జీవితాలు, ఆయుష్షులూ మారుస్తాను. ఇంకా రెండుంబావు నిమిషాల్లో నికొలాస్ నిద్రపోతున్నవాడల్లా మేలుకుంటాడు. వాన కురుస్తూండటం చూస్తాడు. మామూలుగా అయితే అతడు మళ్ళీ అటు తిరిగి దుప్పటి కప్పుకుని నిద్రపోవాలి. కాని నేను అతని కార్యక్రమం మారుస్తున్నాను. అతడు లేచి వానజల్లు పడకుండా కిటికీ తలుపులు మూసేస్తాడు. ఈ కాస్త పని చెయ్యటంమూలంగా అతని యావజ్జీవితం మారిపోతుంది. రేపుపొద్దున అతడు లేవవలసిన టైముకంటె రెండు నిమిషాలు ఆలస్యంగా లేస్తాడు..." అంటూ జేబులోంచి గడియారం పైకి తీశాడు సైతాను. "ఆ, అదుగో నికొలాస్ లేచాడు. కిటికీ మూశాడు. మళ్ళీ దుప్పటి కప్పుకుని పడుకున్నాడు. అతనికి కొత్తజీవితం ప్రారంభమైంది."

ఊపిరి బిగపట్టి సైతాను మాటలు వింటున్నాను. ఏదో భయంతో వొళ్లు గగుర్పొడిచింది.

"ఆ కొత్తజీవితం ఏమిటంటావా? చెబుతా విను. మామూలుగా అయితే, అంటే, ఇందాక నికొలాస్ లేచి కిటికీ తలుపు మూయకుండా ఉంటే, నేటికి పన్నెండవరోజున అతడు లిజా బ్రౌంట్‌ను రక్షించి ఉండేవాడు. లిజా బ్రౌంట్ ఆ రోజున నదిలో మునిగిపోతూ వుంటుంది. నికొలాస్ సరిగ్గా పదిగంటలనాలుగు

నిమిషాలకి అక్కడికి వచ్చి తనుకూడా నదిలో దూకే వాడు. తేలికగా లిజా బ్రాంట్‌ను రక్షించేవాడు. కాని ఇప్పుడు నేను చేసిన మార్పుమూలంగా అలా జరగదు. నికొలాస్ కొన్ని సెకండ్లు ఆలస్యంగా అక్కడికి వస్తాడు. అప్పటికే లిజా బ్రాంట్ ఆఖరిదశలో వుంటుంది. నికొలాస్ నదిలో దూకి ఆమెను వొడ్డుకి లాక్కురాబోతాడు. కాని ఇద్దరూ కలిసి మునిగి చని పోతారు."

"ఓ సైతాన్! సైతాన్! అలా వద్దు. వాళ్ళని రక్షించు. చచ్చిపోనివ్వకు. నికొలాస్ చనిపోతే నేను భరించలేను. అతడు నా స్నేహితుడు. పుట్టినప్పటి నించీ కలిసి మెలిసి ఆడుకున్నాం. అతడు లేకపోతే భరించలేను. లిజా బ్రాంట్‌ను కూడా రక్షించు. ఆమె తల్లి గతి ఏమవుతుందో ఆలోచించు," అని రుద్ధ కంఠంతో అరిచాను. నేనెంత మొత్తుకున్నా సైతాను చలించలేదు.

"నేను చెప్పేది పూర్తిగావిను, థియొడోర్ ! నేనిలా మార్చకపోతే నికొలాస్ లిజాబ్రాంట్‌ను రక్షించి వుండేవాడు. కాని నీళ్ళలో నానటంమూలంగా అతనికి జలుబుచేసేది. తరవాత మీమానవ జాతికి మామూలుగావచ్చే ఆటలమ్మవచ్చేది. దాని ఫలితాలు జీవితాంతమూ ఉండేవి. నలభై ఆరేళ్ల పాటు పక్షవాతంతో, చెవిటివాడై, మూగవాడై, గుడ్డివాడై, అహోరాత్రాలు మృత్యువు నాహ్వానిస్తూ,

దేవుణ్ణి ప్రార్థిస్తూ మంచానపడి తీసుకునేవాడు. తెలిసిందా? ఈ జీవితం వచ్చేట్టు మళ్లీ వెనక్కి మార్చమంటావా?"

"వద్దు, వద్దు. ఈదీర్ఘవ్యాధిగ్రస్త జీవితంకంటే నదిలో మునిగి చనిపోవడమే మేలు," అన్నాను.

"నేను చెప్పలా? నికొలాస్ జీవితానికి గల లకులకుల గమ్యస్థానాల్లో, ఏదీకూడా కోరదగినంత మంచిదిలేదు. అవన్నీ రోగాలతోనో, కష్టాలతోనో నిండివున్నాయి. నేనతని జీవితాన్ని ఇందాక మార్చకపోతే లిజాబ్రాంట్‌ను రక్షించటం, తత్ఫలితంగా వలపై ఆరేళ్లపాటు మంచానపడి తీసుకుతీసుకు చావటం జరిగేది."

లిజాబ్రాంట్‌ను చనిపోకుండా బతకనిస్తే ఏం జరిగేదో అని లోపల అనుకున్నాను. నా ఆలోచనకు సైతాను సమాధానమిచ్చాడు:

"నదిలో మునిగినందువల్ల ఆమెకూడా పదేళ్ళపాటు రకరకాల జబ్బులతో బాధపడేది. తరవాత పంథొమ్మిదేళ్లపాటు వ్యభిచారిణిగా ఘోరమైన, అవమానకరమైన జీవితం గడిపేది. చివరికి ఉరిశిక్షకు పాల్పడి మరణించేది. పన్నెండురోజుల్లో చనిపోవటం మంచిదంటావా? లేక అవమానభారంతో జీవించటం మంచిదంటావా?"

"నువ్వు చేసిందే మంచిది," అన్నాను.

"ఫాదర్ పీటర్ కేసు విచారణకు రాబోతున్నది. అతన్ని విడుదల చేస్తారు. అతను నిర్దోషి అని కోలె డంత ఋజువు దొరుకుతుంది. కేసు కొట్టేస్తారు."

"అదెలా జరుగుతుంది?" అని అడిగాను.

"నాకు తెలుసు, జరుగుతుంది. అతని మిగిలిన జీవితం సౌఖ్యవంతంగా గడిచిపోతుంది."

ఫాదర్ పీటర్ జీవితం సౌఖ్యవంతం కాగలదని సంతోషించాను. జ్యోతిష్కుణ్ణిగూర్చి అడుగుదా మనుకున్నాను. సైతాను సమాధానమిచ్చాడు:

"జ్యోతిష్కుడికి మామూలుగా అయితే చాలా దీర్ఘజీవితమే ఉంది. కోలెడు కష్టాలుపడతాడు. కాని అతని జీవితంకూడా మార్చేస్తాను. అతనికి హాని చెయ్యాలనే ఉద్దేశం నాకులేదు. అతడెంత చెడ్డవాడైనా అతన్నికూడా బాగుచేద్దామనే అనుకుంటున్నాను. బహుశా అతడు త్వరలో దహనంఅయ్యేట్టుచేస్తాను."

బాగుచెయ్యటమంటే సైతాను అభిప్రాయం తగలపెట్టడమన్నమాట. అతడు దేవత. దేవతలకు ఏది మంచి, ఏది చెడ్డ అనేదిలేదు. మన మంచిచెడుగులతో వాళ్ళకి సంబంధంలేదు.

సూర్యకాంతి హాయిగా, మృదువుగా మమ్మల్ని స్పృశిస్తోంది. నేను చెయ్యిజాచాను.

"సైతాన్! నాచేతిమీద సూర్యకాంతి పడుతున్నది. దాన్ని మధుపాత్రగా మార్చు," అని అడిగాను. క్షణంలో నాచేతిలోకి మధుపాత్రవచ్చింది.

"దాన్ని బద్దలుకొట్టు," అన్నాడు.

బద్దలుకొట్టాను. బద్దలైంది.

"చూశావా? ఈ మధుపాత్ర మాయవస్తువు కాదు, నిజమైనది. మీ గ్రామస్థులు ఆ ఇత్తడి బంతులు మాయవనుకున్నారు. వాటిని ముట్టుకోటానికి భయపడ్డారు. ఎంత చిత్రమైన జాతోయ్ మీది? సరే. ఇక పోదామా? నాకు వేరేచోట పనుంది. నిన్ను నీ పక్కమీద పడుకోబెడతాను."

మరుక్షణంలో నేను నా పక్కమీద పడుకుని వున్నాను. సైతాను వెళ్లిపోయాడు. దూరంనుంచి, వానచినుకుల చప్పుడుగుండా అతని కంఠం వినిపించింది: "సరే. సెప్పీతో చెప్పు. నికొలాస్‌తో చెప్పద్దు. ఇంకెవరికీ కూడా చెప్పకు," అన్నాడు.

నేను అప్పుడే మనసులో అనుకుంటున్నదానికిది సమాధానం.

8

ఆరాత్రి ఎంతకీ నిద్ర పట్టలేదు: ప్రపంచమంతా చుట్టి వచ్చినందుకు, చైనాదేశం చూసి వచ్చినందుకు కలిగిన సంతోషంవల్ల కాదు. ఇంకొకప్పుడెప్పుడైనా అయితే ఆ సంతోషం వల్లనే నిద్ర పట్టక పోయి ఉండును. కాని ఇప్పుడు అది కారణం కాదు. నికొలాస్‌కు పట్టనున్న గతి, తలుచుకున్నకొద్దీ గుండె బద్దలు చేస్తోంది. అడవుల్లో, కొండల్లో, పొలాల్లో

మేము ఆడుకున్న ఆటలు, నదిమీద పడవ షికార్లు, శీతకాలం మంచుమీద పరిగెత్తటాలు, బళ్లోకి వెడుతున్నామని ఇంట్లో చెప్పి, బలాదూరు తిరగటాలు, అన్నీ జ్ఞాపకంవచ్చి కళ్లనీళ్లు తిరిగాయి. ఇంతవరకూ అతడు మా జీవితంలో భాగస్వామి. ఇప్పుడు తన జాగా ఖాళీచేసి వెళ్లిపోతాడు. అతన్నిక ఎప్పటికీ చూడలేము. రేపు అతన్ని కలుసుకున్నప్పుడు, అమాయికంగా నవ్వుతూ, తుళ్లుతూ, కులాసా కబుర్లు చెబుతూ సందడి చేస్తాడు. కాని అతని అమాయక ఆనందం చూసి నాకు కడుపు తరుక్కుపోతుంది. అతడి నెత్తిమీద నల్లటి రెక్కలాడిస్తూ మృత్యువు చుట్టూ ఎగురుతున్నట్టు కనిపిస్తుంది' ఎల్లుండి, ఆవలెల్లుండి, అలా మిగిలిన కాసిని రోజులూ తనకు మృత్యువు ఆసన్నమైందనే సందేహ లేశం లేకుండా, ఆడుతూ, పాడుతూ తిరుగుతాడు. అంతకంతకు చీకటిలా మృత్యువు అతన్ని ఆవరిస్తోందని, నాకూ సెప్పీకి మాత్రమే మనస్సులో రాచపుండు సలపరిస్తూ వుంటుంది. పన్నెండు రోజులు—. పన్నెండు రోజులు మాత్రమే; భయం వేస్తోంది తలుచుకుంటే.

క్రమంగా నేనూ, నికొలాస్ గడిపిన దినాలన్నీ జ్ఞాపకం వచ్చాయి. ముఖ్యంగా నేను ఆకతాయితనం కొద్దీ నికొలాస్‌ను అన్యాయం చేసి ఏడిపించిన సందర్భాలే ఎక్కువగా జ్ఞాపకం వచ్చాయి. ఇంక కొద్ది రోజుల్లో చనిపోబోతున్న నికొలాస్‌ను ఆవిధంగా

అన్యాయం చేసినందుకు ఎంతో సిగ్గు, విచారం కలిగి బాధ పడ్డాను.

ఒకసారి నికొలాస్ మావూళ్లోవున్న పళ్లదుకాణం యజమానికేదో చిన్న సహాయం చేసిపెట్టాడు. అందుకు ప్రతిఫలంగా ఆయజమాని ఒక ఆపిల్ పండు నికొలాస్‌కు ఇచ్చాడు. ఆపండు చాలా పెద్దది. అంత పెద్దపండు సాధారణంగా దొరకదు. అది పట్టుకుని నికొలాస్ ఉత్సాహంగా గంతులువేస్తూ వస్తున్నాడు. దారిలో నేను ఎదురయ్యాను. మిత్రుణ్ణి అని నమ్మి నాకు పండు చూపించాడు. నేను హఠాత్తుగా పండు లాక్కుని తింటూ తింటూనే పారిపోయాను. నికొలాస్ నావెంట బడి బతిమాలాడు తనపండు తన కిచ్చెయ్యమని. నేను పండుఅంతా తినేసి మధ్యలో మిగిలిన గట్టిభాగం అతనికిచ్చాను, నవ్వుతూ. అతడు కళ్లనీళ్లు పెట్టుకుని 'ఆపండు మా చెల్లాయి కిద్దామనుకున్నాను. ఇస్తే ఎంతో సంతోషపడేది' అనుకుంటూ వెళ్లిపోయాడు. ఆముక్క నాకు బాణంలాగ గుచ్చుకుంది. అతని చెల్లెలు జబ్బుపడి లేచింది. ఆమెకు మంచి ఆపిల్ పండు ఇవ్వగలగటం అతనికెంతో గర్వకారణమై ఉండేది. అతనికా అవకాశం లేకుండా చేసినందుకు బాధ పడ్డాను. పైకి మాత్రం నిర్లక్ష్యంగా "ఏడిశావ్, పోరా" అన్నాను. నికొలాస్ సమాధానమివ్వకుండా గాయపడిన చూపుతో ఇంటికిపోయాడు. ఆ గాయపడిన చూపు ఆతరవాత ఎన్నాళ్ల వరకో

నన్ను వెంటాడి బాధించింది. చివరకి ఆ సంఘటన మర్చిపోయాను. అప్పటికి మాకు తొమ్మిదేళ్లు. ఇప్పుడది మళ్లీ పైకివచ్చి పుండు సలిపినట్టు సలిపింది.

ఇంకోసారి బళ్లో నా సిరాబుడ్డి పడేసి నాలుగు కాపీ పుస్తకాలనిండా ఒలకబోసి ఖరాబు చేశాను. మేష్టారికి తెలిస్తే యముడిలాగ దండిస్తారు. అది నికొలాస్ మీదికి తోసేసి నాకు పడవలసిన బెత్తం దెబ్బలు అతనికే తగిలేట్టు చేశాను.

నిజుడే ఇంకో అన్యాయం చేశాను. నాదగ్గిర పెద్దగాలం ఒకటుంది. అది కొంచెం విరిగివుంది. అది నికొలాస్ కిచ్చి, బదులుగా మూడు మంచివి చిన్న చిన్నవి గాలాలు తీసుకున్నాను. నీళ్లలో గాలం వేసీ వెయ్యగానే ఒకచేప చిక్కుకోవటం, అది గిలగిల కొట్టుకోవటంలో గాలం కర్ర పుటుక్కున విరిగిపోవటం జరిగింది. అతనికి తెలియదు నే నిచ్చింది విరిగిన గాలమేనని. నేను నా దగ్గిర చిన్నగాలాల్లో ఒకటి ఇవ్వ జూపాను. కాని అతడు తీసుకోలేదు "మనం గాలాలు మార్చుకునేట్టు ఒప్పందం చేసుకున్నాక మళ్లీ నీగాలం తీసుకుంటానా?" అని నిరాకరించాడు.

ఇలాంటివే ఎన్నో సంఘటనలు జ్ఞాపకం వచ్చి మనస్సు కల్లోలితమై నిద్ర పట్టనేలేదు. బతికివున్న వాళ్లకి మనంచేసిన అన్యాయాలకంటె చచ్చిపోయిన వాళ్లకి చేసిన అన్యాయాలే ఎక్కువగా కలత పరుస్తాయి. నికొలాస్ బతికే వున్నప్పటికీ అతనికిచావు

సమీపించిందని ఎరుగుదును గదా! అందుచేత న
కతడు మరణించిన వాళ్లతో సమానమే. రాత్రి బాగా
పొద్దుపోయింది. చెట్లఆకులు శోకిస్తున్నట్టు రొద
చేస్తున్నాయి. కిటికీల మీద మొత్తే వానచినుకులు
ఈరొదకు తాళం వేస్తున్నాయి. నిద్ర పట్టలేదు.

తెల్లారగానే ముందు సెప్పీని చూడబోయాను.
సైతాను చెప్పిందంతా అతనితో చెప్పాను. నది
ఒడ్డున కూర్చున్నాం. అంతా విని సెప్పీ కొయ్యబారి
నట్టు నిశ్చలంగా చూశాడు. పెదిమలు కదిలించాడు
కాని మాటరాలేదు. క్రమంగా అతని ముఖం పాలి
పోయింది. నెమ్మదిగా కన్నీళ్లు కారాయి. ముఖం
తిప్పుకుని కొండలవైపు నడిచాడు. అతని బుజంమీద
చెయ్యివేసి నేను కూడా నడిచాను. ఇద్దరం మాట్లాడ
కుండా ఆలోచిస్తూ అడవులు, కొండలు అన్నీ తిరి
గాము. కొంతసేపటికి గుక్క తిప్పుకుని మాట్లాడ
సాగాము. నికొలాస్‌ను గురించే తప్ప మరొకమాట
లేదు. సెప్పీ మధ్య మధ్య తనలో తను అనుకుంటు
న్నట్టు—

"పన్నెండు రోజులు! ఊహు! పన్నెండు రోజులు
కూడా లేదు," అనేవాడు.

ఈ పదకొండు రోజులూ నికొలాస్‌తోనే
కాలమంతా గడపాలనుకున్నాం. వీలైనంత ఎక్కువ
సేపు అతని సాన్నిధ్యం అనుభవించాలనుకున్నాం.
అట్టే రోజులు లేవుగదా! అయినా వెంటనే నికొలాస్

వద్దకు వెళ్లటానికి మనసొప్పలేదు. చచ్చిపోయిన వాడి ప్రేతాన్ని కలుసుకోవాలన్నంత భయం కలిగింది. ఇంతలో ఒకచోట అకస్మాత్తుగా నికొలాస్ తటస్థ పడ్డాడు. దెయ్యాన్ని చూసినట్టు గుండె ఝల్లుమంది. అతడు మమ్మల్ని చూసి సంతోషంగా అరిచాడు:

"ఏరోయ్! ఇక్కడున్నారా? ఎంత వెదికినా కనబడలేదే? అదేమిట్రా? మొహాలల్లా వున్నాయి. నే నేం దెయ్యాన్ననుకున్నారా?"

మేము కుంగిపోయాము. అతని సంతోషం మాకు దుఃఖకరంగా వుంది. నికొలాస్ అప్పుడే సైతాన్ని చూసివచ్చాట్ట నేలమీద నిలవలేనంత పారవశ్యంలో వున్నాడు. నన్ను చైనా తీసుకెళ్లిన సంగతి సైతాను నికొలాస్‌తో చెప్పాట్ట. తన్నుకూడా తీసుకువెళ్లమని నికొలాస్ బతిమాలాట్ట. త్వరలో తీసుకు వెడతానని సైతాను వాగ్దానం చేశాట్ట. చాలా దూరదేశం, అద్భుతమైన, సుందరమైన, వర్ణనాతీతమైన దేశం తీసుకువెడతా నన్నాట్ట. సెప్పీని, నన్ను కూడా తీసుకు వెడదామని నికొలాస్ అనగా "వద్దు వద్దు. వాళ్లనిప్పుడు కాదు, తరవా తెప్పుడో, వాళ్లకైము వచ్చినప్పుడు తీసుకు వెడతా" నన్నాట్ట. సైతాను నేటికి పదకొండో రోజున వస్తా నన్నాడనీ, ఆరోజుకోసం ఎదురు చూస్తున్నాననీ నికొలాస్ చెప్పాడు.

అదేరోజు! నికొలాస్ చనిపోయేరోజు! ఆరోజు కోసం ఎదురు చూస్తున్నాడు!

ముగ్గురం కలిసి చాలామైళ్లు తిరిగాము. మేము ఎప్పుడూ తిరిగేస్థలాలే తిరుగుతూ, మా పసితనం నుంచీ జరిగిన విశేషాలే జ్ఞాపకం చేసుకుంటూ చాలా సేపు గడిపాము. అందరిలోకీ నికొలాస్ మహా ఉత్సాహంగా ఉన్నాడు. అతని ఉత్సాహం మా గుండెలోని గుబులును పోగొట్టలేకపోయింది. నికొలాస్‌మీద ఇంతకాలమూ మా హృదయాల్లో దాగివున్న అనురాగం వెళ్లబోసుకున్నాం. అతన్ని ఏపనీ చెయ్యనివ్వలేదు. "ఆగు, మేం చేసి పెడతాం" అని ప్రతి పనికీ అడ్డం తగిలాము. నాదగ్గిర ఏడు గాలాలు ఉన్నాయి. అవన్నీ నికొలాస్‌కు 'అచ్చంగా' ఇచ్చేశాను. సెప్పీ తన కొత్తచాకూ ఒకబూరా ఇచ్చేశాడు. సెప్పీకూడా నాలాగే నికొలాస్‌ను అడపాతడపా మోసం చేశాట్ట. వాటికి పరిహారంగా ఇవి ఇచ్చాడని తరవాత నాకు తెలిసింది. మాఅనురాగం చూసి నికొలాస్ హృదయం సంతోషంతో నిండిపోయింది. అతని సంతోషం మాకు ఇంకా దుఃఖకారణమై గుండెల్లో శూలంవలె గుచ్చుకుంది. చివరికి ముగ్గురం ఎవరిళ్లకు వాళ్లు వెళ్ళిపోయాం. వెళ్లిపోతూ ఇంత మంచిరోజు ఎప్పుడూ ఎరగనని నికొలాస్ అన్నాడు.

సెప్పీ నాతో రహస్యంగా అన్నాడు: "ఇదివరకు కూడా మనకు నికొలాస్ అంటే ఇష్టంవున్నా,

ఎప్పుడూ ఇంత ప్రేమ కలగలేదు. చివరికి అతనిక మనకు దక్కడని తెలిసేటప్పటికి ఇంత ప్రేమ పుట్టు కొస్తోంది."

మర్నాడూ, ఆ తరవాత ప్రతిరోజూ నికొలాస్‌తోనే కాలం గడిపాము. ప్రతిరోజూ ఉదయం లేచేటప్పుడు అనుకునే వాళ్లం: మరొక రోజు గడిచి పోయింది. నికొలాస్ చావు ఇంకొక రోజు దగ్గిర పడింది. ఇక పదిరోజులే; ఇక తొమ్మిది రోజులే; ఇక ఎనిమిది రోజులే—"

నికొలాస్ సంతోషంగానే వుండేవాడు. మేము దిగులుగా ఉంటున్న కారణ మేమిటో అతనికి బోధపడ లేదు. మమ్మల్ని ఉషారు చెయ్యటానికి అతడు చేసిన ప్రయత్నాలన్నీ విఫలమయ్యాయి. నవ్వటానికి ప్రయత్నించేవాళ్లంగాని అది మూలుగుగా బయట పడేది. సంగతేమిటని అడిగాడు కాని ఏదో అబద్ధం చెప్పి, ఏమీ లేదనే వాళ్లం.

అన్నిటి కంటే మాకు బాధకరంగా అనిపించింది ఒకటి: నికొలాస్ తను చచ్చిపోవలసిన రోజు తరవాత రోజుల్లో ఏమేం చెయ్యాలో ఇప్పటినుంచే ఆలోచించే వాడు. ఫలానా రోజున మానాన్న కొత్త బట్టలు కుట్టిస్తా నన్నాడు; ఫలానా రోజున ఫలానా చోటికి వెడదాము, అని చెప్పేవాడు. అలా అన్నప్పుడల్లా మాగుండెలు జివ్వుమనేవి. ఆఖరికి నికొలాస్ ఒక ఆలోచన చేశాడు. అతడు ఆనెల 13 వ తేదీన

చనిపోవలసి వుంది. 14 వ తేదీన ఊళ్లో పిల్లలమంతా కలిసి ఊరిబయట కొండమీద 'పిక్నిక్' చేసుకుందా మని అన్నాడు. "వద్దు" అందామనిపించింది కాని అతడు "ఎందుకు వద్దు?" అని అడిగితే సమాధానం ఏం చెప్పగలం? అందుకని, 'సరే వెళదా' మన్నాము. "అందర్నీ పిలిచి వద్దాం" అన్నాడు. సరే నన్నాము. కాని మేము ఆహ్వానించేది పిక్నిక్ కి కాదనీ, అంత్య క్రియలకనీ మాకు మాత్రమే తెలుసు.

ఆ పదకొండు రోజులూ ఎంత దుర్భరంగా గడిచాయో చెప్పలేను. కాని ఇప్పుడు తలుచుకుంటే ఆ పదకొండు రోజులూ ఎంతో బావున్నట్టు తోస్తుంది. నా జీవితంలో ఆరోజులంత విలువైనవి మరిలేవు. నికొలాస్ పై ఆరోజుల్లో నా కేర్పడినంత స్నేహభావం తరవాత మరెవరిమీదా కలగలేదు. గంటలు, నిమిషాలు లెక్కపెట్టుకుంటూ, "అరెరే మరొక గంట అయిపోయిందే" అనుకొంటూ, లోభి చిల్లి గవ్వల దగ్గిర్నించీ జాగ్రత్త పడినట్లు ప్రతి నిమి షమూ అమూల్యంగా భావిస్తూ గడిపాము.

ఆఖరి రోజు సాయంత్రం రాత్రి పొద్దుపోయే వరకూ నికొలాస్ తో కలిసివున్నాము. ఎంతసేపటికీ అతన్నివిడిచిపెట్ట బుద్ధికాలేదు. నికొలాస్ను ఇంటివద్ద దిగబెట్టి బయటే కొంతసేపు ఆగాము. నికొలాస్ ఆలస్యంగా ఇంటికి వచ్చినందుకు వాళ్ల నాన్న పట్టు కుని కొట్టసాగాడు. నికొలాస్ అరుపులు మాకు బయ

టికి వినిపించాయి. అతనికి తన్నులు తగలటానికి కారణం మేమేగదా అని విచార పడ్డాము. రేపు నికొలాస్ చనిపోతాడని తెలిస్తే తండ్రి అలా కొట్టేవాడా, అనుకున్నాము.

మర్నాడు నికొలాస్ అనుకున్న ప్రకారం వచ్చి మమ్మల్ని కలుసుకోలేదు. అందుకని మేమే అతని ఇంటికి వెళ్లాము. అతని తల్లి మమ్మల్ని చూసి అన్నది:

"నికొలాస్‌ను వాళ్ల నాన్న రాత్రి బాగా తన్నారు. ఎప్పుడూ తిరగటమే తప్ప చదువులేదాయె. మీ ఇద్దరితో కలిసి వాడు ఊరంతా తిరుగుతున్నాడని వాళ్ల నాన్నకి చెడ్డకోపంగా వుంది. మామూలుగా ఆయనెప్పుడైనా చెయ్యి చేసుకుంటే నేను అడ్డం వెళ్ళేదాన్ని, రాత్రి మాత్రం నాకూ-డా కోపంవచ్చి బాగా తగలనివ్వమన్నాను. మరీ అంత తిరుగుబోతయితే ఎలా చచ్చేది?"

మేము గుడ్లలో నీళ్లు, గుడ్లలోనే గుక్కుకున్నాము. "ఈ ఒక్క-సారికైనా మీరు నికొలాస్‌ను కొట్టకుండా చేస్తే బావుండేది," అన్నాను.

ఆమె అప్పుడు బట్టలు ఇస్త్రీ చేస్తోంది. ఇస్త్రీ పెట్టె అక్క-డ పెట్టి నాకేసి చూసి "ఏం?" అని ఆశ్చర్యపడి అడిగింది.

సమాధానం ఏం చెప్పటానికీ తోచలేదు. ఆమె జవాబుకోసం ఇంకా నాకేసే చూస్తోంది. ఇంతలో సెప్పీ అందుకున్నాడు:

"ఏమీ లేదండి. రాత్రి నికొలాస్ మాతో మిమ్మల్ని గూర్చే చెప్పాడు. "మా నాన్న ఎప్పుడు కొట్టవచ్చినా మా అమ్మ అడ్డంవచ్చి కొట్టకుండా చేస్తుంది. మా అమ్మ ఎంతో మంచిది, అని రాత్రి పొద్దుపోయేదాకా మీ గురించే కబుర్లు చెప్పాడండి. మాకూడా ఎంతవిన్నా వినబుద్ధేసి అలాగే కూర్చుండి పోయాం. అందుకనే రాత్రి నికొలాస్ ఇంటికి వచ్చేటప్పటికి అంత ఆలస్యమైంది."

"నిజంగానా? మా నాయన నన్ను గురించే చెప్పాడా?" అని ఆమె కన్నీళ్లు తుడుచుకుంది.

"నిజంగానండీ! కావలిస్తే థియొడోర్ నడగండి," అన్నాడు సెప్పీ.

"అయ్యో, నికొలాస్‌ను అనవసరంగా కొట్టించాను. నేనెంతో మంచిదాన్నని వాడు పొగడినందుకు నే నిచ్చిన బహుమానం ఇదీ. పాపం వాడు ఎంత జాలిగా ఏడ్చాడు. ఎంత రాతిగుండె దాన్ని," అని నికొలాస్‌తల్లి మళ్లీ కన్నీళ్లు తుడుచుకుంది.

సెప్పీ అడిగాడు "నికొలాస్‌ను ఒక్కసారి బయటికి పంపిస్తారా?" అని.

"ఊహు. వాళ్లనాన్న వాణ్ణి ఇంట్లోంచి కదిలితే కొడతానని చెప్పారు."

ఒక్కసారిగా ఆశ ఉదయించింది. నికొలాస్ ఇంట్లోంచి కదలకుండా ఉంటే నదిలో మునిగే అవకాశం ఉండదు. కనుక ప్రమాదం దాటిపోతుంది," అనుకున్నాం.

'నికొలాస్ ఈరోజంతా కదలటానికి వీల్లేదా? లేక మధ్యాహ్నం వరకేనా?" అని అడిగాడు సెప్పీ.

"రోజంతా కదలగూడదు. పాపం వాడొక్కడే మేడమీాద కూర్చునున్నాడు. ఎప్పుడూ ఇంట్లో కూర్చునేఅలవాటు లేదేమో, ఏం తోచటం లేదట."

సెప్పీ ధైర్యంచేసి అడిగాడు:

"మేము కూడా మేడమీాదికి వెళ్లి అతనితో కబుర్లు చెబుతూ కూర్చుంటామండి."

"సరే, అలాగే వెళ్లండి. ఇదుగో ఈ బిస్కట్లు తీసుకోండి. ఒకటి నికొలాస్ కివ్వండి," అన్నది ఆమె.

నికొలాస్ గదిలోకి వెళ్లగానే ముందు గడియారం చూశాం. పావు తక్కువ పది అయింది. అరె! ఇంక కొద్ది నిమిషాలే టైమ్ వున్నది! నికొలాస్ మమ్మల్ని చూసి చెంగున ఎగురుతూ లోనికి తీసుకుపోయాడు. అతడు ఉత్సాహంగానే వున్నాడు. 14 వ తేదీన జరగబోయే పిక్నిక్ కి ప్లానులు వేస్తున్నాడు.

"కూర్చోండిరా. నేను ఒక మంచి గాలిపటం తయారు చేశాను. మాదొడ్లో ఆరబెట్టాను," అన్నాడు నికొలాస్.

పిక్నిక్ రోజున ఆటలపోటీలు ఏర్పాటు చేద్దా నమనీ, గెలిచినవాళ్లకి బహుమతు లిచ్చేందుకు తను దాచుకున్న డబ్బుపెట్టి రక రకాల వస్తువులు కొన్నా ననీ అన్నాడు. ఆ వస్తువులన్నీ బల్లమీద అమర్చి గర్వంగా చూడమన్నాడు. "గాలిపటం తీసుకుని

ఇప్పుడే వస్తా" నని చెప్పి గబగబ మెట్లు దిగి కిందికి వెళ్లాడు.

మేము మాటామంతీ లేకుండా చూస్తూ కూర్చున్నాం. బహుమతివస్తువులను ముట్టుకో బుద్ధి కాలేదు. గడియారంవంకే చూస్తూ సెకండ్లు, నిమిషాలు లెక్కపెడుతున్నాం. నిమిషాల ముల్లు కదిలి నప్పుడల్లా ఉలికిపడేవాళ్లం. సెప్పీ సిట్బార్ప విడిచి అన్నాడు;

"రెండు నిమిషాలు తక్కువ పది అయింది. ఇంక ఏడు నిమిషాలు! అది దాటితే నికొలాస్‌కు గండం గడిచిపోతుంది. థియొడోర్! నిక్ బతుకుతాడు. తప్పకుండా బతుకుతాడు."

"హుష్! ఆగరా. నాకు ముళ్లమీద వున్నట్టుంది. గడియారం చూస్తూ మాట్లాడకుండా కూర్చో," అన్నాను.

ఇంకా అయిదు నిమిషాలు! ఊపిరి బిగపట్టి గడియారపు టిక్ టిక్ శబ్దం వింటున్నాం. అయిదు నిమిషాల్లో చావో, బతుకో తేలిపోతుంది. ఇంకా మూడు నిమిషాలే! ఒళ్లంతా గగుర్పొడిచింది. మా గుండె చప్పుడు మాకే స్పష్టంగా వినిపిస్తోంది. ఇంతలో మెట్లమీద ఎవరో వస్తున్న చప్పుడైంది.

"ఆ, అడుగో, నికొలాస్ వస్తున్నాడు. ఇక భయంలేదు. బతికాడు," అనుకుని లేచి మెట్లవద్దకు వెళ్ళాం.

కాని వచ్చింది నికొలాస్ కాదు; అతని తల్లి. నికొలాస్ తయారుచేసిన గాలిపడగ తీసుకు వచ్చింది. "ఎట్లావుందీ? చాలా బావుంది కదూ? ఇవ్వాళ పొద్దుణ్ణించీ కూర్చుని కష్టపడి తయారుచేశాడు," అన్నది. గాలిపడగ గోడ కానించి, కొంచెం దూరాన నుంచుని, మెచ్చుకుంటున్నట్టు చూసింది. "గాలి పడగ మీద బొమ్మలుకూడా తనే వేశాడు. చాలా బాగా వేశాడు కదూ? ఆచర్చి బొమ్మ అంత బావుళ్లేదుగాని వంతెన చక్కగానే వేశాడు. ఎంత బావుందో? ఏడీ వాడు? 'ఇప్పుడే వస్తాను, ఇది పైకి పట్టుకెళ్లు' మన్నాడే? పదిఏడు నిముషాలయింది. ఇంకా రాలేదే?"

"అసలెక్కడికెళ్లాడు?" అని ఆదుర్దాగా అడిగాము.

"ఆ, ఎక్కడికీ లేదు. ఇప్పుడే అలా పంపించాను. వస్తూవుంటాడీపాటికి."

"బయటికి వెళ్లాడా!" అని కంగారు పడ్డాము.

"అవును. వాడు కిందికి వచ్చేసరికి లిజాబ్రాంట్ తల్లి వచ్చింది. లిజా ఎక్కడికెళ్లిందో కనిపించలేదన్నది. ఆవిడ గాబరా చూసి కాస్త వెదికిరమ్మని నికొలాస్‌ను పంపించాను...అరె! ఏమిటి, మీ ఇద్దరూ అలా చూస్తారు? మొహాలు పాలిపోయి, వణికిపోతున్నారే? కూచోండి. ఇంతట్లోకే ఏం జబ్బొచ్చిందర్రా? ఆ రొట్టెముక్క పడలేదు గావును మీకు.

ఆగండి, ఏదన్నా తెస్తాను..." అంటూనే ఆమె కిందికి వెళ్లింది.

నేనూ, సెప్పీ ఒక్క ఉదుటున వెనకవేపు ఉన్న కిటికీదగ్గిరి కెళ్ళి నదికేసి చూశాము. నది వొడ్డున పెద్ద గుంపు చేరింది. జనం ఊళ్లోనుంచి ఇంకా పరిగెత్తుతున్నారు. అది చూసి

"అయిపోయింది. అంతా అయిపోయింది. అయ్యో నికొలాస్! నికొలాస్!" అని ఇద్దరం గద్గదికంగా ఏడవ సాగాము.

"థియొడోర్! పోదాంరా. ఇప్పుడు వాళ్ళమ్మ వస్తుంది. ఆమెను చూడలేము. అయిదు నిమిషాల్లో ఆవిడ కెలాగూ తెలిసిపోతుంది," అన్నాడు సెప్పీ.

కాని మేము తప్పించుకుపోవటానికి వీల్లేకుండా నికొలాస్ తల్లి మేడ మెట్లెక్కి వచ్చేసింది. మమ్మల్ని కూర్చోమని చెప్పి ఏదోమందు గొంతుకలో పోసింది. మందు పనిచేస్తోందో లేదో చూసింది. పని చేసినట్టు కనబడలేదు. 'అయ్యో. ఆ వెధవరొట్టె మీకెందుకు పెట్టానర్రా' అని చింతించ సాగింది.

ఇంతలో మేము అనుకున్నంతా జరిగింది. ఇంటి ముంగిట జనం మూగిన సద్దు అయినది. చాలా మంది మనుషులు టోపీలు చేతపట్టుకుని ఇంట్లోకి ప్రవేశించారు. కొందరు రెండు శవాల్ని తీసుకొచ్చి మంచాలమీద పడుకోపెట్టారు.

"అయ్యో దేవుడ!" అంటూ నికొలాస్ తల్లి కొడుకుశవంమీద పడి గోలగా ఏడవసాగింది. ఏడుస్తూ, కొడుకుముఖం ముద్దులు పెట్టుకుంటూ "నాతండ్రీ! నాయనా! నన్ను విడిచిపోయావా? చేతులారా చంపుకున్నానురా. ఇంట్లోనే ఉంచితే చచ్చిపోయేవాడివి కాదురా. బయటికి పంపించి చంపానురా. చిట్టి తండ్రీ! అయ్యయ్యో! ఇంక నా బతుకెందుకురా. అప్పుడే నీకు నూరేళ్లు నిండాయిరా," అంటూ ఒకటే విధంగా రోదించింది.

చుట్టూ వున్న ఆడవాళ్లు కళ్ల నీళ్లు పెట్టుకున్నారు. ఆవిడని ఓదార్చటానికి ప్రయత్నించారు. కాని ఆమె ఓదార్పు చెందలేదు. తనే వాణ్ణి బయటికి పంపించి చంపుకున్నాననీ, ఇంట్లోనే వుంటే బతికేవాడనీ పదేపదే అనుకుని ఏడుస్తోంది.

దీన్నిబట్టే తెలుస్తుంది, మానవులు ఎంత తెలివితక్కువ వాళ్లో. తమకి కర్తృత్వం లేకపోయినా, తప్పొప్పులన్నీ తమకే ఆరోపించుకుంటారు. అందుకే సైతాను అన్నాడు: మానవుడు చేసిన మొదటిపని మిగతా పనులన్నిటినీ నిర్ణయిస్తుంది. తనంతట తను ఏమానవుడూ తన భవిష్యత్తు మార్చుకోలేడు.

ఇంతలో పెద్ద పెట్టున ఏడుస్తూ మరొక కంఠం వినిపించింది. లిజ్బ్రాంట్ తల్లి పరుగు పరుగున వచ్చి కూతురు శవం కావలించుకుని "ఓరి దేవుడో!" అంటూ ఏడవసాగింది. ఆమె దుఃఖం మరీ చూడ శక్యం

కాకుండా వుంది. జుట్టు పీక్కున్నది; వళ్లు రక్కుకున్నది; కూతురును కావిలించుకుని నలిపివేసింది; విడవకుండా ముద్దులు పెట్టుకున్నది. చివరికి లేచి నరిమని గుప్పిళ్లు బిగించి ఆకాశంకేసి చూసి ఇలా అరిచింది:

"పది రోజుల్నించీ నాకు ప్రతిరాత్రి కలలు వచ్చాయి. నా ఒక్క కూతురూ చచ్చిపోతుందని కలల్లో కనబడింది: అప్పటినించీ భయపడి పోతూనే వున్నాను. రాత్రిం బగళ్లు దేవుణ్ణి ప్రార్థిస్తున్నాను నా కూతురు కే ఆపదా రాకుండా చెయ్యమని. చివరకి దేవుడు చేసింది ఇదీ——"

మళ్ళీ కూతురుమీద పడి ఏడ్చింది. జుట్టూ, కళ్లూ, నుదురూ, చెంపలు, చేతులూ అన్నీ ముద్దు పెట్టుకుంది. తిరిగిలేచి "ఛీ! దేవుడికి దయలేదు. ఈ జన్మలో మళ్లీ ప్రార్థన చెయ్యను," అన్నది. కూతురును బుజానవేసికొని, గుండెకు ఒత్తిగించుకుని, ఇంటికి వెళ్లిపోయింది. ఆమె దేవుణ్ణి తిట్టడం విని జనం నిర్ఘాంతపోయారు. సైతాను అన్నది నిజం. మానవులకి ఏది మంచో, ఏది చెడో తెలియదు. మంచి జరిగితే చెడుఅనీ, చెడు జరిగితే మంచి అనీ అనుకుంటారు. దీర్ఘరోగులను కాపాడమని అనేకులు ప్రార్థించటం విన్నాను. నేను మాత్రం ఎప్పుడూ ప్రార్థించలేదు.

రెండు శవాలకూ మర్నాడు అంత్య క్రియలు జరిగాయి. ఊళ్లో జనమంతా శ్మశానం వద్దనే ఉన్నారు.

సైతాను కూడా వచ్చాడు. అతడు రాకుండా ఎలా? అతని పనేగదా ఇదంతా. నికొలాస్ మతగురువు దగ్గర లేకుండా చనిపోయాడు గనక అతని ఆత్మ నరకానికి పోకుండా ఉండగలందులకై చర్చిలో ప్రార్థనలు చేయించవలసి వుంది. దానికిగాను నికొలాస్ తల్లి తండ్రులు వచ్చిన వారందరివద్దా డబ్బు పోగుచేశారు. కావలసిన డబ్బులో మూడువంతులు మాత్రమే పోగయింది. మిగతా డబ్బు ఎవరివద్దనైనా బదులు తీసుకుందామనుకుంటున్నారు. సైతాను మిగతా డబ్బు తను సర్దుతానని చెప్పి ఇచ్చాడు. తరవాత అతడు మాకు రహస్యంగా చెప్పాడు: "నరకం గిరకం ఏమీ లేదు. అయినా నికొలాస్ తల్లి దండ్రుల సంతృప్తి కోసం ఆడబ్బిచ్చాను."

శ్మశానంవద్ద లిజా బ్రాంట్ శవాన్ని మా వూళ్లోని వడ్రంగి వచ్చి పట్టుకున్నాడు. వాడికి లిజాతల్లి యాభై నాణాలు బాకీవున్నది. ఆ బాకీ ఎన్నాళ్లకీ తీర్చలేకపోయింది. అందుచేత వడ్రంగి ఆశవం లాక్కున్నాడు. లాక్కుని ఇంటికి తీసుకుపోయాడు. ఇంట్లో ఒక చీకటి కొట్లో నాలుగు రోజు లుంచాడు. ఆ నాలుగు రోజులూ లిజా తల్లి వడ్రంగి ఇంటిచుట్టూ తిరిగింది. తనకూతురుశవం తనకిచ్చివెయ్యమని ఎంతో బతిమాలింది; మొత్తుకుంది; ఏడ్చింది; తల నేలకు కొట్టుకుంది. ఎంత చేసినా వడ్రంగి కరగలేదు. అయిదో రోజున శవం తీసుకెళ్లి పశువుల దొడ్లో

పాతి పెట్టాడు. అంత్యసంస్కారాలేమీ జరగలేదు. తల్లి గుండె ఘోషించింది. దుఃఖంతో పిచ్చెక్కినట్లయింది. రోజూ తల విరబోసుకుని ఊరంతా తిరిగేది. వడ్రంగినీ, చక్రవర్తినీ, చర్చినీ, దేశాన్ని ప్రపంచాన్ని, దేవుణ్ణీ బండబూతులు తిట్టేది. ఆమెను చూస్తే ఎంత రాతిగుండెవాడికయినా గుండె నీరవుతుంది. సైతాన్ను సెప్పీ అడిగాడు, ఆమెను రక్షించమని కాని సైతాను నవ్వి "వడ్రంగి మానవుడు. మానవులంతా చేసేపనే అతడూ చేస్తున్నాడు. ఒక గుర్రమో, మరే పశువో ఆవిధంగా చేస్తే నేను అడ్డపడే వాణ్ణి. సెప్పీ! నీకెక్కడన్నా అలా ప్రవర్తించే పశువు కనిపిస్తే నాతో చెప్పు. నేను తప్పకుండా జోక్యం చేసుకుంటాను. చెబుతావు కదూ?" అన్నాడు.

కొన్ని రోజులు గడిచాక లిజాతల్లి దుస్థితి భరించలేక పోయాము. సైతాన్ను అడిగాము—ఆమె జీవితం బాగుచేసే మార్గం వుందేమో చూడమని. అతడు ఆమె జీవితం పరిశీలించాడు. "ఆమెకు నలభై రెండేళ్ల కంటె ఎక్కువ ఆయువు లేదు. ఆమె జీవితం ఎలా మార్చినా దుఃఖం, బాధ, ఆకలి, అవమానం తప్పవు. కావాలంటే ఒకపని చేస్తాను. ఇంకొకమూడు నిమిషాల్లో ఆమె భవిష్యత్తు మార్చటానికి వీలున్నది. మార్చమంటారా?" అని అడిగాడు. ఏమనటానికీ తోచలేదు. ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాము. సైతాను

గడియారం తీసి "ఉ. త్వరగా చెప్పండి. టైములేదు." అన్నాడు. "మార్చైయ్," అన్నాము.

"ఆ. మార్చ్యాను. ఇప్పుడామె ఒక సందు మలుపు తిరుగుతున్నది. ఆమె ముందుకు వెళ్లకుండా వెనక్కి వచ్చేట్టు చేశాను. దీనివల్ల ఆమె జీవితం మారిపోతుంది."

"అంటే?"

"ఇదిగో ఇప్పుడే జరుగుతోంది ఆమె ఫిషర్ అనే సాలెవాణ్ణి కలుసుకుంది. అతణ్ణి బూతులు తిట్టింది. అతడు కోపం పట్టలేక ఆమెకు హానిచేయ నిశ్చయించుకున్నాడు. ఆమె సందుమలుపు తిరిగి ముందుకు పోతే ఇదంతా జరిగేది కాదు. వెనక్కి రావటం మూలానే ఇది జరుగుతోంది."

"ఫిషర్ ఏం చేస్తాడు?"

"అతడు ఆమె రోజూ దేవుణ్ణి, చర్చినీ తిట్టడం వింటున్నాడు. ఈసంగతి మతాధికారులకు ఫిర్యాదు చేస్తాడు. చేస్తాడేమిటి, అదుగో, వెళ్ళి అధికారులతో చెప్పుతున్నాడు. దీని ఫలితంగా లిజా బ్రాంట్ తల్లి మరి మూడు రోజుల్లో సజీవంగా కాల్చివేయబడుతుంది."

ఇది విని మాకు భయంతో నోటమాట రాలేదు. ఆమె జీవితంలో జోక్యంకలిగించుకోకుండా ఉంటే బాగుండేదనుకున్నాము. మా ఆలోచన సైతాను కనిపెట్టాడు.

మీరు సరిగ్గా మానవులనుల్లేనే, అంటే పరమ మూర్ఖంగా ఆలోచిస్తున్నారు. నేను ఆస్త్రీకి ఉపకారం చేస్తే అపకారం అనుకుంటున్నారు. ఇంకా 29 ఏళ్లపాటు ఆమె భూలోకంలో యాతనామయ జీవితం గడపటం మంచిదా? లేక మూడు రోజుల్లో స్వర్గానికి వెళ్ళి 29 ఏళ్లు ఎక్కువగా స్వర్గ జీవితం గడపటం మంచిదా?" అన్నాడు.

అంతకు ముందు నిమిషంవరకూ, సైతాన్ను ఇకమీదట ఏమీ అడగకూడదనీ, ఎవరి జీవితం బాగు చెయ్యమన్నా చంపటమొక్కటే అతనికి చేతనైనపని అనీ మేము అనుకుంటున్నాము. కాని లిజా బ్రాంట్ తల్లి ఇప్పుడు చనిపోవటం మూలంగా 29 ఏళ్లు ఎక్కువ స్వర్గజీవితం పొందుతుందనేసరికి మాకు ఆనందం కలిగింది. మేము సైతాన్ను ఆవిధంగా కోరటం మంచిదే అయిందనుకున్నాము.

తరవాత ఫిషర్‌ను గూర్చి ఆలోచన కలిగింది. సైతాన్ను అడిగాను: "ఈ సంఘటనవల్ల ఫిషర్ జీవితం కూడా మారుతుందా?"

"ఓ. పూర్తిగా మారిపోతుంది. ఇందాక లిజా తల్లి నతడు కలుసుకుని ఉండకపోతే వచ్చే సంవత్సరమే చనిపోయి ఉండేవాడు. ఇప్పుడు తొంభైఏళ్లదాకా బతుకుతాడు. బాగా డబ్బు గడించి, దర్జాగా బతుకుతాడు."

కనీసం ఫిషర్ కయినా మంచి జీవితం లభించి నందుకు సంతోషించాము. సైతాను మాత్రం మా సంతోషం చూసి నవ్వుకున్నాడు. మా కనుమానం కలిగింది. కాస్సేపాగి అడిగాను: "ఎందుకు నవ్వుతావు సైతాన్! ఫిషర్ అదృష్టంలో ఏమైనా లోపం ఉంటుందా?"

"పెద్ద లోపమేమీ కాదనుకో. అతడు మామూలుగా అయితే స్వర్గానికి వెళ్లేవాడు—"

"ఇప్పుడో?"

"గాబరా పడకండి. ఇప్పుడు నరకమే అతనికి గతి. భూలోకంలో సుఖాలనుభవిస్తాడు గనుక, మీరాట్టే భయపడవలసిన అవసరం లేదు."

"అయ్యయ్యో! ఇలా ఎందుకు చేశావు సైతాన్? మాకు ముందే చెబితే మేము అసలు ఎవరి జీవితాలూ మార్చమని కోరేవాళ్లమే కాందే? పాపం, ఫిషర్ శాశ్వత నరకం పొందటానికి మేమే కారకులు మాతా మన్న మాట" అని గోల చేశాము.

సైతాను మాగోల వినిపించుకోలేదు. అతనికి సుఖమంటే ఏమిటో, దుఃఖమంటే ఏమిటో తెలియదు. తెలియదంటే బొత్తిగా తెలియదని కాదు. సూత్రప్రాయంగా తెలుసు. అనుభవంరీత్యా తెలియదు. సుఖంగాని దుఃఖంగాని అనుభవించకుండా, సూత్రప్రాయంగా తెలుసుకోవటం అంటే తెలియనితనంలోనే లెక్క. మేము ఎంత బోధపరిచినా అతడు మానవుల

సుఖదుఃఖాలను తృణసమానంగానే పరిగణించాడు. ఫిషర్ స్వర్గంపొందినా, నరకం పొందినా తనకొకటే నన్నాడు. అతను స్వర్గానికి వెళ్ళనంతమాత్రాన స్వర్గానికివచ్చిన లోటేమీ లేదన్నాడు. స్వర్గంలో జనాభా ఇప్పటికే ఎక్కువగా ఉందన్నాడు. అసలు ఫిషర్ నశించినంత మాత్రాన వచ్చేనష్టం లేదనీ, ఇంకా బోలెడుమంది ఫిషర్‌లు వస్తారనీ అన్నాడు.

మేము ఇలా మాట్లాడుతుండగానే ఫిషర్ ఆ దారిని వస్తున్నాడు. అతన్ని చూసేసరికి మాకు చాలా విచారం కలిగింది. తనకు మరణానంతరం కలగబోయే ఘోరవిపత్తు అతనికి తెలియనే తెలియదు. తెలిస్తే అంత సంతోషంగా చిరునవ్వులు నవ్వుకుంటూ, తను లిజాబ్రాంట్ తల్లికి చేసిన హానికి మురిసిపోతూ ఉండడు. అతను వెళ్ళిన కొద్దిసేపటికే లిజాబ్రాంట్ తల్లివచ్చింది. ఆమెను రక్షకభటులు బంధించి తీసుకువస్తున్నారు. ఆమెవెనక ఒక పెద్దగుంపు గోలగా అరుచుకుంటూ ఊరేగింపులాగా వస్తోంది. "మంత్రగత్తె", "మతద్రోహి", "దైవద్రోహి", అని జనం తిడుతూ కేకలు వేస్తున్నారు. మరీ కసిగా ఉన్న కొందరు ఆమెను కొట్టడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఆమెను జనం కొడుతుంటే రక్షకభటులు చూసీచూడ నట్టు ఊరుకుంటున్నారు. ఈజనంలో చాలమంది ఆమె మంచి రోజుల్లో ఉన్నప్పుడు మిత్రవర్గానికి చెందినవారే.

"సైతాన్! పాపం ఆమెను ఒక్కదాన్నీ చేసి వీళ్లు బాధిస్తున్నారు. వాళ్ళనాపు," అని అరిచాను. వెంటనే జ్ఞాపకం వచ్చింది. సైతాన్ వారి పనులకు అడ్డం వచ్చాడూ అంటే, వారి జీవితాలన్నీ ఆ క్షణంనుంచే మారిపోతాయి.

నేను కోరడం తడవుగా సైతాను జనంకేసి మెల్లిగా ఊదాడు. వెంటనే గ్రామస్థులు పొట్టలు చేత్తో పట్టుకుని "బాబోయ్" అని అరుచుకుంటూ దిక్కుకొక పిట్టగా చెల్లాచెదరై పోయారు. సైతాను అలా ఊదగానే ఆగాలికి వారి ఎముకలు పటపటమని విరిగినట్ల యినాయి. దాంతో పారిపోయారు.

ఈ చిన్న పనివల్ల వారి జీవితాలన్నీ మారిన ట్లేనా అని అడిగాము.

"పూర్తిగా మారిపోతాయి. కొందరికి ఆయుప్రు పెరిగింది; కొందరికి తరిగింది. ఈమార్పువల్ల కొందరు సుఖపడతారు; కొందరు దుఃఖపడతారు. కాని సుఖ పడేవాళ్ళు బహు కొద్దిమంది."

ఫిషర్ కు పట్టినగతి వీరిలో ఎవరికైనా పట్టిందా అని అడుగుదామనుకున్నాము గాని, అది తెలుసు కున్న కొద్దీ మాకు బాధేతప్ప సంతోషం వుండదు; కనుక అడగలేదు. నిజానికి సైతాను మానవులకు హాని చెయ్యాలనే వుద్దేశ్యంలేకపోయినా, అతడు చేసేదంతా హానికరంగానే పరిణమిస్తోంది. అతన్ని అట్టే నమ్ము కోడం మంచిది కాదనిపించింది. అంతవరకూ, మా

ఇద్దరి జీవితాలు కూడా పరిశీలించి అభివృద్ధిచేయటా నికి వీలైతే చెయ్యమని అడగాలని ఒక కోరిక మాలో గూఢంగా వుండేది. ఇప్పుడా కోరిక చచ్చిపోయింది.

తరువాత రెండుమూడు రోజులవరకూ మా వూరంతా అట్టుడికిపోయింది. లిజాబ్రాంట్ తల్లి మంత్రగత్తెయేనని యావన్మందికీ గాఢ విశ్వాసం ఏర్ప డింది. లేకపోతే ఆ రోజున అలా అంతమంది బొమ్మి కలు వున్నట్టుండి విరగవలసిన అవసరంలేదని అంతా అనుకున్నారు. ఆమెను విచారణ చేసేరోజున చర్చి కోర్టునిండా జనం కిటకిటలాడారు. ఆమెను ఎక్కువగా ప్రశ్నించి, పరీక్షించాల్సిన అగత్యం లేకపోయింది. ఏమంటే, ఆమె నోరు విప్పుతూనే చర్చినీ, చక్రవర్తినీ, దేవుణ్ణి బూతులు తిట్టసాగింది. "నీ ప్రాణాలు దక్కవు తెలుసా?" అని కోర్టువారు బెదిరించారు. "నా ప్రాణాలు మీ యిష్టం వచ్చినట్టు వాడుకోవచ్చు. వాటితో నాకు అవసరం తీరిపోయింది," అని ఆమె సమాధాన మిచ్చింది "నేను నరకానికే వెళ్లదలచు కున్నాను. ఈ గ్రామంకంటె నరకం వెయ్యిరెట్లు మెరుగు. నరకంలో సిసలైన పిశాచాలుంటాయి. ఇక్కడ మానవపిశాచాలుమాత్రమే ఉన్నాయి. ఎలాగైనా అవే మెరుగు వీటికంటే." అని వెటకారం గా చెప్పి పాడిచింది. అధికారులు ఆ రోజున గ్రామ స్థుల బొమ్మికెలు మంత్రం వేసి విరగ్గొట్టినది ఈమెయే

నని నిర్ధారణచేస్తూ "నువ్వు మంత్రగత్తెవేనా?" అని ప్రశ్నించారు.

"కాను. నేనే మంత్రగత్తెనయితే దైవభక్తుల మని విర్రవీగే మిమ్మల్ని ఇంత సేపు బతకనిస్తానా? నన్నెందుకు వేధిస్తారు? మీరు వేసేశిక్ష ఏదో త్వరగా వెయ్యండి. మీ మొహాలు చూస్తూ కూచోటం అసహ్యంగా వుంది."

ఆమె దోషిఅని తీర్పు చెప్పారు. మతం నుండి వెలివేశారు. స్వర్గానికి పోయే అర్హత తీసివేశారు. తరవాత ఆమెకు నుతకబట్టలుకట్టి సివిల్ కోర్టుకు అప్ప గించారు. రక్షకభటులు ఆమెను గ్రామమధ్యంలో సిద్ధంగావున్న చితివద్దకు తీసుకుపోయారు. చితి మధ్య వున్న స్తంభానికి ఆమెను కట్టివేశారు. తరువాత నిప్పు అంటించారు. అప్పటివరకు కఠిన దృక్కులతో వీక్షి స్తున్న ఆమె కొంచెం మెత్తబడింది. చుట్టూ మూగి వున్న గ్రామస్థుల గుంపును పరికిస్తూ, మృదుల స్వర ముతో ఇలాగంది :

"సోదరులారా! మీకు నేను కొత్తకాదు. మీరు నేనూ మన చిన్నతనంలో కలిసిమెలిసి అమా యకంగా ఆడుకున్న ఆటలు నాకింకా జ్ఞాపకం ఉన్నాయి. అందుచేత మిమ్మల్ని నేను క్షమిస్తున్నాను."

తరవాత మేము వెళ్ళిపోయాము. ఆమె చితి మీద దగ్ధంకావటం మేము చూడలేదు. ఆమె మరణ వేదనతో అరచిన అరుపులు మాత్రం మా శ్రవణేంద్రి

యాలను బద్దలుచేశాయి. కొంతసేపటికి అరుపులు ఆగిపోయాయి. ఆమె చనిపోయిందనీ, స్వర్గానికి పయనమై వుంటుందని అనుకున్నాము. ఆమెను చర్చి అధికారులు వెలివేసినా స్వర్గానికే వెడుతుందని సైతాను చెప్పాడుగా. అందుచేత ఆమె చనిపోయినందుకు మేము విచారించలేదు సరిగదా, చనిపోవటానికి మేమే కారకులమైనందుకు సంతోషించాము కూడా.

ఈ సంఘటన జరిగిన తరువాత ఒక రోజున సైతాను తిరిగి కనిపించాడు. అతనికోసం మేము రోజూ కనిపెట్టుకుని కూర్చునేవాళ్ళం. అతనివద్ద వున్నంత సేపూ ఎంతో హాయిగా గడిచిపోయేది. మేము మొదటిసారి అతన్ని కలిసిన చోటనే కనిపించాడు. మాకింకా కుర్రతనం వదలలేదు. ఏదైనా వింతలుచేసి చూపించమన్నాము.

"మంచిది. మీ మానవజాతి ఎలా అభివృద్ధి పొందిందో, మీరు నాగరికత అని పిలిచే పదార్థం ఎలాంటిదో చూపించమంటారా?"

"ఓ. చూపించు," అన్నాము.

సైతాను క్షణంలో ఆ ప్రదేశాన్ని ఈడెన్ వనంగా మార్చాడు. ఆ వనంలో ఒకచోట ఎబెల్ దేవుణ్ణి ప్రార్థిస్తూవున్నాడు. కెయిన్ గద ధరించి అక్కడికి వచ్చాడు. ఎబెల్‌ను చూసి మాకర్థంకాని ఏదో భాషలో మాట్లాడాడు. తరవాత కెయిన్ మహా కోపముతో గద ఝుళిపించాడు. ఆ తరవాత ఏం జరుగు

తుందో మాకు తెలుసు. అందుచేత మొహాలు తిప్పేసు కున్నాము. కాని ఏదో దెబ్బలాట, అరుపులు, మూలుగు వినిపించాయి. తిరిగి చూసేసరికి ఎబెల్ రక్తపు మడుగులో పొర్లాడుతూ చనిపోతూండటం కని పించింది. కెయిన్ పక్కనే నుంచుని తీవ్రద్వేషంతో చూస్తున్నాడు.

ఈ దృశ్యం మారిపోయింది. ఏవేవో యుద్ధాలు, హత్యలు, హింసాకాండలు కనిపించాయి. తరువాత ప్రపంచ ప్రళయం వచ్చింది. మళ్ళీ సృష్టి జరిగింది. హిబ్రూ యుద్ధాలు, ఈజిప్షన్ యుద్ధాలు, గ్రీకు యుద్ధాలు, రోమన్ యుద్ధాలు వరసగా కనిపించాయి. ఈ యుద్ధాలలో రక్తం వరదలు వరదలైపారి ఆ ప్రదేశ మంతా మునిగిపోయింది. సీజర్ కనిపించాడు. అతడు బ్రిటన్‌పై దండెత్తటం కనిపించింది. సైతాను ఇలాగ న్నాడు: "బ్రిటన్ దేశీయులు సీజరుకు ఏమీ అపకా రము చెయ్యలేదు. అయితే వారిపై సీజరు ఎందుకు దండెత్తాడు? వారి దేశం జయించాలని, ఆ అనాగ రికులను చంపి వారి అనాథ భార్యలమీద, శిశువుల మీద రోమన్ నాగరికతను రుద్దాలని—

తరువాత క్రైస్తవమతజననం చూశాం. ఆ పిమ్మట కొన్ని శతాబ్దాల యూరప్ చరిత్ర చకచక మా కళ్ళఎదుట కనిపిస్తూపోయింది. క్రైస్తవ మతమూ, నాగరికతా, ఈ రెండు చెట్టా పట్టా వేసు కుని యూరప్ అంతటా విహారం చేశాయి. ఆ

రెండూ అడుగుపెట్టిన చోటల్లా క్షామాలు, యుద్ధాలు, హత్యలు, శ్మశానాలూ సైతాను అన్నట్లు "తదితర మానవాభ్యుదయ కార్యక్రమాలూ" విలయతాండవం చేశాయి.

ఎంత సేపుచూసినా యుద్ధాలే. యూరప్‌లోనూ, ప్రపంచమంతటా ప్రతిచోటా, ప్రతిఏటా యుద్ధాలు, యుద్ధాలు, ఎడతెగని యుద్ధాలు. సైతాను అన్నట్టు ఈ యుద్ధాలకు ఒక్కొక్కసారి రాజుల్లో రాజులకు వచ్చే వ్యక్తిగత వైరాలూ, మరొక్కసారి బలహీన దేశాలను అనుభవించాలనే దురాశా కారణం. ధర్మ సంస్థాపనార్థం జరిగిన యుద్ధం అంటూ ఇంతవరకూ చరిత్రలో లేనేలేదని సైతాను అన్నాడు.

"సరే. ఇంతవరకూ మీ నరజాతి గతంలో సాధించిన మహత్తర అభ్యుదయంయొక్క చరిత్ర చూశారు. ఇక భవిష్యత్తులో సాధించే అభ్యుదయం ఎలా వుంటుందో చూపిస్తాను."

మానవుని భవిష్యచ్చరిత్ర మరీ భయంకరంగా వుంది. ఎక్కడా కని విని ఎరగని మారణాయుధాలు చూశాం. ప్రళయంతో సమానమైన యుద్ధాలు చూశాం. సైతాను తిరిగి ఉపన్యాసం ప్రారంభించాడు :

"చూశారా? మీ మానవజాతి ఎప్పటికప్పుడు అభ్యుదయం సాధిస్తూనే వుంది. కెయిన్ గదతో హత్య చేశాడు. యూదులు కత్తులతో, బల్లెములతో

హత్యలు చేశారు. గ్రీకులు, రోమన్లు కవచాలు, శిర స్త్రాణాలు ధరించి యుద్ధాలు చేశారు. వారు యుద్ధాలను కళగా పెంపొందించారు కూడాను. క్రైస్తవులు వచ్చి తుపాకులు కనిపెట్టారు. ఇంకా కొన్ని శతాబ్దాలు జరిగితే, అత్యంత భయంకరమైన, మారణాయుధాలు, వేలకొలది జనులను త్రుటిలో పరిమార్చగల దారుణాయుధాలు కనిపెట్టబడతాయి."

అని సైతాను మానవజాతిని హేళన చేస్తూ నవ్వసాగాడు. ఆ నవ్వు మాకు ఎంతైనా అవమానకరంగా తోచింది. కాని అతడు దేవత. మానవుల మానావమానాలతో అతనికి నిమిత్తం లేదు.

నవ్వటం పూర్తయ్యాక సైతాను తిరిగి మొదలెట్టాడు: "చాలా బావుందికదూ మీ అభ్యుదయం? అయిదారువేల ఏళ్ళలో అయిదారు నాగరికతలు తలెత్తి, ఒక వెలుగు వెలిగి ఆరిపోయాయి. వాటిని పరిశీలించితే ఒక విషయం స్పష్టమవుతుంది. ఒక నాగరికతకంటె మరొక నాగరికత మారణాయుధాల ఉత్పత్తిలో అభివృద్ధి చూపించింది. తోటి మానవుణ్ణి చంపటమే మానవుడి ప్రథమాశయం. ఈ ఆశయసిద్ధికోసం మీ జాతి తన కున్న తెలివితేటలన్నీ మారణాయుధాలు తయారుచెయ్యటంలో వినియోగించింది. ఒకసారికంటే మరొకసారి శక్తివంతమైన, అపూర్వమైన ఆయుధాలు తయారుచేసింది. అయితే క్రైస్తవ నాగరకత పూర్వ నాగరికత

లన్నింటికంటే ఈ విషయంలో గొప్పదనిపించుకుంది. మీ మతస్థులు ఇందుకు నిస్సందేహంగా గర్వపడచ్చు. ఇంకా రెండు మూడు శతాబ్దాలు పోతే ప్రపంచంలో కళా నిపుణులైన హంతకులు క్రైస్తవులే నన్న విషయం నగ్నసత్యమై పూరుకుంటుంది. అప్పుడు క్రైస్తవులు కాని మిగతా ప్రపంచజనులు క్రైస్తవుల వద్దకు పోయి పాఠాలు నేర్చుకుంటారు. మత సంబంధమైన పాఠాలు కాదు; మారణాయుధాల ఉత్పత్తిని గూర్చి పాఠాలు నేర్చుకుంటారు. అరబ్బులు, చైనీయులు మీవద్ద కొనుక్కున్న ఆయుధాలతో మీ మిషనరీలనే చంపుతారు."

మళ్ళీ కొంతసేపు వివిధ దేశాలను, యుద్ధ దృశ్యాలను, ప్రజలదుర్భరయాతనలను సైతాను ప్రదర్శించాడు. ఫిరంగుల మోతలతో, చనిపోయే సైనికుల అరుపులతో మా చెవులు గళ్లుపడిపోయాయి.

"ఇదంతా ఏమిటి? ఎందుకు? ఈ యుద్ధాలవల్ల మీ జాతికి ఒరిగే లాభమేమిటి? ఇన్నివేల సంవత్సరాలు హత్యలుచేసి మీరు ఏమిసాధించారు? ఎవరూ చెప్పలేరు. ఈ హత్యలవల్ల మీకు కాదు లాభించేది. మిమ్మల్ని పరిపాలించే రాజులకు, సార్వభౌములకు. ఆ రాజులకి, సార్వభౌములకి ప్రజలంటే ప్రేమను కున్నారా? ఊహూ; ద్వేషం. మీరు పుట్టుకుంటే మైలపడ్డామని భావిస్తారు వారు. ఎవరికి సుఖం చేకూర్చటం కోసం మీరు రాత్రింబగళ్ళు చెమటోడ్చి పనిచేస్తారో,

ఎవరికోసం మీరు యుద్ధాలుచేస్తారో, యుద్ధాల్లో ప్రాణాలుత్యాగంచేస్తారో, ఎవరు మీరుపెట్టిన భిక్షతిని మిమ్మల్ని భిక్షుకులుగా పరిగణిస్తారో, ఎవరు మిమ్మల్ని నిరంతరం అణగదొక్కుతూ, అవమానిస్తూ, హింసిస్తూ మళ్లీ మీచేత స్తోత్రాలుచేయించుకుంటారో-ఆరాజులకి చక్రవర్తులకీ మీరంటే గౌరవాభిమానాలుఉన్నాయను కుంటారా? ఉహూ. మీరువారిదృష్టిలో గడ్డిపోచలుకంటే చులకన. మొట్టమొదటిమానవుడు కపటబుద్ధిగలవాడు; పిరికిపంద. ఈగుణాలే అతని సంతతివారికి సంక్రమిం చాయి. ఈ గుణాల పునాదిరాళ్ళమీదనే మానవ నాగరికతాసౌధం నిర్మించబడింది. మానవ నాగరిక తకూ జై! కపటబుద్ధికీ, పిరికితనానికీ జై! ఈ గుణాలు శాశ్వతంగా ఉండాలని కోరుతూ మధువుసేవిద్దాం—" అంటూ సైతాను మా మొహాలకేసి చూశాడు. మాన వులను అంతహేయంగా తిడుతున్నందుకు మా ముఖాలు లజ్జావమానాలతో ఎర్రబడినై. మేము అతని దూషణకు బాధపడుతున్నామని గ్రహించి అతడు స్వరంమార్చి అన్నాడు: "వద్దులే. నాగరికత ఎల్లా పోతే మనకేం? పరస్పర ఆయురారోగ్యాలు కోరుతూ మధువు తాగుదాం. ఇప్పుడు మీ చేతుల్లోవున్న మధువు ఆకాశంలోంచి వచ్చినా భూలోకానికి చెందిన మధువే. అది ఇందాకటి కోరికకు మాత్రమే తగినది. అందుచేత ఈ పాత్రలు పారేద్దాం. మీ ఆయురా రోగ్యాలకోసం దేవలోకంలోని మధువు తెప్పిస్తాను.

ఏ మానవుడూ తాగని కొత్తరకం మధువు తాగు దురు గాని."

మేము చేతులు జాచాము. దూరంనుంచి ఆకాశంలో వొయ్యారంగా గిరగిర తిరుగుతూ మూడు మధుపాత్రలు మా చేతుల్లోకి వచ్చివాలాయి. ఆ పాత్రలు అతిలోకసుందరంగా వున్నాయి. వాటిని దేంతో చేశారో తెలియలేదు. ఆ పదార్థం ఏమిటో గాని మే మెన్నడూ చూసిందికాదు. మామూలు పాత్రలు గట్టిగా, నిశ్చలంగా ఉంటాయి. ఈ కొత్త పాత్రలు నీళ్ళలాగ ప్రవహిస్తున్నట్టు కనిపించాయి. ఆ కదిలేది పాత్రలో కాదో తెలియదు గాని ఆ పాత్రల రంగులుమాత్రం క్షణక్షణానికీ ప్రవహిస్తున్నట్టు కనిపించాయి. పాత్రల రంగులు రకరకాలుగా, చిక్కగా తళతళ మెరుస్తున్నాయి. ఒకచోట నిలకడగా ఉండకుండా ఒక రంగులోకి ఇంకొక రంగు ప్రవహిస్తూ, చిన్నచిన్న అలలుగా లేస్తూ, ఒకదానొకటి ఢీకొని చిన్నచిన్న శబ్దాలతో విరిగిపడుతూ, ఎంతసేపు చూసినా తనివితీరని తన్మయత్వం కలిగించాయి. మధువు రుచి చూశాము. ఎంత అదృష్టం వుంటేనో ఆ మధువు తాగగలిగేది. నిస్సందేహంగా అది దేవతలు తాగే అమృతమే. తాగుతున్నంతసేపూ మాలోంచి స్వర్గమే ప్రవహిస్తున్నట్టు తోచింది. సెప్పీ కళ్ళు దివ్యానుభవంతో మెరిశాయి.

"మేము కూడా స్వర్గానికెప్పుడో వెడతాం కదూ?" అన్నాడు.

అని సైతానుకేసి ఓరగా చూశాడు. "అవును వెడతారు," అని సైతాను అంటాడేమోనని ఆశించాడు. కాని సైతాను వినిపించుకోనట్టు ఇంకేదో ఆలోచిస్తున్నాడు. అతడు సెప్పీ అన్నది వినే వుంటాడు. వినికూడా మాట్లాడకపోవడంతో మేము బేజారెత్తిపోయాము. సెప్పీ ఇంకా ఏదో అనబోతున్నవాడల్లా బిక్క మొహంవేసి చటుక్కున ఆగిపోయాడు. అయితే మాకు స్వర్గార్హత లేదేమోనన్న భావం ఇద్దరికి కలిగి చెప్పరాని భయం కలిగింది.

ఇంతలో మా చేతుల్లోని మధుపాత్రలు వాటంతట అవే గిరగిర తిరుగుతూ పైకెగిరిపోసాగాయి. కొంతదూరంపోయి మాయమయ్యాయి. అవి ఎందుకు వెళ్ళిపోయాయి? అవి అలా వెళ్ళిపోవటం దుశ్శకునం అనిపించింది. మళ్ళీ నా పాత్ర నాకూ, సెప్పీ పాత్ర సెప్పీకి ఎప్పుడైనా కనిపిస్తాయా!

9

సైతానుతో మాకు పరిచయమై చాల రోజులైనా కాలంమీద, దూరంమీద అతనికి గల అధికారం మాకు ఎప్పటికప్పుడు కొత్తగా, వింతగా కనిపిస్తూనే వుంది. అసలు అతనికి కాల దూరాలనేవి

లేవేమోనని కూడా అనిపించేది. కాల దూరాలు మానవకల్పితాలనీ, అవి నిజంగా లేవనీ అతనొక సారి చెప్పాడు. భూగోళంలోని దూర దూర ప్రాంతాలకు అనేకసార్లు అతనితో కలిసి వెళ్లాము. వారాలు, నెలలుతరబడి ఆ ప్రదేశాల్లో సంచరించాము. అయినా నేము నిజానికి సెకండులో అర్ధభాగం కంటె ఎన్నడూ మా గ్రామం విడిచి వుండలేదు. ఈ సంగతి మా వూరు తిరిగి రాగానే గడియారం చూస్తే స్పష్టపడేది.

మావూళ్లో మంత్రగత్తెల విచారణసంఘం ఒకటి ఏర్పడివుందని ఇదివరకే చెప్పాను. ఈ సంఘం వారికి మంత్రగత్తెలంటే ఎక్కడలేని భయం పట్టుకుంది. ఇదివరకటిలాగా యథేచ్ఛగా విచారణ చేయటానికి జడుస్తున్నారు. మాయలు, మంత్రాలు నేర్పాడని ప్రతీతి పడిన జ్యోతిష్కుణ్ణిగాని, ఇంద్రజాలాలు చేశారని దేశమంతా మారుమోగిన మార్గెట్, ఉర్సులాలను గాని విచారణ చెయ్యటానికి వారికి ధైర్యం చాలలేదు. అందుచేత గ్రామస్థులు అధికారులతో నిమిత్తం లేకుండా తమంతట తామే మంత్రగత్తెలను శిక్షించటానికి పూనుకున్నారు. ఒకరోజున ఒక మధ్యవయస్కురాలిని పట్టుకున్నారు. ఆమె సైతాను సహాయంతో రోగాలు నివారణ చేస్తోందని అపవాదు బయల్దేరింది. ఆరోజుల్లో వైద్యశాస్త్రం చిత్రహింసలతో కూడివుండేది. కత్తి పుచ్చుకుని పరపర

కోసెయ్యటం, గ్లాసులకొద్దీ రక్తం లాగెయ్యటం మొదలైన మోట పద్ధతుల్లో వైద్యం జరిగేది. ఈ మధ్య వయస్కురాలు అవేమీ లేకుండా రోగులను శుభ్రంగా స్నానం చేయించి, శుభ్రమైన ఆహారం ఇప్పించటంద్వారా రోగాలు నయం చేసేది. రోగాలు ఇంత సులభంగా నయమవటానికి సైతానుతో సంబంధం తప్ప మరేకారణం వుంటుంది? పట్టుకోండంటే పట్టుకోమన్నారు. ఆమె పరిగెత్తసాగింది. జనం గ్రామవీధులవెంట ఆమెని తరుమసాగారు. ఆమె ఎవరింట్లో జొరబడి తల దాచుకోబోయినా ఆయింటి తలుపులు భళ్లున మూసుకునేవి. చివరి కెలాగయితే నేం పట్టుకున్నారు. గ్రామమధ్యంలో ఉరికొయ్యా, ఉరితాడు సిద్ధం చేశారు. పాపం ఆమె ఏడుస్తూ, తానే పాపం ఎరగనని మొత్తుకుంది. ఆమె కూతురు నిస్సహాయంగా నుంచుని చూస్తూ ఏడ్చింది. అప్పుడు నేనూ సైతాను కూడా అక్కడే వున్నాము.

యథావిధిగా ఆస్త్రీ ఉరితీయబడింది. అందరూ ఆమె శవంమీద రాళ్లు విసురుతున్నారు. ప్రతివాడూ తన పక్కమనిషి రాయి విసిరాడో లేదో ఓరకంటితో గమనిస్తున్నాడు. అందుచేత నేను కూడా లాంఛనంగా ఒకరాయి విసిరాను. అదిచూసి సైతాను పక పక నవ్వ సాగాడు.

నవ్వు విని దగ్గరగావున్నవారంతా నిర్ఘాంత పోయారు. సైతానుమీద (మాప్రాన్లో అతని పేరు

ఫిలిప్ (ట్రామ్) అదివరకే అందరికీ అనుమానంగా వుంది. ఎవరికీ గౌరవం చూపించకపోవటం, ఊరికి కొత్తవాడైనా అందరితో నిర్లక్ష్యంగా సంచరించటం, అతని అలౌకిక సంగీతం, మొదలైనవన్నీ చూసి గ్రామస్థులు అదివరకే గుసగుస లాడటం సాగించారు. ఇప్పుడు బహిరంగంగా, ఇంతమంది గ్రామస్థులను వెక్కిరిస్తున్నట్టు నవ్వటంతో వారికి మరీ ఒళ్లు మండి పోయింది. గుంపులో ఒక వడ్రంగి వున్నాడు; మదించిన ఏనుగుపిల్లలా గుంటూడు. అతడు సైతానుకేసి చూసి—

"ఏమిటయ్యా నవ్వుతున్నావు? ఎందుకు నవ్వుతున్నావో చెప్పు అసలు నువ్వు శవంమీద రాయి ఎందుకు విసరలేదో ముందు చెప్పు," అని గర్జించాడు.

సైతాను నిశ్చలంగా "నేను రాయి విసరలేదని నీకు నమ్మకమేనా?" అని అడిగాడు.

"నమ్మకమేమిటి? ఇందాకట్నించీ నిన్నొక కంట కనిపెట్టడంలేదనుకున్నావా?" అన్నాడు వడ్రంగి.

"అవును, నువ్వు రాయి. విసరలేదు. మేమూ చూశాం," అని మరి ఇద్దరు అరిచారు.

"ముగ్గురు సాక్షులు," అన్నాడు సైతాను. "మ్యూలర్ అనే పేరుగల వడ్రంగి, క్లైన్ అనే కసాయి దుకాణందారు, ఫీషర్ అనే సాలెవాడు, ఈ

ముగ్గురూ ఇందుకు సాక్షులు. ముగ్గురూ అబద్ధాలకోర్లు. ఇంకా ఎవరైనా వున్నారా సాక్షులు?"

"ఉన్నారో లేదో తరవాత చూద్దాంలే. మేము అబద్ధాలకోర్లమో కాదో తరవాత తేలుస్తాం. మేము ముగ్గురం చాలదూ నీ ప్రాణానికి? ముందు, నువ్వు రాయి విసిరావని ఋజువు చెయ్యి."

"అవును, ఋజువు చెయ్యి," అని మిగతా జనం మీదకి తోసుకొచ్చారు.

తనకి ఇంతమంది జనం సహాయంగా రావటం చూసి వడ్రంగికి మరీ ధైర్యం కలిగింది. "అసలు నువ్వెందుకు నవ్వావో ముందు చెప్పు," అన్నాడు.

సైతాను చిరునవ్వు నవ్వి మృదుస్వరంతో సమాధాన మిచ్చాడు: "చావటానికి సిద్ధంగా వున్న ముగ్గురు పిరికి దద్దమ్మలు చనిపోయిన స్త్రీమీద కసితో రాళ్లు విసరటం చూసి నవ్వాను."

ఈమాటకు జనం హఠాత్తుగా ఎంత భయ కంపితులైందీ వర్ణించలేం. వడ్రంగి గుండె ఝల్లుమన్నా, మేకపోతు గాంభీర్యం తెచ్చుకుని అన్నాడు:

"మేము చస్తామని నీకు తెలుసా?"

"నాకా? అన్నీ తెలుసు. అసలు నేను జ్యోతిష్కుణ్ణి, మీరు ముగ్గురూ రాళ్లు విసరటానికి చేతు లెత్తినప్పుడే, ముగ్గురి చేతులూ చూశాను. మీలో ఒకడు వచ్చేవారం చస్తాడు. మరొకడు ఈ రాత్రికి చస్తాడు. ఇంకొకడు ఇంకో అయిదు నిమిషాల్లో

గుటుక్కుమంటాడు. కావలిస్తే, అదిగో గోపుర గడియారం వుంది. చూడండి."

గుంపులో పెద్ద సంచలనం కలిగింది. అందరూ అప్రయత్నంగా గడియారంకేసి తిరిగారు. కసాయి వాడు, సాలెవాడు భయంతో పారిపోయారు. వడ్రంగి మాత్రం ఇంకా ధైర్యంగానే వున్నాడు.

"చూద్దాం, నీ జ్యోతిష్యం ఎంతరైటో. ఇంక అయిదు నిమిషాల్లో నీమాట నిజం కాకపోతే, ఆతరవాత నువ్వు ఒక్కనిమిషం కూడా బతకవు, తెలుసా?" అన్నాడు.

ఎవ్వరూ మాట్లాడలేదు. ఊపిరి బిగపట్టి గడియారంకేసి చూస్తూ నిమిషాలు లెక్క పెడుతున్నారు. నాలుగున్నర నిమిషాలు దాటింది. హఠాత్తుగా వడ్రంగి గుండె పట్టుకుని "బాబోయ్, నాకు చోటివ్వండి, ఊపిరాట్టంలేదు," అని అరుస్తూ, కిందపడి అరనిమిషం సేపు గిలగిల కొట్టుకుని చనిపోయాడు. జనం ఒక్కసారిగా వెనక్కి తగ్గారు. శవంవంకా, సైతాను వంకా నిర్ఘాంతపోయి చూశారు. అంతా నిశ్శబ్దంగా వుంది.

"నేను రాయి విసరలేదని ముగ్గురు సాక్ష్యం పలికారు. ఇంకా ఎవరన్నా వున్నారా? ఉంటే చెప్పండి," అన్నాడు సైతాను.

భయంతో వెర్రెత్తిపోయారు జనం. ఎవరూ అతనికి సమాధానం ఇవ్వలేదు కాని ఒకరి నొకరు తిట్టుకో సాగారు. "నువ్వే అన్నావు, అతను రాయి విసరలేదని" "కాదు నువ్వే అన్నావు. "నువ్వూ అన్నావుగా." "నువ్వు ముందన్నావు." జాగ్రత్త నోర్ముయ్," "నేనన లేదు." "తంతాను దొంగ..." మరుక్షణంలో జనం ఒకర్నొకరు కొట్టుకుంటూ గలభా మొదలెట్టారు. ఈ గలభాతో నిమిత్తం లేకుండా, ఉరితీయబడిన స్త్రీ ఉరికొయ్యనుంచి గిర గిర వేళ్లాడుతూ, ప్రాణంలేని కళ్లతో అందర్నీ చూస్తోంది.

తరవాత మేము అక్కణ్ణించి వెళ్లిపోయాము. "సైతాను అబద్ధం ఆడాడు. అతడు నవ్వింది వాళ్లని చూసి కాదు; నన్ను చూసి," అని లోపల అను కున్నాను.

సైతాను మళ్లీ నవ్వాడు. "అవును నిజంగా నిన్ను చూసి నవ్వాను. నువ్వు ఆ స్త్రీ శవంమీద రాయి విసిరావు. విసరకపోతే నీమీద ఎవరన్నా పితీలు చెబుతారేమో నని భయపడి విసిరావు. అంతేగాని నిజంగా యిష్టమై విసరలేదు. అందుకని నవ్వాను. అయితే నిన్నొక్కణ్ణే కాదు, మిగతావార్ని చూసి కూడా నవ్వాను."

"ఎందుకూ?"

"వాళ్లూ నీలాగానే రాళ్లు విసిరారు."

"అంటే?"

"అక్కడ అరవై ఎనిమిది మంది మనుషు లున్నారు. వారిలో కనీసం అరవై ఇద్దరికైనా, రాళ్లు విసరాలనే కుతూహలం ఎంత మాత్రమూ లేదు. అయినా నీలాగానే భయపడి విసిరారు."

"నిజంగానా, సైతాన్?"

"అవును, నిజం. మీజాతి నాకు బాగా తెలుసు. వట్టి గొర్రెలమంద. మీజాతిని ఎప్పుడు చూసినా అల్పసంఖ్యాకులే పరిపాలిస్తూ వుంటారు. అధిక సంఖ్యాకులు తమ భావాలు, విశ్వాసాలు మనస్సు లోనే దాచుకుంటారు. అల్పసంఖ్యాకులు నోరు పెట్టుకుని అరుస్తారు. అందుచేత అధికసంఖ్యాకులు తలకాయలు వంచుకొని అల్ప సంఖ్యాకులనే అనుస రిస్తారు. నోరుపెట్టుకుని అరిచే కొద్దిమంది ఒక్కొక్కసారి నిజమే అరుస్తారు; ఒక్కొక్కసారి అబద్ధం అరుస్తారు. వాళ్లు చెప్పింది నిజమైనా, అబద్ధ మైనా గుంపు మాత్రం వారినే అనుసరిస్తుంది.

మీ జాతిలో, నాగరికసంఘంలో వారైనా, అనాగరికసంఘంలోవారైనా, అధిక సంఖ్యాకులు దయాహృదయులే; ఇతరులకు హానికలగటం, కలి గించటం సహించలేనివారే. అయినా దౌర్జన్య పరు లైన అల్పసంఖ్యాకుల ముందు తమ దయా హృదయం విప్పి, తమ అభిప్రాయం వెల్లడించటానికి జంకుతారు. ఎంత చిత్రమో చూశావా? మీలో

నూటికి తొంభైతొమ్మిదిమందికి మంత్రగత్తెలను చంపటం ఇష్టంలేదని నాకు తెలుసు. అయినా ప్రతి వాడూ "మంత్రగత్తెలని చంపండి" అని బైటి కరుస్తాడు. బహుశా రాబోయే శతాబ్దాలలో ఎవరో కొందరు అల్పసంఖ్యాకులు మంత్రగత్తెల్ని చంప గూడదని నోరు పెట్టుకుని అగుస్తారేమో. బహుశా ఎవడో ఒకడే ధైర్యశాలి అలా అరవ్వచ్చు. ఇహ వెంటనే మిగతా గుంపంతా అతనిమాట శాసనంగా భావించి అతని ననుసరించ ప్రారంభిస్తారు.

మీజాతి చరిత్రలో ఇన్ని సామ్రాజ్యాలు, నియంతృత్వాలూ, మతాలు సంభవించాయంటే దానికి ఒకటే కారణం. ప్రతివ్యక్తికీ పొరుగువాడిమీద అపనమ్మకం. ప్రతివ్యక్తీ పొరుగువాడకి తనమీద సదభిప్రాయం ఉండాలనీ, లేకపోతే తను దుష్పనాశనమై పోతాననీ భావిస్తాడు. ఇలా భావించటంవల్లనే, ఇది ఆధారం చేసుకుని ఇన్ని రాజ్యాలూ, మతాలూ వెలిశాయి. ఇంకా వెలుస్తాయి; మిమ్మల్ని ఇంకా అణగదొక్కుతాయి; ఇంకా అధోగతికి లాక్కుపోతాయి. ఎందుకంటే మీరు అల్పసంఖ్యాకులకు బానిసలు. ఈ బానిసతనం మీకు పోదు. మీజాతి గొర్రెలమంద—"

మానవ జాతిని గొర్రెలమంద అనటం బాగులేదనుకున్నాను.

"నేనన్నది అబద్ధంకాదు. యుద్ధ సమయంలో చూడరాదూ?"

"ఏమిటి?"

"ఇంతవరకూ జరిగిన యుద్ధాల్లో న్యాయం కోసం ఎవడూ యుద్ధం ప్రారంభించలేదు. మరొక పదిలక్షల ఏళ్లు గడిచినా న్యాయయుద్ధం అంటూ ఉండదని హామీ యివ్వగలను. నోరుగల అల్ప సంఖ్యాకులే ఎప్పుడూ "యుద్ధం, యుద్ధం" అని అరుస్తారు. చర్చి అధికారులు ముందు కొంచెం సందేహిస్తూ "యుద్ధం ఏమంత మంచిది కాదు," అని నసుగుతారు. అసంఖ్యాక ప్రజలు నిద్రకళ్లు తుడుచుకుంటూ, ఈ యుద్ధం ఎందుకో తెలియక ఆలోచిస్తారు; "ఇది అన్యాయం; అపకీర్తికరం; యుద్ధావసరం లేనే లేదు," అని వాదిస్తారు. అప్పుడు యుద్ధం కావాలనే అల్ప సంఖ్యాకులు ఇంకా బిగ్గరగా అరుస్తారు. అధిక సంఖ్యాకుల్లో కొద్దిమంది ఆలోచించగలిగిన వారుంటే, వారు "యుద్ధం వద్దు. యుద్ధాన్ని త్యజించండి," అని ఉపన్యాసాలిస్తారు; పుస్తకాలు రాస్తారు. వీరిని మొదట్లో అంతా ప్రశంసిస్తారు. కాని యుద్ధకాములు వీరికంటే బిగ్గరగా అరిచి వీరి మాట ప్రజలకి వినబడకుండా చేస్తారు. యుద్ధ వ్యతిరేకులు క్రమంగా పల్చబడి పోతారు. వారిమాట ఎవరూ వినిపించుకోరు. మరికొన్ని కాలానికి యుద్ధ వ్యతిరేకులను ఇదివరకు పొగడినవారే ఇప్పుడు రాళ్లు రువ్వుతారు; గొంతు నొక్కేస్తారు, లోపల యుద్ధం వద్దనుకుంటున్నవారే ఇదంతా చేసేది. చివరికి వాక్స్వాతంత్ర్యం మచ్చుకైనా వుండదు. ఎవడైనా

నోరు తెరిచినా నోట్లో కత్తులు దూర్చబడతాయి. దేశం దేశమంతా, చర్చితో సహా "యుద్ధం కావాలి" అని అరవటం మొదలెడుతుంది. తరవాత అధ్యక్షులు, ప్రధాన మంత్రులు మొదలైన బిరుదులు తగిలించుకున్న రాజకీయ వేత్తలు కొన్ని అబద్ధాలు కల్పిస్తారు. తాము ఏ దేశంమీద యుద్ధం చెయ్యబోతున్నారో ఆ దేశంమీద అబద్ధ నేరాలు బోలెడు మోపుతారు. ఈ నేరాలు నిజమైన వేనని ప్రజలు నమ్మి "ఆ, మనం తప్పుపని చెయ్యటం లేదు. తప్పంతా ఆ దేశానిదే" అని తమ్మి తాము నమ్మించుకుంటారు. కాదని ఎవడన్నా అంటే నోరు నొక్కేస్తారు. ఈవిధంగా ఆత్మవంచన చేసుకొని తృప్తిపడి యుద్ధానికి ఆయత్తమవుతారు. ఇదీ మీజాతి గొప్పదనం!"

10

రోజులకి రోజులు గడిచిపోతున్నాయి. కాని సైతాను జాడ ఎక్కడా లేదు. సైతాను సాన్నిధ్యానికి అలవాటయిన తరవాత అతడు లేని క్షణాలు ఎంత నిర్జీవంగా, నిరుత్సాహంగా ఉంటాయో చెప్పనక్కరలేదు.

జ్యోతిష్కుడు యథా ప్రకారంగా గ్రామంలో విశృంఖల విహారం చేస్తూనే వున్నాడు. అతడు మంత్రగాడనే అభిప్రాయం ప్రబలి వున్నందున ఎవ్వరూ

అతని చాయలకు పోవటంలేదు. కాని అడపా దడపా ఎవడో ఒకడు భయపడుతూ భయపడుతూ రాయి విసిరి పారిపోవటం కూడా జరుగుతోంది.

సైతాన్ను చూసినప్పటి నుండీ మార్గరెట్ అతనిమీద భ్రమ పెట్టుకున్న మాట వాస్తవం. అయితే సైతాను ఒకటి రెండుసార్లు కంటె ఎక్కువ ఆమె ఇంటికి వెళ్లలేదు. తనకోసం ఊళ్లో పడుచువాళ్లు అంత మోజుపడుతుండగా, సైతాను తన్ను నిర్లక్ష్యం చెయ్యటం, ఆమెకు ఒకింత గర్వభంగమే అయింది. ఆ కారణంచేత మార్గరెట్ సైతాను మీద మోజు క్రమంగా తగ్గించివేసుకోసాగింది. అటు విల్హెల్మ్ మీడ్లింగ్ పరిస్థితి కూడా మొదట్లో అలాగే అయింది. తన ప్రియురాలు మార్గరెట్ సైతాను మీద మరులు కొన్నదని అతను దిగులు పెట్టుకున్నాడు. విరక్తితో పొద్దస్తమానమూ మద్యం తాగుతూ గడపసాగాడు. రోజు రోజుకీ విల్హెల్మ్ చెడిపోతున్నాడని వృద్ధదాసి ఉర్సులా మార్గరెట్ చెవిలో ఇల్లుకట్టుకుని నూరేది. విల్హెల్మ్ ఇలా పాడైపోవటానికి తన చపల చిత్తమే కారణం గదా అని మార్గరెట్ ఎంతో పశ్చాత్తాపడి పడ్డింది. చివరి కొకరోజున అతనికి కబురుచేసింది; తన పినతండ్రి కేసు త్వరలో విచారణకు రాబోతోంది కనుక ఆయన పక్షాన వకాల్తా పుచ్చుకుని వాదించ వలసిందని కోరింది. మార్గరెట్ నుంచి ఇన్నాళ్లకు కబురందగానే విల్హెల్మ్ విరక్తి పటాపంచలై పూర్వపు

ఉత్సాహం తిరిగి వచ్చింది. తాగుడు వదిలి వేశాడు. ఫాదర్ పీటర్ కేసుమీద శ్రద్ధవహించాడు. నన్నూ, సెప్పీని చాలాసార్లు తన ఆఫీసుగదిలో కూర్చుండ బెట్టుకుని కేసు వివరాలన్నీ మళ్లీ మళ్లీ చెప్పించు కున్నాడు. ఎంత చేసినా అతనికి ఈ కేసు గెలుస్తుందనే నమ్మకం ఏర్పడలేదు. ఫాదర్ పీటర్ మీద, మార్గరెట్ మీద అభిమానం కొద్దీ పనిచేయ నిశ్చయించు కున్నాడే గాని కేసు మాత్రం బహు బలహీనంగా వుందని అతడెరుగును.

"ఇప్పుడు గనక సైతాను వస్తే!" అని నిరం తరమూ అనుకునేవాణ్ణి. ఏదో చేసి కేసు గెలిపిస్తాడు. కేసు గెలుస్తుందని అతడు చెప్పనే చెప్పాడు. అందు చేత గెలిచే విధానం కూడా అతనికి తెలిసి వుంటుంది.

కాని ఎన్ని రోజులైనా సైతాను రానే లేదు. కేసు గెలుస్తుందనీ, ఆ పిమ్మట ఫాదర్ పీటర్ కష్టా లన్నీ తొలగి పోతాయనీ, ఆయనకి మంచి రోజులు వస్తాయనీ, నాకు ధైర్యం వున్నప్పటికీ, అదెల్లా జరుగు తుందో తెలియనందున, అదేపనిగా తహతహ లాడి పోయాను. నిజానికి ఫాదర్ పీటర్ ఇక ముందైనా సుఖపడితే గాని లాభం లేదు. ఇప్పటివరకూ ఆయనకి కష్టాలమీద కష్టాలే. అందులో జైలు జీవితం మూలం గానూ, అవమాన భారం వల్లనూ ఆయన మరీ క్రుంగి, కృశించి పోయాడని విన్నాను. త్వరలో విడు దల కాకపోతే ఇంకెన్నాళ్లు బతుకుతాడు!

ఎలాగైతే నేం విచారణ దినం వచ్చింది. విచారణ చూట్టానికి ఎక్కడెక్కడి జనం వచ్చారు. దూరపు గ్రామాలనుండి కూడా వచ్చారు. కోర్టు మందిరం కిటకిట లాడింది. అందరూ అక్కడఉన్నారు గాని నిందితుడు మాత్రం లేడు. ఆయన మరీ బల హీనంగా వున్నందున కోర్టులోకి తీసుకు రావటానికి వీల్లేక పోయింది. మార్గరెట్ వచ్చింది. లేని ధైర్యం తెచ్చుకుని ఒకచోట కూర్చుంది. కేసుకు మూల కారణ మైన డబ్బు కూడా అక్కడ హాజరుపరచ బడింది. ఒకబల్లమీద సంచీ గుమ్మరించారు. గుప్పిళ్లతో నాణాలు తీసుకుని, దురదపెట్టే వేళ్లతో ముద్దులాడి, జేబులో వేసుకోటానికి వీల్లేనందుకు లోపల్లోపల ఏడ్చే మహాద్భాగ్యం కొంతమంది కోర్టు అధికారులకే దక్కింది. మిగతా ప్రేక్షకులంతా అంత డబ్బు చూసి లొట్టలు వెయ్యటం తప్ప ఇంకేం చెయ్యలేక పూరుకున్నారు.

జ్యోతిష్కుడు బోనులో నుంచున్నాడు. ఈ సందర్భానికిగాను అతడు తనకున్న దుస్తుల్లోకల్లా మంచి ఖరీదైనవి ధరించి వచ్చాడు.

ప్రశ్న:—ఈ డబ్బు నీదని వాదిస్తున్నావు కదూ?

జవాబు:—అవును.

ప్ర:—ఇంతడబ్బు నీకెక్కడిది?

జః—నేను ఒకసారి పొరుగూరి నుంచి మన వూరు తిరిగి వస్తుండగా రోడ్డుమీద దొరికింది.

ప్రః—ఎంతకాల మైంది?

జః—రెండేళ్లు దాటింది.

ప్రః—తరవాత ఏం చేశావు?

జః—ఇంటికి తీసుకొచ్చి నాగోపురంలో ఒక రహస్య స్థలంలో దాచాను. ఆడబ్బెవరిదో కనుక్కొని వారికి తిరిగి ఇచ్చి వేయాలను కున్నాను.

ప్రః—మరి కనుక్కొన్నావా?

జ—చాల నెలలపాటు అతి శ్రద్ధగా వాకబు చేశాను. కాని ఆ పోగొట్టుకున్న మనిషెవరో తెలియ లేదు.

ప్రః—తరవాత?

జః—ఇక వాకబు చెయ్యటం అనవసరమను కున్నాను. మనవూళ్లో వున్న అనాథశరణాలయం తాలూకు భవనం పూర్తి చెయ్యటానికి ఈ డబ్బు వినియోగిద్దామను కున్నాను. అప్పుడు రహస్యస్థలం నుంచి డబ్బు ఇవతలకు తీసి అంతా ఉందో లేదో లెక్క పెడుతున్నాను. అప్పుడు—

ప్రః—చెప్పు. ఆగావేం?

జః—క్షమించాలి, నిజం చెప్పవలసి వస్తున్నందుకు. డబ్బు లెక్కపెట్టి యథాస్థానంలో దాచి, లేచి నుంచుని చూస్తే నా వెనకాలే ఫాదర్ పీటర్ ఉన్నాడు.

ప్ర:—అప్పుడు నువ్వు కంగారు పడ్డావా?

జ:—ఉహు. అప్పుడు ఆవిషయమై నేనేమీ అనుకోలేదు. అలా అప్పుడప్పుడు ఒకటీ అరా అవసమైతే నాదగ్గిరికి రావటం ఫాదర్ పీటర్‌కి అలవాటే.

ఈముక్క విని మార్గెట్ అనసూయంగా భావించింది. తనపినతండ్రి పేరుపొందిన జ్యోతిష్కుని వద్దకు వెళ్ళి చేబదుళ్ళు తెచ్చుకుంటాడన్నమాట అబద్ధమని చెప్పేద్దామని లేవబోయింది. కాని మళ్ళీ తమాయించుకుని ఆగింది.

ప్ర:—ఊఁ. తరవాత?

జ:—చివరికి ఆధనం అనాధశరణాలయాని కివ్వటానికి జంకాను. మరొక ఏడాదిపాటు ఆగి చూద్దామనుకున్నాను. ఫాదర్ పీటర్‌కి డబ్బుదొరికిందనే కబురువిని నేనేమీ అనుమానించకపోగా సంతోషించాను. రెండురోజులతరవాత నా వద్ద డబ్బుచూసుకుంటే, లేదు. అప్పుడు కూడా ఫాదర్ పీటర్‌మీద అనుమానం కలగలేదు. కాని మూడు కారణాలుబట్టి ఆయనే దొంగిలించి వుంటాడని అభిప్రాయపడ్డాను.

ప్ర:—ఏమిటవి?

జ:—ఫాదర్ పీటర్‌కు కాలిబాటమీద డబ్బు దొరికింది; నాకు రోడ్డుమీద దొరికింది. ఫాదర్ పీటర్ డబ్బు అచ్చగా బంగారపు డకట్లే తప్ప మరొక లోహంకాదు; నాడబ్బూ అంతే. ఇహ డకట్ల సంఖ్య

కూడా సరిపోయింది; సరిగా పదకొండువందల ఏభు డకట్లు.

అక్కడితో జ్యోతిష్కుని సాక్ష్యం ముగిసింది. కోర్టువారు, మిగతావారూ కూడా అతని సాక్ష్యం బలంగా ఉందని భావించారు.

విల్హెల్మ్ మీడ్లింగ్ జ్యోతిష్కుణ్ణి కొన్ని ప్రశ్నలడిగాడు. తరవాత మమ్మల్ని పిలిచాడు. మేము బోనులో కెక్కి మాకథ అంతా చెప్పాము. జనం వేళాకోళంగా నవ్వారు. మేముచాలా సిగ్గుపడ్డాము. విల్హెల్మ్ మీడ్లింగ్ కూడా పైకి నిబ్బరంగా ఉన్నా, లోపల నిరాశ చేసుకునే వున్నాడు. జ్యోతిష్కుడు వట్టి నీచుడని ఊళ్లో అందరికీ తెలుసు; అయినా అతడు చెప్పింది అంతా కాకపోతే కొంతైనా నమ్మటానికి వీలుగా వుంది; ఫాదర్ పీటర్ వైపు సాక్ష్యం బొత్తిగా నమ్మవీలుగాకుండా వుంది.

మాసాక్ష్యం అయిన తరవాత జ్యోతిష్కుని తరఫు న్యాయవాది లేచి మమ్మల్ని క్రాసుపరీక్ష చెయ్యాననీ, చేస్తే మమ్మల్ని మరీ అవమానించినట్లవుతుందనీ అన్నాడు. ఈమాటలకి జనం మళ్ళీ నవ్వారు. తరవాత అతడు మా కథమీద వ్యంగ్యంగా, హేళనగా చిన్న ఉపన్యాసం ఇచ్చి ప్రేక్షకులను తిరిగి నవ్వించాడు. నాకూ, సెప్పీకి ముఖాలు రామ్ములక్కాయల్లాగ ఎర్రబడిపోయినయ్; కళ్లనీళ్ల పర్యంతం అయింది. మార్గెట్ ఇక ఆపుకోలేక ఒక్కసారిగా

ఏడుపు మొదలెట్టింది. ఆమెను చూస్తే నాకెంతో జాలి వేసింది.

ఇంతలో నా వొళ్లు ఝల్లుమని పులకరించింది. విశ్వాల్మ్ర మిడ్లింగ్ పక్కన సైతాను నిలుచుని వున్నాడు. సైతానుకూ మిడ్లింగ్‌కూ పక్కడా పోలికే లేదు. సైతాను ఠీవిగా, నిర్భయంగా, ప్రకాశవంతంగా ఉన్నాడు. మిడ్లింగ్ నిరుత్సాహంగా కళ్లు కారుతున్నాడు. సైతాన్ను చూసేసరికి మాకు ధైర్యం కలిగింది. అతడు వచ్చాడుగనక మాపక్షం నెగ్గుతుంది; తెలుపునలుపు, నలుపుతెలుపు అని, లేక అతని ఇష్టంవచ్చిన రంగు అని నమ్మించగలడు. సైతాన్ను చూసి జనం ఏమనుకుంటున్నారోనని చుట్టూ చూశాము. కాని ఎవరూ అతనివంక చూడటమే లేదు. అందుచేత అతడు మిగతా వారికి అగోచరుడై వున్నాడని గ్రహించాము.

జ్యోతిష్కుని తరఫు న్యాయవాది తనఉపన్యాసము ముగించబోతున్నాడు. ఆ సమయంలో సైతాను నెమ్మదిగా విశ్వాల్మ్రలో ఐక్యంకావటం మొదలెట్టాడు. విశ్వాల్మ్రలో హఠాత్తుగా మార్పువచ్చింది. అతని కళ్లు, ముఖం తేజస్వంతమైనాయి.

న్యాయవాది ఈ విధంగా ముగించాడు.

"అదుగో చూడండి, బంగారం! ఇదే సమస్త పాపాలకు కారణభూతమైనది. ఇదే యుగయుగాల నుంచి మానవమాత్రులను పాపపంకంలోకి ఈడుస్తు

న్నది. ఆఖరికి భగవంతుని అర్చకుడైన ఈ మతగురువును, ముక్కుపచ్చలారని ఈ ఇద్దరు పసిగందులను కూడా ప్రలోభపరచింది. ఈ బంగారు నాణాలకే గనక నోరుంటే తాము ఒక మత గురువును కూడా లొంగదీసుకున్నందుకు గర్విస్తున్నామని తప్పక చెప్ప గలవు."

న్యాయవాది కూర్చున్నాడు. విల్హెల్మ్ లేచాడు.

"ఈ డబ్బు రెండేళ్ల కిందట రోడ్డుమీద తనకు దొరికిందని ఫిర్యాది చెబుతున్నాడు. అంతేగదండీ?" అని విల్హెల్మ్ జ్యోతిష్కునికేసి తిరిగి అడిగాడు. జ్యోతిష్కుడు అవునన్నాడు.

"ఆవిధంగా దొరికిన ధనం ఒకానొక దినం వరకూ అంటే గత డిసెంబరు మాసం ఆఖరు తేదీ వరకూ తనవద్దనే ఉందనికూడా ఫిర్యాది చెప్పాడు. అంతేకదండీ?" అని మళ్ళీ అడిగాడు జ్యోతిష్కుడు మళ్లీ తల ఊగించాడు. విల్హెల్మ్ జడ్జీలకేసి తిరిగి "కోర్టులో హాజరు పరచబడిన ధనమున్నూ, ఫిర్యాదికి దొరికిన ధనమున్నూ ఒకటి కాదని నేను నిరూపిస్తే ఈ ధనం ఫిర్యాది ధనం కాదని ఋజువైనట్లే కదా?" అన్నాడు.

"అవును. కాని అదెలా కుదురుతుంది? మీకు కొత్తసాక్షు లెవరైనావుంటే ముందుగానే మాకు తెలియపరచవలసివుంది," అని ఒక జడ్జీ అని మిగతా

జడ్జీలతో ఏదో సంప్రదించసాగాడు. ఈ లోగా ప్రతి పక్షపు న్యాయవాది కోపంతెచ్చుకుని లేచి, ఇప్పుడు కొత్త సాక్షులను ప్రవేశపెట్టడం అన్యాయమని వాదించాడు.

“నేను ప్రవేశపెట్టబోయేది కొత్త సాక్షిని కాదు, పాత సాక్షినే. ఆ సాక్షిని కోర్టువారు కొంతవరకూ పరీక్షించారు కూడాను,” అన్నాడు విల్హెల్మ్.

“ఎవరది?”

“ఈ ధనమే.”

“ఈ ధనమా? ఈ ధనం ఏమి చెబుతుంది?”

“ఏమి లేకుంటే? ఏమైనా చెబుతుంది. జ్యోతిష్యునికి దొరికిన డబ్బు తాను కాదనీ, జ్యోతిష్యుని వద్ద నుంచి డబ్బుపోయిన తర్వాతే తను పుట్టానని చెబుతుంది. మాటల్లో చెప్పలేకపోయినా, తనమీద గల సంవత్సరం సంఖ్య ద్వారా సాక్ష్యం చెప్పగలదు.”

కోర్టులో పెద్ద అలజడి చెలరేగింది. ప్రతి పక్ష న్యాయవాది, జడ్జీలు కంగారుపడి గబగబ నాణాలుతీసి పరిశీలించారు. “అరె! అరె.” అని విస్తుపోయారు. “నిజమే, నిజమే” నన్నారు. అందరూ విల్హెల్మ్‌ను ఒకటే మెచ్చుకోవటం మొదలెట్టారు. అతనికి అంత మంచి ఆలోచన, ఎవరికీ తట్టనిది తట్టినందుకు ఆశ్చర్య పడ్డారు. చివరికి న్యాయమూర్తులు ఇలా తీర్పు ఇచ్చారు.

"ఈ బంగారు నాణాల్లో నాలుగు తప్ప మిగతా వన్నీ కొత్త సంవత్సరంలో ముద్రించబడినవే. కనుక కోర్టువారు, అమాయకుడు, నిర్దోషి అయిన ముద్దాయికి తమ హృదయపూర్వక సానుభూతి తెలుపుతున్నారు. దురదృష్టవశాత్తు జరిగిన పొరపాటువల్ల ఆయనకి కష్టం కలిగించినందుకు విచారిస్తున్నారు. కేసు కొట్టివేయడమైనది."

జనం అంతా లేచి ఇవతలకొచ్చారు. మార్గెట్‌ను అభినందించారు. తరువాత విల్హెల్మ్‌ను అభినందించారు. ఈలోగా సైతాను విల్హెల్మ్‌లోనుంచి ఇవతలికొచ్చి నుంచున్నాడు. జనం అతనిగుండా నడిచి పోతున్నారు, అక్కడ ఏమీలేనట్టే.

విల్హెల్మ్ తనకు నాణాలమీద అంకె సంగతి ఎలా తట్టిందో తనకే తెలియటం లేదన్నాడు. తనకు ఆ నాణాలు ఏ సంవత్సరానివో అదివరకు తెలియక పోయినా, ఆక్షణంలో తెలిసినట్టు అనిపించిందన్నాడు. విల్హెల్మ్ మంచివాడు గనక ఆమాట అన్నాడు. ఇంకోడైతే తనకు మొదటినుంచీ తెలుసుననీ, గమ్మత్తు చేద్దామని చివరిదాకా బయటపెట్టలేదని కోతలుకోసేవాడే.

సైతాను ఇవతలకు రాగానే విల్హెల్మ్ తేజస్సు తరిగి మామూలు మనిషి అయ్యాడు. మార్గెట్ అతన్ని మెచ్చుకుని 'నిన్ను చూసి గర్విస్తున్నాను,' అన్నది. ఆముక్క విని మళ్లీ అతనికళ్లలోకి ఇందాకటి తేజస్సు వచ్చింది జ్యోతిష్కుడు నేల మట్టానికి కుంగి

పోయి, తనలో తను తిట్టుకుంటూ వెళ్లిపోయాడు. సాలమన్ ఐజాక్స్ డబ్బు తీసుకుని వెళ్లిపోయాడు. ఇప్పుడా డబ్బు ఫాదర్ పీటర్ దే ననటంలో సందేహం లేదు.

సైతాను మాయమయ్యాడు. బహుశా ఖైదీకి విడుదల వార్త చెప్పటానికి జైలుకి వెళ్లివుంటాడను కున్నాను. మార్గరెట్, మిగతా వాళ్లం అందరం కలిసి జైలుకి వెళ్లాము.

ఈలోగా సైతాను అక్కడ చేసింది ఇది; ఫాదర్ పీటర్ కు కనిపించి "విచారణ పూర్తయింది. నువ్వు దొంగవని తీర్పు చెప్పారు," అన్నాడు. ఇది వినగానే పాపం ఫాదర్ పీటర్ మతి చలించింది. మేము వెళ్లేటప్పటికి పూర్తిగా పిచ్చివాడై పోయాడు. జైలు గదిలోనే అటూ ఇటూ పచార్లు చేస్తూన్నాడు. తానొక సార్వభౌముడినని భావించుకున్నాడు. కాపలా వాణ్ణి ద్వారపాలకుడుగాను, జైలుఅధికారిని మంత్రిగాను, భావించుకుని వారికి ఏవేవో ఆజ్ఞలిస్తున్నాడు. అతని ముఖంలో అదివరకెప్పుడూ కనబడని ఆనందం వెల్లి విరుస్తోంది. భూలోకంలో తనంత గొప్పవాడు, భాగ్యశాలి లేడని గర్వంగా ఉన్నాడు.

మార్గరెట్ పిన తండ్రిపై పడి ఏడవ నారం భించింది. ఫాదర్ పీటర్ పరిస్థితి చూస్తే అందరి హృదయాలూ ద్రవించాయి. ఆయన మార్గరెట్ ను గుర్తు పట్టాడు; కాని ఆమె ఏడవటానికి కారణమేమిటో

తెలియలేదు. బుజంమీద తట్టి అన్నాడు: "ఏడుస్తా వేమిటి? యువరాణివై వుండీ ఇంతమంది ముందు ఏడుస్తావా? తప్పు కాదూ? ఛా, ఏడవబోకు. అసలు నీ కష్టమేమిటో చెప్పు నేను నిమిషంలో తీరుస్తాను. చక్రవర్తినైన నేను చేయలేని దేముంది:" వెనక్కి తిరిగాడు. వృద్ధదాసి ఉర్సులా కళ్లు తుడుచుకోవటం చూశాడు. "అరెరె! నువ్వు కూడా ఏడుస్తున్నావే? ఎందుకూ?" అన్నాడు.

ఉర్సులా ఏడూస్తూనే "మీరిలా అయిపోయినందుకు"అని సమాధాన మిచ్చింది. ఫాదర్ పీటర్ విల్హెల్మ్‌ను చూసి "ఓహో! భారతదేశ యువరాజుగారా? మిమ్మల్ని గూర్చే మా యువరాణి విచారిస్తోందనుకుంటాను. ఆమెకు సౌఖ్యం చేకూర్చటం నావిధి. కనుక మీ కిద్దరికీ నే నడ్డు రాను. ఇకమీద ఆమె మీదే. మీకు నా రాజ్యం కూడా అప్పగిస్తాను ఏం యువరాణీ? నే చెప్పింది బాగుందా? బావుంది కదూ? మరి ఇప్పుడు నవ్వు. ఒక్కసారి నవ్వు."

మార్గరెట్‌ను ప్రేమతో నిమిరి ముద్దు పెట్టుకున్నాడు. ఫాదర్ పీటర్ అమిత సంతోషంగా ఉన్నాడు. ఆయన మనస్సులో ఏ విధమైన చీకూ, చింతా, అసంతృప్తి లేవు. మమ్మందరినీ చూస్తుంటే ఆయనకు ఊరికే ప్రేమ పుట్టుకొస్తున్నట్టుంది. కనిపించిన ప్రతివాడికీ ఒక రాజ్యమో, పరగణాయో ఏదో ఒకటి బహూకరించటం మొదలెట్టాడు. మార్గరెట్ 'ఇక ఇంటికి

పోదాము' అని ఎంతోసేపు ప్రబతిమలాడిన పిదప ఆయన ఇంటికి రాజుగారిలాగ బయలుదేరాడు. దోవ పొడుగునా జనం ఆయన్ని చూసి పిడుదల అయి నందుకు హర్షధ్వానాలు చేశారు. అవన్నీ తను చక్రవర్తి అయినందుకు ప్రజలు చేసే జయజయ శబ్దాలుగా భావించి ఆయన తలవంచి కృతజ్ఞత తెలి పాడు. ఆదృశ్యం హృదయ విదారకంగా వుంది.

దోవలో నాకు సైతాను కనిపించాడు. "నాతో దొంగమాట లెందుకు చెప్పావని" అడిగాను. అతడు చలించలేదు. ఇలా అన్నాడు:

"నువ్వు పొరపడ్డావు మిత్రమా! నేను చెప్పింది అబద్ధం కాదు; అక్షరాలా నిజం. జీవితాంతం వరకూ ఫాదర్ పీటర్ ఆనందంలో మునిగి తేలుతూ వుంటాడని చెప్పాను. అలాగే వుంటాడు కూడాను. ఎందుకంటే తను చక్రవర్తిననే నిశ్చయమూ భావిస్తూ వుంటాడు. ఈభావం జీవితాంతంవరకూ ఉంటుంది. అందుచేత అతని కంటె గొప్ప సంతోషవంతుడు ఈ దేశంలో మరొక డుండడు."

"అతనికి సంతోషం ఉన్నమాట నిజమే, కాని ఆసంతోషం ఉన్మాదంవల్ల వచ్చినది. ఉన్మాదంతో తప్ప మరొక విధంగా ఆయనకు సంతోషం కలిగించ లేవా?" అని అడిగాను.

సాధారణంగా సైతానుకు చిరాకు పుట్టించటం కష్టం. కాని నా ప్రశ్నతో అతనికి కొంచెం చిరాకు కలిగింది.

"వాజమ్మ లాగా మాట్లాడబోకు. నీకింత మాత్రం తెలియదూ? మతి సరిగ్గా వున్నవాడెవడూ సంతోషంగా ఉండలేడు. మతికీ సంతోషానికీ విరోధం. ఎందుకంటే మతి వున్నవాడు జీవిత యథార్థస్వరూపం చూడగలడు; చూసి, జీవితం ఎంత భయంకరమైనదో గ్రహించగలడు. పిచ్చివాళ్లు మాత్రమే సంతోషం పొందగలరు అదైనా, అందరు పిచ్చివాళ్లూ కాదు; రాజులమనో, దేవతలమనో ఊహించుకునే కొద్దిమంది పిచ్చివాళ్లు మాత్రమే సంతోషంగా వుంటారు. మిగతా పిచ్చివాళ్లు మంచివాళ్ల మాదిరిగానే బాధ లనుభవిస్తారు. అంటే, మంచివాళ్లనబడే వాళ్లకి ఎప్పుడూ పూర్తి మతి ఉంటుందని కాదు నేననేది. అయితే వారు పిచ్చివాళ్ళంత అన్యాయంకాదు గనక మంచివాళ్లంటున్నాను.

మానవజాతి 'మనస్సు' అని గొప్పగా చెప్పుకునే ఆ పదార్థాన్ని ఫాదర్ పీటర్ నుండి లాగేసుకున్నాను. దాని ఫలితం చూసి నువ్వు విమర్శిస్తున్నావు. అతనికి ఎడతెగని సంతోషం ఇస్తానని అన్నాను. అట్లాగే ఇచ్చాను. మీజాతికి సంతోషం కలిగించేందు కొకటే విధానం ఉంది; ఆ విధానంతోనే

అతనికి సంతోషం కలిగించాను. అయినా నువ్వు విమర్శిస్తున్నావు."

సైతాను కొంచెం ఆగి నిస్పృహగా నిట్టూర్పు విడిచి "ఈజాతిని తృప్తిపరచడమంత కష్టం మరోటి లేదు," అన్నాడు.

మానవజాతి దుర్లక్షణా లన్నిటిలోకీ ముఖ్యమైనది ఆత్మవంచన అని సైతాను చెప్పాడు: "శైశవం నుంచి వృద్ధాప్యంవరకూ మానవుడు తన్ను తను మోసం చేసుకుంటూ తాను నిజమైన జీవితము గడుపుతున్నాననుకుంటాడు. తనకు ఉన్నాయని మానవుడూహించుకునే మంచి గుణాల్లో ఒక్కటీ అతనికి లేదు. తను బంగారమని అనుకుంటాడు గాని అతడు వట్టి ఇత్తడి సరుకు. ఉదాహరణకి హాస్యం తీసుకో——"

"ఆ, అది మాకున్నది. మా తత్త్వంలోనే హాస్యం ఉన్నది——" అన్నాను నేను.

"ఆమాట అంటావో అనవో నని చూస్తున్నాను. అనేశావు. తనకులేని ప్రతి సద్గుణమూ తనకున్నదని భావిస్తాడు మానవుడు. మీకు హాస్యం ఉన్నదంటావా? లేదు. మీకు ఉన్న ఆకొద్ది హాస్యమూ చాలా తక్కువ తరగతికి చెందినది. నేను చెప్పేది ఉత్తమమైన, ఉదాత్తమైన హాస్యం."

మేము ఆ సమయంలో ఆకాశంలో ప్రయాణం చేస్తున్నాము. ఇండియాలో ఒక చిన్న పట్టణం వద్ద ఆగాము. గారడీవాడొకడు తన విద్య ప్రదర్శిస్తు

న్నాడు. చాలమంది జనులు అతని చుట్టూ మూగి గారడీ చూస్తున్నారు. గాగడీ చాల బాగుంది. కాని సైతాను ఇంతకంటె అద్భుతమైన పనులు చెయ్యగల డని నాకు తెలుసు. కొన్ని తమాషాలు చేసి ఈ జనులకి చూపించమని అడిగాను. సైతాను చేస్తానన్నాడు. భారతీయుడుగా మారిపోయాడు. పంచ, తలపాగా ధరించాడు. నాకు కూడా తాత్కాలికంగా భారతీయుల భాష తెలిసేటట్లు చేశాడు.

గారడీ వాడు ప్రేక్షకులకు ఒక విత్తు చూపించాడు. నిండా మట్టిగల ఒక కుండీలో దాన్ని పాతి పెట్టాడు కుండీమీద గుడ్డ కప్పాడు. ఒక నిమిషం అయిన తర్వాత గుడ్డ మెల్లిగా లేవ నారంభించింది. పది నిమిషాల్లో ఒక అడుగెత్తున లేచింది. తరవాత గారడీ వాడు గుడ్డ తీసివేసి ఒక చిన్న చెట్టు, ఆకులు, ఒక పండు ప్రదర్శించాడు. మేము పండు తిన్నాము. తియ్యగావుంది. సైతాను గారడీవాణ్ణి అడిగాడు:

"కుండీమీద గుడ్డ కప్పుతా వెందుకు? అది లేకుండా చెట్టు మొలిపించ లేవా?"

"ఊహు" అన్నాడు గారడీ వాడు. "ఎవ్వడూ చెయ్యలేడది."

"అబ్బే, నీకేమీ తెలియదు. నువ్వు నేర్చుకోవలసింది చాలా వుంది. ఆవిత్తు ఇలాగియ్యి. నేను చూపిస్తాను," అని విత్తు తీసుకున్నాడు. "ఈవిత్తులోంచి ఏం మొలిపించ మంటావు?"

మోడు చెట్టు చూసి ఆశ్చర్య చకితుడయ్యాడు. సైతాను విదేశీయునితో ఇలా గన్నాడు:

"ఈ చెట్టును జాగ్రత్తగా పోషించు. ఎందుకంటే నీ ఆరోగ్యానికి ఈ చెట్టు ఆరోగ్యానికీ అవినాభావ సంబంధం వుంది. ఈ చెట్టు ఇక పళ్లు కాయదు. కాని నువ్వు జాగ్రత్తగా నీళ్లు పోస్తుంటే చాల కాలం బతుకుతుంది. ప్రతిరాత్రి గంటకొకసారి ఈ చెట్టు మొదట్లో నీళ్లు పోస్తూండాలి. నువ్వే పొయ్యాలి; సేవకులచేత పోయిస్తే లాభంలేదు. రాత్రిళ్లే పొయ్యాలి; పగలు పోస్తే లాభంలేదు. ఏ రాత్రైనా, ఏ గంట అయినా పొయ్యకుండా మానేశావా, చెట్టు చచ్చి పోతుంది; నువ్వు కూడా వెంటనే చచ్చిపోతావు. మీ దేశానికి తిరిగి వెడదామని అనుకుంటున్నావేమో. ఆ ఆలోచన విరమించు. నువ్వక్కడికి వెళ్లకముందే ఈ చెట్టు చచ్చిపోతుంది; నువ్వూ చచ్చిపోతావు! రాత్రిళ్లు విలాసంగా గడపటం నీకు అలవాటుందేమో. లాభంలేదు, మానెయ్. విలాసాల్లో పడితే నీళ్లు పొయ్యటానికి వీలుండదు; నిష్కారణంగా చచ్చి పోతావు. ఈ స్థలం అమ్మేద్దామనుకుంటావేమో. అలాంటి పిచ్చిపని చెయ్యకు; చచ్చిపోతావు."

ఈ శాపం వింటూ విదేశీయుడు ఇంకా గర్వంగానే నిలబడ్డాడు. కాళ్లమీద పడి ప్రాధేయపడదామా అని భావిస్తున్నట్టు కనిపించాడు. ఇంతలో మేము

క్రమంగా అంతర్హితులమై పోయి సింహళ దేశంలో తేలాము.

ఆ విదేశీయునిపై నాకు జాలి కలిగింది. సైతాను ఇంత క్రూరమైన శాపం ఇచ్చినందుకు, మామూలుగా చేసినట్లు చంపెయ్యటమో, పిచ్చివాడుగా మార్చటమో చెయ్యనందుకు విచారం కలిగింది. నా ఆలోచన సైతాను విన్నాడు. విని అన్నాడు:

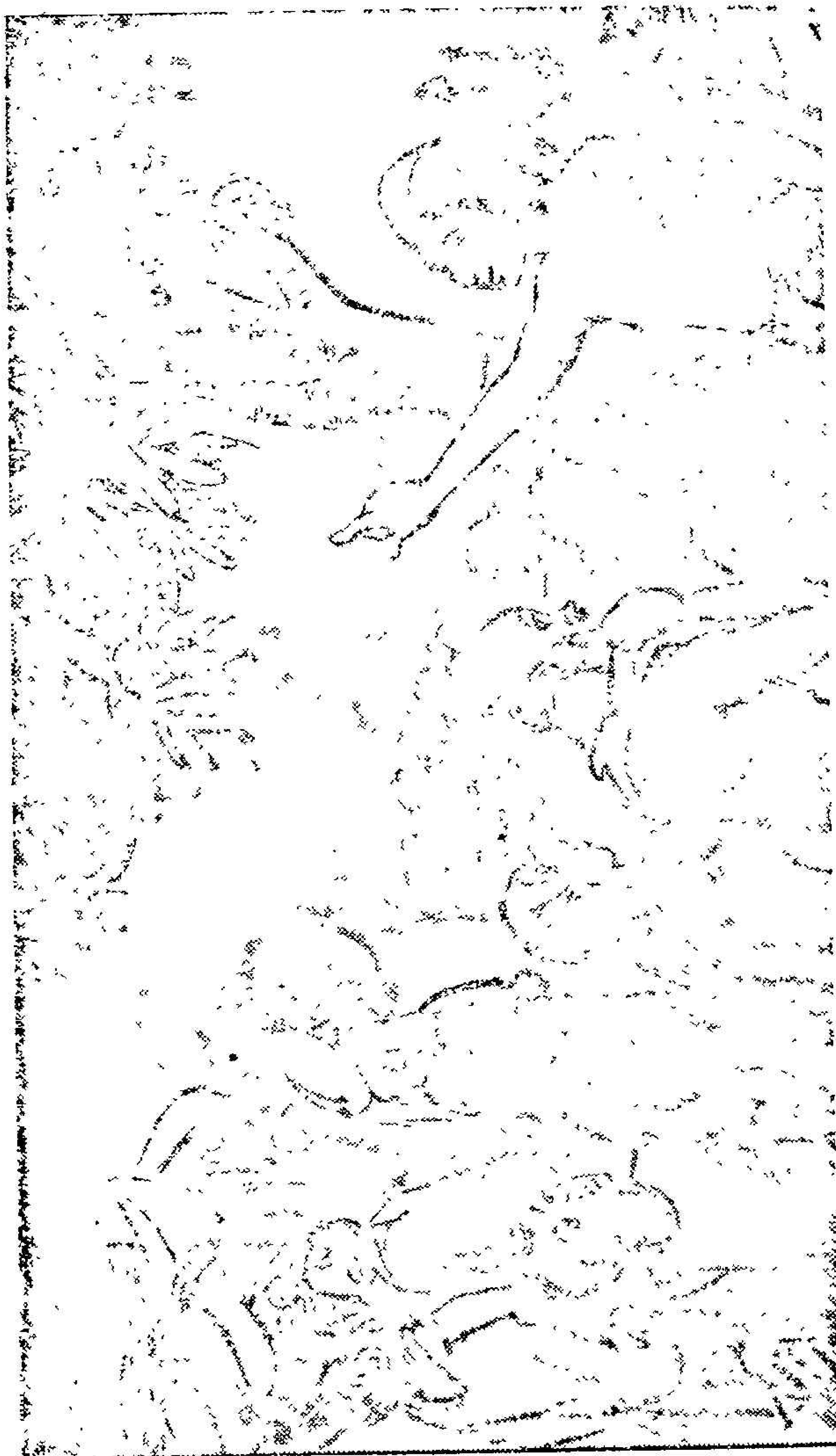
"చంపేసే వాణ్ణేగాని అతని భార్యమీద దయ తలచి ఊరుకున్నాను. ఆమె ఇప్పుడు వాళ్ల స్వదేశమైన పోర్చుగల్ నుంచి బయలుదేరి వస్తోంది. ఆమె నాకేమీ అవమానం చెయ్యలేదు కనుక ఆమెకు నేను బాధకలిగించను. ఆమె ఇప్పుడు ఆరోగ్యంగానే వుంది గాని త్వరలో మరణించబోతున్నది. భర్తను చూసి చాలా ఏళ్లయినందున ఎంతో ఆత్రంగా ఆమె వస్తున్నది. వచ్చేపడు పోర్చుగల్ వెళ్లిపోదామని ఆమె ఇతన్ని బలవంతం చేస్తుంది. భర్త ఇక్కణ్ణించి కదలటానికి వీల్లేదని తెలియకుండానే ఆమె చనిపోతుంది."

"ఇతడు భార్యతో ఈ విషయం చెప్పడా?"

"ఊహు. చెప్పడు. ఇదంతా రహస్యంగా ఉంచుతాడు. భార్యకు కూడా చెప్పటానికి జడుస్తాడు"

"ఈ భారతీయులెవరికీ నీ శాప వాక్కులు అర్థం కాలేదా?"

"ఊహు. ఎవరికీ అర్థంకాలేదు. కాని కొందరికి అర్థమైందని అతడు అనుమానిస్తాడు. ఆ అనుమానం

అతన్ని నిరంతరం పీక్కు తింటుంది. ఎందుకంటే అతనికి భారతీయుల పట్ల క్రూరంగా ప్రవర్తించే అలవాటున్నది. అందుకు ప్రతి క్రియగా వాళ్లు ఈ చెట్టు నరికి వేస్తున్నట్లు అతడు కలలు కంటాడు. ఈ కలలతో అతని పగటినిద్ర ధ్వంస మవుతుంది; మనశ్శాంతి ఉండదు. రాత్రిళ్లు శాంతిలేకుండా నేను ఏర్పాటు చెయ్యనే చేశాను గదా."

పోర్చుగీసు వాణ్ణి హింసించి సైతాను ఆనందం పొందుతున్నందుకు నాకు విచారం కలిగింది.

"సైతాన్! నువ్వు చెప్పింది అతడు నమ్ముతాడా?"

"నమ్మగూడదని మొదట అనుకున్నాడు గాని మనం అంతర్ధానులం కావటంతో నమ్మక తప్పలేదు. అదీగాక అదివరకు ఏమీలేనిచోట చెట్టు మొలవటం, దానికి వివిధ ఫలాలు కాయటం, తరవాత చెట్టు మోడైపోవటం, ఇవన్నీ చూసి నమ్మక తప్పలేదు. నమ్మనీ, నమ్మకపోనీ, అతడు ప్రతిరాత్రీ విధిగా చెట్టుకు నీళ్లుపోసి తీరుతాడు. అంతేగాదు, అతడు నీళ్లుపోసే కార్యక్రమం ప్రారంభించబోయే ముందు మరొక చిన్నపని కూడా చేస్తాడు."

"ఏమిటది?"

"ఒక మతగురువును పిలిపించి చెట్టును పవిత్రం చెయ్యమని కోరుతాడు."

"మతగురువుకు మరి ఈ రహస్యం చెబుతాడా?"

"ఊహూ. చెప్పడు. బొంబాయి నుంచి ఒక గారడీ వాడొచ్చి ఈ చెట్టు మొలిపించాడనీ, ఆ గారడీ వాడు ఈ చెట్టులో ఒక పిశాచాన్ని ప్రవేశ పెట్టాడనీ, ఆ పిశాచాన్ని పోగొడితే చెట్టు తిరిగి కాయలూ, పళ్లూ కాస్తుందనీ అబద్ధం ఆడతాడు. మతగురువు పిశాచాన్ని వెళ్లగొట్టటానికి ప్రయత్నించి విఫలుడవుతాడు. అప్పుడు పోర్చుగీసు వాడు సీళ్ల బిండె పుచ్చుకుని తయారవుతాడు."

"కాని మతగురువు ఊరుకుంటాడా? చెట్టును కాల్పి వేయించడూ?"

"అవును. యూరప్‌లో అయితే చెట్టునే కాక ఆమనిషిని కూడా కాల్చివేస్తారు. కాని ఇండియాలో ప్రజలు నాగరికులు. అందుచేత యూరప్‌లో జరిగే దారుణాలు ఇక్కడ జరగవు. పోర్చుగీసు దొర మతగురువును పొమ్మని చెట్టును ప్రాణ సమానంగా కాపాడుకుంటాడు."

కొంతసేపు మౌనంగా ఉన్నాము. "సైతాన్! పాపం అతని జీవితం చాలా కఠినం చేశావు," అన్నాను.

"అవును కొంచెం కఠినమే. జీవితం అంటే ఆట విడుపులాంటిది కాదు."

మేము ప్రపంచంలో ఇంకా అనేక చిత్ర విచి

్రాలు దర్శించాము. సైతాను ఎన్నో వింతలు చూపించాడు. ఏవెంత చూపించినా ప్రతిదీ మానవ జాతి దౌర్బల్యాలను ఎత్తిచూపేదిగానే వుంది

11

సైతాను మరొక సంవత్సరం పాటు ఇలాగే అప్పుడప్పుడు నన్ను చూట్టానికి వచ్చేవాడు. నెమ్మది నెమ్మదిగా రావటం తగ్గించాడు. తరవాత ఒకసారి చాలా కాలం వరకూ రానేలేదు. అతడు రానప్పుడు ఏమీతోచక దిగులు పెట్టుకునే వాణ్ణి. విశాల విశ్వం ఎరిగిన సైతానుకు భూలోకం సైకత రేణువు లాంటిది. అందుచేత నామీద అతనికి క్రమంగా కౌతుకం తగ్గిపోతోందేమో నని అనుమానించాను. చివరికొక రోజున అతడు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. సంతోషంతో పరవశించి పోయాను. కాని ఆ సంతోషం క్షణ భంగురం లాగా మరుక్షణంలోనే మాయమైంది. శాశ్వతంగా వీడుకోలివ్వటానికి వచ్చాడు. తనకు ఖగోళంలోని ఇతర ప్రాంతాల్లో పరిశోధనలు సాగించ వలసిన పని వున్నదనీ, ఆ పరిశోధనలు నేను వేచి వుండగల కాలంకంటే ఎక్కువకాలమే పడతాయనీ, అందుచేత తుదవీడ్కోలిస్తున్నాననీ సైతాను చెప్పాడు.

"మళ్లీ ఎన్నటికీ రావా? అసిగద్గదంగా అడిగాను.

"రాను," అన్నాడు. "మనం చాలరోజులు స్నేహం చేశాము. ఈస్నేహం ఉభయులకూ సంతోష ప్రదమే అయినప్పటికి నేను వెళ్లక తప్పదు."

"ఈజీవితంలో కాకపోయినా పరలోక జీవితంలో నైనా నిన్ను చూడలేనా?"

నాప్రశ్నకు సైతాను మేఘ గంభీర స్వరంతో సమాధాన మిచ్చాడు: "ఉన్నది ఈఒక్క జీవితమే. మరొక జీవితం లేదు."

విద్యుత్తరంగం సోకినట్టయి క్షణంసేపు స్తంభించాను. నెమ్మదిగా అవ్యక్తమైన, ఆనంద తరళితమైన ఆశా తేజస్సు మనస్సులో విస్తరించుకో సాగింది. సైతాను వాక్కులు నిజం కావచ్చుననీ; నిజమే నేమోననీ అనిపించింది.

"థియొడోర్! అలా ఆశ్చర్యపడతా వేం? ఈసంగతి నీకిదివరకు తెలియదా?"

"నాకా? ఎలా తెలుస్తుంది? అదే నిజమైతే—"

"ముమ్మాటికీ నిజం నేను చెప్పింది."

ఒక్కసారిగా ఇంత మనశ్శాంతి ప్రసాదించి నందుకు సైతానుపట్ల కృతజ్ఞతా భావంతో నిండి పోయాను. కాని ఎక్కడో ఒకమూల సందేహ రేఖ తోచింది. "కాని—కాని—నువ్వే ఒకసారి చూపించావు గదా అనంతర జీవితక్రమం? అది యథార్థం కాదా?"

"కాదు. అది కేవలం మాయ. దానికి అస్తిత్వం లేదు," అన్నాడు సైతాను.

"మాయ—మాయ—మా—" చంద్ర దర్శనంతో ఉప్పొంగిన సముద్రంవలె ఉవ్వెత్తున లేచి ఉక్కిరి బిక్కిరైంది నాహృదయం.

"అవును. జీవితం మాయ. స్వప్నాలవల."

ఆ! జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఇదే భావం ఎన్నివేల సార్లు నామానసిక పథంలో తొంగిచూసి తొలిగి పోయింది!

"ఏదీ లేదు. అంతా మాయ. రంగు రంగుల కలలవల. ఏదీ లేదు. దేవుడు—మానవుడు—భూమి—సూర్యుడు—చంద్రుడు—నక్షత్రాలు —ఆకాశం—అన్నీ, అంతా మాయ, భ్రాంతి; నువ్వూ, నీచుట్టూ నిన్నావరించుకుని, అగాధం, అనంతం, అమేయం అయిన ఈమహా శూన్యమూ తప్ప మిగతాదంతా అస్తిత్వ రహితం."

"నేనా? నేను ఉన్నానా?"

"అవును. నువ్వంటే నువ్వు కాదు. నీకు శరీరం లేదు, రక్తంలేదు, ఎముకలు లేవు—నువ్వు కేవల భావానివి. నాకు కూడా అస్తిత్వంలేదు. నేను స్వప్నాన్ని; నీ స్వప్నాన్ని; నువ్వే నన్ను సృష్టించావు. మరి కాసేపటిలో ఇది నువ్వు గ్రహిస్తావు. గ్రహించి నన్ను నీమనస్సు నుంచి తొలగిస్తావు.

అప్పుడు నేను ఏశూన్యంనుంచి నువ్వు సృష్టించావో ఆశూన్యంలోకి కరిగిపోతాను......

అప్పుడే కరిగిపోతున్నాను, కలిసిపోతున్నాను... ఇంకా నేపట్లో నువ్వు తీరంలేని శూన్యతా సముద్ర మధ్యంలో స్నేహితులూ, సన్నిహితులూ, నా అనే వారూ లేక, ఏకాకివై సంచరిస్తూ, భావంగా సంభ్రమిస్తూ—ఒక్కడివే, ఒంటరిగా యుగాలదాకా మిగిలిపోతావు. నువ్వు భావానివి. నీకు చావులేదు, తుది లేదు, మొదలులేదు. కాని నేను నీ సేవకుణ్ణి. నిన్ను నీకు తెలియజేశాను; నిన్ను విముక్తుణ్ణి చేశాను. నాపని అయిపోయింది, వెళ్లిపోతున్నాను. మళ్లీ కలలు కను. ఇంతకంటె మంచి కలలు కను.

ఈవిషయం నీకింత కాలంవరకూ తెలియక పోవటం వింతగావుంది. సంవత్సరాలు, శతాబ్దాలు, యుగాలు, కల్పాలు, మహాకల్పాలు నీ కళ్లముందే గడిచిపోయినా ఈవిషయం తెలుసుకోలేక పోయావు. ఈ ప్రపంచం, అందులోని వస్తుకోటి, అన్నీ స్వప్నాలనీ, అబద్ధాలనీ తెలుసుకోలేక పోయావు. ఆ స్వప్నాలైనా అర్థం లేని, ఉన్మాదయుతమైన స్వప్నాలు. దేవుడట దేవుడు! సుజనులను సృష్టించ గలిగివుండి కూడా దుర్జనులను సృష్టించాడు. తన పుత్రులైన మానవుల నందరినీ సౌఖ్యవంతులుగా చేయగలిగి కూడా దుఃఖితులను చేశాడు. ఈదుఃఖ జీవితాన్నే ప్రేమించేట్టు చేసి, మధ్యలోనే దాన్ని

తుంచివేశాడు. దేవతలకు అడక్కుండా ఆనందం ఇచ్చి, తన మిగతా సంతానాన్ని అది కష్టపడి సంపాదించుకోమన్నాడు. దేవతలకు బాధారహిత జీవితం ఇచ్చి, మిగతా సంతానానికి లక్ష మానసిక బాధలు లక్ష శారీరక వ్యాధులు తగిలించాడు. దేవుడట దేవుడు! లక్ష ధర్మపన్నాలు చెబుతూ నరకలోకం సృష్టించాడు. దయగా వుండాలని చెబుతూ నరకలోకం సృష్టించాడు. ఇతరులకు నీతి అవినీతులు అంటగడుతూ తన కేమీ లేకుండా చేసుకున్నాడు. ఇతరులు నేరం చేస్తే శిక్షిస్తూ తను అన్ని నేరాలూ చేశాడు. అడక్కుండా, పెట్టకుండా మనిషిని సృజించి మనిషి చేసే చర్యల బాధ్యత తనపై వేసుకోవలసిందిపోయి, మనిషిపైకే నెట్టివేశాడు. ఇంత అన్యాయం చేసి పైగా దుఃఖ భాజనుడైన మానవుడు తన్ను భక్తితో కీర్తించాలని శాసించాడు. దేవుడట దేవుడు.

చూశావా థియొడోర్! ఈపిచ్చి తనమంతా స్వప్నంలో కాకపోతే వాస్తవంగా జరగటానికి వీలుందంటావా? ఇదంతా పిచ్చితనం కాకపోతే మరేమిటి? ఈపిచ్చి తనం తన్నుతాను తెలుసుకోలేని నీ మనస్సు తప్ప మరెవరు సృష్టిస్తారు? ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే ఇందతా మిథ్య, స్వప్నం. నువ్వే దీనికి కర్త.

నేను చెప్పింది నిజం. దేవుడు లేడు, ప్రపంచం లేదు, మానవజాతి లేదు; జీవితం లేదు, స్వర్గం లేదు, నరకం లేదు. ఇదంతా అర్థం పర్థం లేని స్వాప్నిక భ్రాంతి.

నువ్వుతప్ప మిగతాదంతా అసత్యం. నువ్వెవరివి? భావానివి, ఉపయోగంలేని భావానివి. నిలకడలేని, నిలవనీడలేని భావానివి. పరిధిలేని శూన్యపథంలో, యుగాల రథంలో నిస్సహాయంగా ప్రయాణంచేసే భావానివి."

ఈమాటలు ముగిస్తూ సైతాను అంతర్ధానుడయ్యాడు. అతడు చెప్పిన ప్రతిముక్కా నిజమనే ప్రబోధంతో అప్రతిభుణ్ణయి నిలిచిపోయాను.

సమాప్తం

కాంచనద్వీపం

రాబర్ట్ లూయీస్టీవెన్సన్

అనువాదం:

నండూరి రామమోహనరావు

వెల: రూ. 1-8-0

రాజూ - పేద

మార్క్ ట్వేన్

ఈ కథ 1547 వ సంవత్సరంలో ఇంగ్లండులో జరిగినట్టు వ్రాయబడింది. ఆ రోజుల్లో ఇంగ్లండు దేశంలో ప్రజలు ఎలా జీవించేవారో, వారి ఆచారవ్యవహారాలు, కష్టసుఖాలు ఎలాంటివో ఈ నవలద్వారా బాగా తెలుస్తాయి.

అనువాదం:

నండూరి రామమోహనరావు

వెల: రెండు రూపాయలు

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకం

ఆంధ్రగ్రంథమాల, మద్రాసు-1

మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA119B157
పుస్తకం పేరు	విచిత్ర వ్యక్తి
తారీఖు	28/10/24
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	205
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	145,146
తయారు చేసినది	Rehana
పేజీలు విడదీసినది	Rehana
స్కాన్ చేసినది	Mounika
పరీక్ష చేసినది	PRATHYUSHA
పేజీలు సరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పరిస్థితి	